

## ධර්ම දානය පිණිසයි

### සුවසි ගුණ වන්දනාව සුවසි මහා ගුණය සුවසි ගුණ අභිසංසය

වෙසක් පුන් පසළොස්වක පොහොය වෙනුවෙන් පිංවත් දරු පිරිස  
වර්ෂයක් පාසා කරන ධර්ම දානය පිංකමකි

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති  
සියළු දානයන්ගෙන් ධර්ම දානය දිනයි

අනුග්‍රහය  
( එම දරු පිරිසගේ මව්පියන් විසින්)

සම්පාදක :-  
පූජ්‍ය දාස්වත්තේ සුමනසිල ස්වාමීන් වහන්සේ

වෙසක් පුන් පොහොය නිමිත්තෙනි

ධර්ම දානය

පිංවත් දරු පිරිසක් ( මව්පියන්ගේ අනුග්‍රහයෙනි)

## පටුන

|                                 |     |
|---------------------------------|-----|
| පහන් සිතිවිලි                   |     |
| පෙරවදන                          |     |
| හැඳින්වීම                       |     |
| දායක මව්පියන්ගේ ආශීර්වාදය       |     |
| අපගේ වාර්ෂික ධර්ම දානය පිත්තමයි |     |
| ප්‍රාර්ථනා වාක්‍ය               | 13  |
| සිල් සමාදන්වීම                  | 15  |
| බුදුගුණය හා බුදුගුණ භාවනාව      | 23  |
| අරහං ගුණය                       | 29  |
| සම්මා සම්බුද්ධ ගුණය             | 32  |
| විජ්ජාචරණ සම්පන්න ගුණය          | 37  |
| සුගත ගුණය                       | 39  |
| ලෝකවිදු ගුණය                    | 45  |
| අනුත්තර පුරිසදම්මසාරථී ගුණය     | 47  |
| සත්ථා දේවමනුස්සානංගුණය          | 51  |
| බුද්ධ ගුණය                      | 53  |
| භගවා ගුණය                       | 58  |
| ස්වාක්ඛාත ගුණය                  | 63  |
| සන්දිට්ඨික ගුණය                 | 67  |
| අකාලික ගුණය                     | 69  |
| ඵහිපස්සික ගුණය                  | 73  |
| ඕපනයික ගුණය                     | 76  |
| පච්චත්තං වේදිතඛිබෝ ගුණය         | 79  |
| මහා සංඝ රත්නයේ ගුණය හා සඝගුණ    |     |
| භාවනාව                          | 82  |
| සුපටිපන්න ගුණය                  | 84  |
| උජුපටිපන්න ගුණය                 | 87  |
| ඤායපටිපන්න ගුණය                 | 90  |
| සාම්චිපටිපන්න ගුණය              | 94  |
| ආනුෂේය්‍ය ගුණය                  | 96  |
| පානුෂේය්‍ය ගුණය                 | 100 |
| දක්ඛිණේය්‍ය ගුණය                | 103 |
| අඤ්ජලිකරණීය ගුණය                | 106 |
| අනුත්තර පුඤ්ඤබෝධ ගුණය           | 108 |
| තෙරුවන් ආරක්ෂක ගාථා             | 113 |

### පහන් සිතිවිලි

(ශ්‍රී කළ‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථා) සමුත්පාදක මහෝපාධ්‍ය අභිගරු පූජකීය රාජකීය පණ්ඩිත අපවත් වී වදාල කඩවැද්දවේ ශ්‍රී ජිනවංසාතිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේගේ පහන් සිතිවිලි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

අරහ (අරහං) යනු බුදුගුණ පෙළේ මුල්ම ගුණය යි ඒ පදයේ තේරුම සුදුසු විම යනුයි බුදුරජාණන් වහන්සේ සියල්ලටම සුදුසු වූ සේකි සම්මා සම්බුද්ධ චජ්ජාවරණ සම්පන්න ආදී සෙසු සියලු බුදු ගුණයන්ට සුදුසු බවයි මේ මුල්ම ගුණ පදයෙන් පැහැදිලි වන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්මා සම්බුද්ධ ගුණයට අර්හ (සුදුසු) වූ සේකි චජ්ජාවරණ සම්පන්න ගුණයට අර්හ සුදුසු වූ සේකි යන පිළිවෙළත් සියලු ගුණ පදයන් හා අර්හ පදය යොදා බලන්නි ශාඛයක කැණි මඬල මෙන් සියලු බුදු ගුණයන් අර්හ පදයෙහි නැගී පවත්නා සැටි වැටහෙනවා ඇති

උන් වහන්සේගේ අර්හ බව වැඩුණේ පාරමී භූමියේ පටන්යි පෙරැමි පුරනවාය කියන්නේ බුදු සිත සකස් කිරීමයි බුදු බවේ වැඩ කරගෙන යාමයි එහි අතරක් නැති බුදු ගමනෙහි යෙදෙන උතුමා එහි සාකච්ඡාකාරී වෙයි උතුරු කටුව උතුරට නැමීගන්නාක් මෙන් බෝසත් සිත නිරතුරු නැවී පවතින්නේ බුදු බව සඳහායි ලෝකයා දක්වන හඬන වැළපෙන විපත් කරදර පවා උන් වහන්සේ පාරමී බවට පත් කරගත් සැටි සිහි කරන්නි මෙයින් උගත යුතු පාඩම් නම් බලාපොරොත්තු වන හැම දෙයක්ම පාසා මුලිකව සපුරා ලිය යුතු වැඩ කොටසක් ඇති බවත් ඒවා මැනවින් සම්පූර්ණ කිරීමෙන්ම අපේක්ෂිත අර්ථයට අර්හ සුදුසු වන බවත් යි

ඇදූන සංශය විපරිතග්‍රාහය යන කරුණු වලින් සිතේ වැඩෙන අඳුර නිසා ඇතිවන අනර්ථ පරම්පරාව ඉතා බිහිසුණුයි නොදැනීම සැකය යන දෙකටම වඩා නපුරට බීජය වන්නේ විපරිත ග්‍රාහය යයි කියන ලද යමක ඇති තතු ඇති සැටියෙන් නොව වෙනත් ලෙසකින් වැරැදි ලෙසකින් සිතා ගැනීමයි “මිච්ඡා දිට්ඨි පරමානි වජ්ජානි” යන බුදු වදනින් මිසඳිටුවෝ වරදවා ගැනීමෙහි අතිහික්ෂණතාව වටහා ගත හැකියි අදුරු ලොවට එලියක් දල්වාලීමය ධුදුරජාණන් වහන්සේ සිදුකොට වදාළ මහා කරුණා සේවය ඒ බුදු ඵලයෙන් ජීවිතය ඵලියකරගත් බුදුසව්වෝද ඒ කරුණා පෙරහරට අනුයාත

### වූහි

ඒ පෙරහරටයි අපත් මේ පේළි වී සිටින්නේ මෙය එකම ඵලිය පෙරහරක් සේ විය යුතුයි අපේ සිතේ ඵලිය නොතිවා රැකගත් කල්හි ඒ සිතේ ඵලියෙන් අපේ සියළු පැවතුම් ආලෝකවත් වෙයි පහන් වැටේ දැල්වෙන එක් පහනකින් අනෙක් පහනට ගැහැටක් නැතිවක් පහනක ඵලිය අනෙක් පහනට එක් වී බැබළී ගැන්ම පහන් එකතුවේ ස්වරූපයයි අපේ සසුන් පෙරහරේ එකතුවත් මෙබදු විය යුතුයි

පෙරවදන

“එවං බුද්ධං සරණාගතං - ධර්මං සංඝඤ්ච නික්ඛවෝ  
භයංවා ජමතිතතං වා - ලොමහංසො න භෙසසති”  
(ධජ්ඣන සූත්‍රය)

“බුදු ගුණා දහම්ගුණා සඟ ගුණ මෙසේ නිතර භාවනා වශයෙන්  
සිහිකරන්නා වූ මහණෙහි තොපට භයක් හෝ තැති ගැන්මක් හෝ  
ලොමු බැහැර ගැනීමක් හෝ නොවන්නේමය” යනු ගාථාවේ සරල  
අදහසයි

බුදු ගුණ අනන්තයා සඳහම් ගුණ අනන්තයා මහ සඟ ගුණ  
අනන්තයා බුද්ධ ධර්ම සංඝ යන රතනත්‍රයේ අනන්ත ගුණ  
සම්භාරය සම්පිණ්ඩනය වන සේ සර්වඥයන් වහන්සේ විසින්ම  
ගාථා පාඨ තුනකින් දේශනා කරන ලද්දේ වෙයි සුවිසි මහා ගුණය  
නමින් හැඳින්වනුයේ එම ගාථා පාඨ තුනෙහි ඇතුළත් වූ අනන්ත  
ගුණ සම්භාරයයි ඉතිපි සො ගාථා පාඨයෙහි බුදු ගුණ නවයකි  
ස්වාක්ඛාතෝ ගාථා පාඨයෙහි සඳහම් ගුණ සයකි සුපටිපනෙනා  
ගාථා පාඨයෙහි මහ සඟ ගුණ පද නවයකි මෙසේ වූ සුවිසි මහා  
ගුණයෙහි රත්නත්‍රය සතු අවකාශය සේ අනන්ත ගුණ සම්භාරය  
සංග්‍රහ වී ඇති

සම සතළිස් සමථ භාවනා අතරෙන් බුද්ධානුස්සති - ධර්මානුස්සති  
- සංඝානුස්සති නම් වූ අනුස්සති භාවනා කර්මස්ථාන වඩනු පිණිස  
සුවිසි මහා ගුණය මහෝපකාරී වේ සවිස්තර වශයෙන්ද සංකෂේප  
වශයෙන්ද මේ අනුස්සති තුන වැඩීමෙන් නිවරණ යටපත් වී  
උපචාර සමාධියටත් එමගින් සෙසු අර්පණා කර්මස්ථාන භාවනාත්  
වඩා චිත්ත සාමාධිය ශක්තිමත් කොට විදර්ශනා භාවනාව වඩා  
අනුපිළිවෙළින් මාර්ග ඵල නිර්වාණාවබෝධය තෙක් අධිගමයන්  
සාක්ෂාත් කර ගත හැකි වේ

මේ උතුම් ධර්ම දානමය කුසලානිසංසය අපවත් වී වදාළ ශ්‍රී කළ්‍යාණි  
යෝගාශ්‍රම සංස්ථා සමුත්පාදක ප්‍රධාන අනුශාසක මහෝපාධ්‍යාය  
රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජිනවංසානිධාන මහා ස්වාමීන්  
වහන්සේගේ තෙවස් ගුණානුස්මරණය සිහිපත් කරමින් සිදු කරන

ධර්ම දානමය උතුම් පිනෙන් අති පූජනීය පණ්ඩිත මානිමිපාණන්  
වහන්සේට උතුම් බුදු බව අත්පත් වේවා

දිගු කලක් තිස්සේ සමථ - විදර්ශනා භාවනා උපදේශකයන් ප්‍රගුණ  
කරවන ව්‍යක්ත ප්‍රතිබල භාවනා උපදේශකයන් වහන්සේ නමක් වන  
පූජ්‍ය දාස්වත්තේ සුමනසීල ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් සම්පාදිත මෙම  
සුවිසි මහා ගුණ භාවනා දහම් පොත බොහෝදෙනා හට භාවනා  
අභිවෘද්ධිය පිණිස ඒකාන්තයෙන් හේතු වේවා පූජ්‍ය දාස් වත්තේ  
සුමනසීල ස්වාමීන් වහන්සේට රත්නත්‍රයානුභාව බලයෙන් නිදක්  
නිරෝගී සුවපත් භාවයෙන් විංශත් ශතවර්ෂාධික කාලයක් දීර්ඝායු  
ශ්‍රී සම්පත් අත්වේවා

මෙම ධර්ම දානමය කුසලය සඳහා ධනයා ශ්‍රමය වැය කළ පින්වත්  
දරු පිරිසටත් මෙම උතුම් කුසලයට දරුවන් යොමු කළ පිංවත්  
දෙමව්පියන්ටත් එම පවුල් වල දු දරු හිත මිත්‍ර සියළු දෙනාටත්  
මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය පරිශීලනය කරන සෑම දෙනාටත් මුදුණ කටයුතු  
කළ සෑම දෙනාටත් සුවිසි තෙරුවන් බලයෙන් සියළු සමයක් පුර්වතා  
මුදුන් පත් වී දෙලොව ජය ගෙන පැතු බෝධි ඥානයන්ගෙන් අග්‍ර  
අමා මහ නිවන් සුවය අවබෝධ වේවා

“සබ්බේ සත්තා භවනතු සුඛිත්තතා”

මෙයට  
මෙතැනින්  
නාඋයනේ අරියධමම සථවිරි

නාඋයන අරණ්‍ය සේනාසනය

## හැදින්වීම

ශ්‍රීමත් සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනයක තිබෙන උතුම්ම ගුණය තනුරුවන්ගේ සුවිසි මහා ගුණයයි සම්මා සම්බුද්ධ ශාසන කාලය තුළ පමණක් විද්‍යමාන වන උතුම් ගුණයකි මෙය ලෝකයේ කල්ප කෝටි ගණනකින් පහළ වෙන උතුම් වස්තුවකි නියත විවරණ ලබා ගත් බෝසතාණන්වහන්සේලා වුවද, ප්‍රඥාවෙන් අධිකනම් සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂයක් ද, ශ්‍රද්ධාව අධික නම් අටා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂයක්ද, විරිය අධිකනම්, සොළොසා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂයක් වැනි අති දීර්ඝ කාලයකින් ලෝකයේ බෝසතාණන්වහන්සේ නමක් ලොවුතුරා බුදු පදවියට පත් වීමෙන් අනතුරුවයි තුණුරුවන් ලෝකයට පත්වන්නේ නියත විවරණ ලබන්නට ඉහත අති දීර්ඝ කාලයක් අනියත වශයෙන්ම පාරම් දම් පිරිය යුතුයි එවැනි කාල පරිච්ඡේදයක් ගැන සිතන විට කාලය ගැන අපට සීමා කළ නොහැකියි

සකල ලෝක වාසීන්ගේ සුවිසි ගුණ දැනුමට වඩා මහත් වූ සුවිසි ගුණ දැනුමක් එක් සෝවාන් පුද්ගලයෙකුට ඇතැයිද සෝවාන් පුද්ගලයින් දහසකට වඩා එක සකාදාගාමී පුද්ගලයෙකුට දැනුම ඇතැයිද, සකාදාගාමී පුද්ගලයන් දහසකට වැඩි දැනුමක් අනාගාමී එක් පුද්ගලයෙකුට ඇතැයිද, අනාගාමී දහසක් දෙනාට වඩා අරහත් පුද්ගලයාට දැනුමක් ඇත්තාහි සාමාන්‍ය රහතන් වහන්සේගේ ගුණයට වඩා අසූ මහ රහතුන් වහන්සේලාගේ ගුණය වැඩියි අසූ මහ රහතුන් වහන්සේ අතුරින් කාශ්‍යප, අනුරුද්ධ, මහා කච්චායන, මහා කොට්ඨිත ඒ මහ රහතුන් වහන්සේලා අතිරේක දැනුමකින් යුක්තයි ඊට වඩා දැනුමක් අසූ මහා ශ්‍රාවකයන් වහන්සේලාටද, ඊට වඩා දැනුමක් පසේ බුදු රජුන් කෙනෙකුටද, ඊට වඩා සක්වල පුරා සිවුරු කොන ගැවෙන සේ සිටගෙන සුවිසි ගුණ සිහි කරන අවස්ථාවක් වේද ඊට වඩා ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ සුවිසි ගුණ ඥාන මහත්යි සුවිසි ගුණ ඥානයක් එක බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙනෙකුට ඇතැයිද දක්වා ඇති එමෙන්ම බුදුරජාණන් වහන්සේලා විසින් දේශනා කරන ලද ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සසර ගමනේදී සත්ත්වයන් සසරින් එතෙර කරවන්න උපකාර වන නැවක් හා සමානයි එයට අනුයාත ප්‍රතිපත්තියේ යෙදන්නා වූ ගෞරව කළ යුතු ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයේ යෙදෙන්නා වූ ශ්‍රාවකයන්ගේ උතුම් ගුණ සලකා අප හැම දෙනාටත් මේ උතුම් සුවිසි ගුණය තුළින් උතුම්

නිවන් සුවය අවබෝධ කර ගැනීමට හැකි වේවායි පතමි මේ සුවිසි මහා ගුණානුභාව බලය සිහිපත් කරමින් සිදු කරගත් ධර්ම දානමය කුසලානුභාව බලයෙන් අපවත් වී වදාළ මැල්ලගල යෝගාශ්‍රමාධිපති අති ගෞරවනීය විදුර්ශනාවාදීය අස්මධිලේ ශ්‍රී රතනපාලාභිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේට අති උතුම් නිවන් සුවය පිණිසම උපකාර වේවායි

මෙම උතුම් කුසලය අපවත් වී වදාළ ශ්‍රී කළ්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථා ප්‍රධාන කර්මස්ථානාචාර්ය ප්‍රධාන අනුශාසක අති ගෞරවනීය මහෝපාධ්‍යාය රාජකීය පණ්ඩිත මාතර ශ්‍රී ඥානාරාමාභිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේට අති උතුම් නිවන් සුවයම අවබෝධ වේවායි

සම්බුද්ධ ශාසනයෙහි ප්‍රතිපත්ති ධර්මය නගා සිටුවීම සඳහා ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ශාසන මෙහෙය අඩි සිය වසරකට වැඩි කාලයක් ශ්‍රී කළ්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව ආරම්භ කොට පවත්වාගෙන ගිය අති ගෞරවනීය ප්‍රධාන අනුශාසක රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දුව ශ්‍රී ජිතවංසාභිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේට ධර්ම දානමය පින්කමෙන් අත්පත් වූ උතුම් කුසල බලයෙන් සසර සුවසේම පාරම් ධර්මයන් සම්පූර්ණ කොට ලොවුතුරු බුදු බව පිණිසම උපකාර වේවායි

අපවත් වී වදාළ මැල්ලගල යෝගාශ්‍රමාධිපති අතිගරු පූජනීය පන්නල ශ්‍රී සුමන ස්වාමීන් වහන්සේට මේ කුසල් බලයෙන් උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිස උපකාර වේවායි

අතිගරු පූජනීය අපවත් වී වදාල නාටගණේ අරණ්‍ය සේනාසනාධිපති යෝගාශ්‍රම මහා සංඝ සභාවේ සභාපති ගැටමාන්නේ ශ්‍රී විමලවංසාභිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේට අති උතුම් නිවන් සුවය අවබෝධ වේවායි

මෙම උතුම් කුසලය සාසන භාරධාරීව සිට අපවත් වී වදාල සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට උතුම් නිවන්සුවය අවබෝධ වීම පිණිසම උපකාර වේවායි

ශ්‍රී කළ්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථා කාරක සංඝ සභාවේ සභාපති අපවත් වී වදාල අතිගරු පූජනීය මිනුවන්ගමුවේ නාගිතාභිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේ පතන බෝධියකින් නිවන් සුවය අවබෝධ

වේවා

ශ්‍රී කළ‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රමාධිපති ප්‍රධාන අනුශාසක ප්‍රධාන කර්මස්ථානාචාර්ය ත්‍රිපිටකාචාර්ය අතිගරු පූජනීය නාළයන් අරියධම්මානිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේට මෙම උතුම් වූ කුසල් බලයෙන් සුවසේම පාරම් සම්පූර්ණ කරමින් ශාසන අභිවර්ධනය සඳහා කටයුතු කිරීමට ශක්තිය, බලය, ධෛර්ය විරියය ආශීර්වාදය ලැබේවා නිදක් නිරෝගී භාවය වීර ජීවනය ලැබේවා පැතුම් මුදන් පත් වී අති උතුම් බුදු බව ලැබේවා

නාට්‍යන අරණ්‍ය සේනාසනාධිපති අතිගරු පූජනීය හැවැත්පැලැස්සේ චන්ද්‍රවංසානිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේට නිදක් නිරෝගී භාවයෙන් ශාසන සේවාවන් සම්පූර්ණ කර ගැනීමට ශක්තිය ලැබේවා පැතුම් පරිදි උතුම් වූ නිවන් සුවය ලැබේවා

ශාසන භාරධාරිව සසුන් පිළිවෙත් පුරන සියලුම මහා සංඝ රත්නයට සසුන් කෙත ආරක්‍ෂා කරගෙන පාරම් ශක්තිය මුදන් පත් වී නිවන් සුවයම ලැබේවා

මෙම උතුම් ධර්ම දානමය කුසලය වර්ෂයක් පාසා වෙසක් දිනය වෙනුවෙන් සිදු කරන පිංවත් දරුවන්ගේ ජීවිත වටා පැමිණ ඇති සියළු අපල උපද්‍රව, ග්‍රහ දෝෂ, සතුරු කරදර බාධක පිඩා මග හැරේවා අසංවර, කම්මැලි ගති පැවතුම් දුරු වේවා කායික නිරෝගී සුවය මානසික නිරෝගී සුවය ලැබේවා ඵලඹ සිටි සිති නුවණින් තැනට සුදුසු නුවණින් සංවරව මව්පිය ගුරුවර වැඩිහිටියන්ට අවනතව සත් පුරුෂ ගුණ නුවණින් උසස් අධ්‍යාපන කටයුතු දිනෙන් දින දියුණු වේවා අනාගත සෞභාග්‍ය උදා වේවා සව්‍ය කිකරු නිහතමානී සත්පුරුෂ කළගුණ සත්කාර කරන්නට හැකි වේවා නිදක් නිරෝගීව දීර්ඝායුෂ ලැබේවා

දායක මව්පියන්ගේ ආශීර්වාදය

දුසිල්වත්ව අවුරුදු සියයක් ජීවත් වීමට වඩා සිල්වත්ව එක් දිනක් ගත කරන ජීවිතය අගනා බව තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සේකි උතුම් සිලාදී ගුණයෙන් පරිපූර්ණ වූ දුර්ලභ කළ‍්‍යාණ මිත්‍ර උතුමන් වහන්සේ නමක් වූ නිවන් මඟ සොයමින් යන පිරිසට ශිල සමාධි, ආමිස, ප්‍රතිපත්ති, සමථ, විපස්සනා ආදී ශාසනික ගුණයන්ගෙන් සපිරුණ ජීවිත ලබා ගැනීමට උපකාර කළා වූ අප සැම නිවන් මඟට යොමු කළා වූ අපවත් වී වදාළ බෝධිසත්ව ගුණෝපේත අති පූජනීය කර්මස්ථානාචාර්ය දාස්වත්තේ සුමනසීල ස්වාමීන් වහන්සේ අවසන් වරට සංස්කරණය කරන ලද මෙම පොත මුද්‍රණය කිරීම කෙරෙහි උන්වහන්සේ දැඩි කැපවීමකින් කටයුතු කළ බව ශෞරවයෙන් සිහිපත් කරමි (මෙම පොත උන්වහන්සේ විසින් අපනට සකස් කර දුන් ආකාරයටම මුද්‍රණය කිරීමට කටයුතු කෙරුවෙමි)

නන් දෙසින් ගලා ආ දහම් පිපාසිත යෝගාවචරයන් හට සිසිල් දිය දහරක් ලෙසින් අර්ථයෙන් ධර්මයෙන් අනුශාසනා කරන ලද ආමිස ප්‍රතිපත්ති පූජාවන් සඳහා මඟ පෙන්වමින්, උපදෙස් දෙමින් සම්බුද්ධ, ශාසනයේ අභිවාද්ධිය සඳහා කැප වූ ජීවිත පූජාවෙන් කටයුතු කළ අතිගරු පූජනීය දාස්වත්තේ සුමනසීල ස්වාමීන් වහන්සේට මෙම උතුම් ධර්ම දානමය කුසලය ලොවුතුරා බුදුබව ලබා ගැනීම පිණිස උපකාර වේවා, සංසාරයේ සැරිසරන තාක් කල් උන්වහන්සේට දීර්ඝායුෂ පිණිස ම මේ කුසලය හේතු වේවා

මෙම ධර්ම දානමය කුසලය ශ්‍රී කළ‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථා ප්‍රධාන අනුශාසක අපවත් වී වදාළ අතිගරු පූජනීය රාජකීය පණ්ඩිත මාතර ශ්‍රී ඥානරාම මහා ස්වාමීන් වහන්සේට නිවන් සුව පිණිසම උපකාර වේවා

ශ්‍රී කළ‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථා සමුත්පාදක බෝධිසත්ව ගුණෝපේත අපවත් වී වදාළ අතිගරු පූජනීය රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දවේ ශ්‍රී ජිනවංශානිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේට සුවසේම පාරම් පුරා ලොවුතුරා බුදුබව පිණිසම මේ කුසලය හේතු වේවා

ශ්‍රී කළ‍්‍යාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථා ප්‍රධාන අනුශාසක බෝධිසත්වගුණෝපේත අතිගරු පූජනීය මහා කර්මස්ථානාචාර්ය නාළයන් අරියධම්ම මා හිමිපාණන් වහන්සේට සුවසේ පාරමි පුරා උතුම් බුදුබව පිණිසම හේතු වේවා! අවසානයේ උතුම් බුදුබවම ලැබේවා!

ගරු සුමනසීල ස්වාමීන් වහන්සේ ගේ පරලෝ සැපත් පියාණන් වහන්සේටත් ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයෙන් යුතු පුතෙකු බිහි කළ ජීවත්ව සිටින දයාබර මෑණියන්ටත් සහෝදර සහෝදරියන් පිරිස ටත් අති උතුම් නිවන් සුවය ම ලැබේවා!

අප සැමගේ නමින් මිය පරලොව ගිය සියළු ම ඥාතිවරුන්ට මෙම පින් අනුමෝදන් වේවා!

මෙම පොත මුද්‍රණය කරවා ධර්ම දානමය වශයෙන් පිරිනැමීමට කටයුතු කළ අප සැම දෙනාටත් අපගේ සුප්වත් ව සිටින මව්පිය දු දරු සහෝදර සහෝදරියන් සැමටම මුහුපුරු මිණිපිරි සැම දෙනාටම ඥාති හිත මිත්‍රාදීන්ටද මෙය කියවන සැමදෙනාටමත් සුවසේ සීල සමාධි ප්‍රඥා ගුණ පුරාගෙන උතුම් නිවන් සුවයෙන් සැනසීමට හේතු වේවා!

මුද්‍රණ කටයුතු මැනවින් සම්පූර්ණ කළ දිමුතු මුද්‍රණාලයේ එච් එම් එච් බණ්ඩාර මහත්මා ඇතුළු සැම දෙනාටත් නිවන් සුවය අත් වේවා!

මෙයට  
පින් කැමති  
හාවනා යෝගී පිරිස

අපගේ වාර්ෂික ධර්ම දානමය පිංකමයි  
දානයන් අතර ධර්ම දානය ඉතා උතුම් වේ (ප්‍රඥා ආලෝකය ලබන්නට හේතු වෙනවා)

01 මෙම උතුම් කුසල් බලයෙන් අප හැම දෙනාටම සැපයෙන් සතුටින් විනෝදයෙන් සිතියෙන් නුවණින් සංවරයෙන් අධ්‍යාපනය ඉතා උසස් ලෙස සපුරාලන්නට වාසනාව උදා වේවා!

02 අපට ඉතා ආදරයෙන් දරු සෙනෙහසින් අපව හදා පෝෂණය කර ගන්නා වූ දයාබර මව්පිය දෙදෙනාට සුවච කිකරුච යටහන් පහත්ව ජීවත් වෙන්නට ලැබේවා!

03 අපට ප්‍රඥාලෝකයෙන් ජීවිත ආලෝකවත් කරන මනාව ශිල්ප උගන්වන ගුරු උතුමන්ට සුවච කිකරුච නිහතමානීව ගුරු සිත නොර්දවා ඉතාහොඳින් ඉගෙන ගන්නට ලැබේවා!

04 අපගේ සහෝදර සහෝදරියන් සමග හා ඥාති හිතමිත්‍රාදීන් සමග අසල්වාසීන් සමග සමගියෙන් සාමදානයෙන් ජීවත්වෙන්න ලැබේවා!

05 අපට අනාගතයෙහි රට දැය වෙනුවෙන් ආගම වෙනුවෙන් සමාජය තුළ ජීවත්වෙන්න ලැබේවා!

06 අපට එළඹ සිටි සිති නුවණින් උසස් අධ්‍යාපන කටයුතු කර ගන්නට ලැබේවා!

07 අපගේ අනාගත ජීවිත වාසනාවන්ත කර ගැනීමට තුණුරුවන්ගේ ආශීර්වාදය මව්පිය ගුරුවරුන්ගේ ආශීර්වාදය ඥාති හිත මිත්‍රාදීන්ගේ ආශීර්වාදය ලැබේවා!

08 අපට අනාගතයෙහි දැනැමි ගුණගරුක ජීවිතයක් ලබාගෙන රට දැය වෙනුවෙන් සේවයකොට අවසානයේ නිවන අවබෝධ කර ගන්නට ලැබේවා!

## ප්‍රාර්ථනා වාක්‍ය

අවසර ස්වාමීන් වහන්ස පළමුවද, දෙවනුව ද, තුන්වෙනුවද  
බුද්ධරත්නයට, ධම්ම රත්නයට, සංඝ රත්නයට මව්පිය ගුරු  
උතුමන් වහන්සේලාට කාය ද්වාරයෙන්, වාක් ද්වාරයෙන්, මනෝ  
ද්වාරයෙන් ද්වාරත්‍රයෙන් දොහොත් මුදුනේ තබා ආදරයෙන්  
ගෞරවයෙන් හක්තියෙන්, ප්‍රේමයෙන් චිත්ත ප්‍රසාදයෙන්  
නිහතමානිව වැඳ නමස්කාර කරමි නමස්කාර වේවා

මෙසේ ආදරයෙන් ගෞරවයෙන්, හක්තියෙන්, ප්‍රේමයෙන්,  
චිත්තප්‍රසාදයෙන් නිහතමානිව වැඳ නමස්කාර කිරීමේ කුසල  
වේතනාවේ ආනුභාවයෙන් සසර සැරිසරන තුරා නරකාදී  
සතර අපායොත්පත්තියෙන්ද, ත්‍රිවිධ සත්ව විනාශයෙන්ද  
අෂ්ටදුෂ්ඨක්ෂණයෙන්ද, පඤ්චවිධ අන්තරායෙන්ද සඳහටම  
අතමිඳෙමිච්චි ස්වාමිනි අන්තිම ආත්ම භාවයේදී මාර්ග ඵල නිර්වාණ  
ධර්මය සුවසේම අවබෝධ වේවා

## ප්‍රාර්ථනා වාක්‍යයේ ගැටළු තැනි

01 මෙහි ප්‍රේමයෙන් යන්නි හිතෙනි බව නම් වූ මෛත්‍රිය බව දත  
යුතුයි

02 සතර අපාය - නරකය, තිරිසන් අපාය, ප්‍රේත අපාය, අසුර  
අපාය

03 ත්‍රිවිධ සත්ව විනාශය - මනුෂ්‍ය ලෝකයෙහි පරමායුෂ දස වර්ෂය  
වන කාලයෙහිදී සිදුවෙන සත්ත විනාශ තුනයි (දුර්වික්ෂයෙන්,  
ආයුධයෙන්, රෝගයෙන්)

## 04 අෂ්ටදුෂ්ඨක්ෂණය

ස ඵකසිය සතිසක් වූ (136) නරකය

සස තිරිසන් අපාය

සසස පේත හා අසුර අපාය

සඬ අරූප තලය හා අසඤ්ඤතලය

ඬ පිටසක්වලි

ඬස ඉෂ්ඨිය විකල භාවයි ( අඳ, ගොළු, බිහිරි)

ඬසස නියත මිට්ඨා දාෂ්ඨිය

ඬසසස අබුද්ධෝත්පාද කාලයි

## 05 පඤ්චවිධ අන්තරාය

1 කර්මඅන්තරා - පඤ්චානන්තරිය කර්මයි

2 ක්ලේශාන්තරාය - නියත මිසද්වුබව ( මිට්ඨා දාෂ්ඨිය)

3 විපාකාන්තරා - අනේතුක, ද්වි නේතුක ප්‍රතිසන්ධිය

4 උපවාදාන්තරා - බුද්ධාදී ආර්යයන් වහන්සේලාට ගැරහිමි

5 ආනාමිතික්‍රමනාන්තරා - සිල්පද බිඳ ගැනීම

සිල් සමාදන් වීම

(සිල් සමාදන් වන විට තමන් සමාදන් වන සීලයේ නම කියන්න)

ඕකාස අනංභන්තෙ තිසරණෙන සද්ධං පඤ්ච සිලං (අපිව අට්ඨමක සිලං) (උපෝසථ අට්ඨංග සිලං) ධම්මං (ගහට්ඨ දස සිලං) යාචාමි අනුග්ගහං කත්වා සිලං දෙව මේ භන්තේ

දුතියමිපි -අහං භන්තේ තිසරණෙන සද්ධං (පඤ්ච සිලං) (අපිව අට්ඨමක සිලං) (උපෝසථ අට්ඨංග සිලං) (ගහට්ඨ දස සිලං) ධම්මං යාචාමි අනුග්ගහං කත්වා සිලං දෙව මේ භන්තේ

තතියමිපි -අහංභන්තේ තිසරණෙන සද්ධං පඤ්ච සිලං (අපිව අට්ඨමක සිලං) (උපෝසථ අට්ඨංග සිලං) (ගහට්ඨ දස සිලං) ධම්මං යාචාමි අනුග්ගහං කත්වා සිලං දෙව මේ භන්තේඅනුකම්පං උපාදායි

තේරුම - “අවසර ස්වාමීන් වහන්ස” මම මේ තිසරණ සහිත (අපිව අට්ඨමක සිල ධර්මය ඉල්ලා සිටිමි උපෝසථ අට්ඨංගසිල ධර්මය ඉල්ලා සිටිමි ගහට්ඨ දස සිල ධර්මය ඉල්ලා සිටිමි ) මට අනුග්‍රහ කොට සිලය දෙන සේක්වා

අවසර ස්වාමිනි - දෙවනුවද, තුන්වෙනුවද මට අනුකම්පා උපදවා සිලය දෙන සේක්වා

දේශක - යමහං චදාමි තං චදෙව  
මම යමක් කියන්නේ නම් එය කියනු මැනවි

ශ්‍රාවක - ආම භන්තේ  
එසේය ස්වාමීන් වහන්සි

නමස්කාරය:-  
නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධසස  
නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධසස  
නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධසස

තේරුම  
භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට ම ) ගේ  
නමස්කාරය වේවා

භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට මාගේ  
නමස්කාරය වේවා

භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට මාගේ  
නමස්කාරය වේවා

බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස බුද්ධ රත්නය සරණ යමි

ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස ධම්ම රත්නය සරණ යමි

සංඝං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස සංඝ රත්නය සරණ යමි

දුතියමිපි බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස දෙවනුවද බුද්ධරත්නය සරණ යමි

දුතියමිපි ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස දෙවනුවද ධම්මරත්නය සරණ යමි

දුතියමිපි සංඝං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස දෙවනුවද සංඝරත්නය සරණ යමි

තතියමිපි බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස තෙවනුවද බුද්ධරත්නය සරණයමි

තතියමිපි ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස තෙවනුවද ධම්මරත්නය සරණ යමි

තතියමිපි සංඝං සරණං ගච්ඡාමි  
නිවන් සුවය විදීම පිණිස තෙවනුවද සංඝරත්නය සරණ යමි

දේශක : සරණා ගමනං සම්පුණ්ණං  
සරණා ගමනය සම්පුර්ණය  
ශ්‍රාවක:ආම භන්තෙ



එසේය ස්වාමීන් වහන්සැ

01 පාණාතිපාතා චේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමී  
ප්‍රාණඝාතයෙන් හෙවත් සතුන් මැරීමෙන් වැළකීමේ  
ශික්ෂා පදය සමාදන් වෙමි

02 අදින්නාදානා චේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමී  
අදින්නාදානයෙන් හෙවත් අනුන් සතු ඔවුන් කැමැත්තෙන්  
නොදුන් දෙය සොර සිතින් ගැනීමෙන් වැළකීමේ  
ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි

03 කාමේසු මිච්ඡාචාරා චේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමී  
කාමේසුමිච්ඡාචාරයෙන් හෙවත් කාමයන්හි වරදවා  
හැසිරීමෙන් වැළකීමේ ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි

04 මුසාවාදා චේරමණී සික්ඛා පදං සමාදියාමී  
මුසාවාදයෙන් හෙවත් දැන දැන බොරු කීමෙන්  
වැළකීමේ ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි

05 සුරාමේරය මජ්ජිමා දුට්ඨානා චේරමණී සික්ඛා පදං  
සමාදියාමී  
සුරා පානයෙන් හෙවත් ප්‍රමාදයට හේතුවන මත් ද්‍රව්‍යය  
පානය කිරීමෙන් වැළකීමේ ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි

06 පිසුනාචාචා චේරමණී සික්ඛා පදං සමාදියාමී  
පිසුනා චාචයෙන් හෙවත් කේලම් කීමෙන් වැළකීමේ  
ශික්ෂා පදය සමාදන් වෙමි

07 පරුෂාචාචා චේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමී  
පරුෂ වචනයෙන් හෙවත් නපුරු වචන කීමෙන්  
වැළකීමේ ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි

08 සම්ච්ඡපලාපා චේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමී  
සම්ච්ඡපලාපයෙන් හෙවත් හිස් වචන කීමෙන් වැළකීමේ  
ශික්ෂාපදය සමාදන් වෙමි

09 මිච්ඡා ආපීවා චේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමී  
මිච්ඡා ආපීවයෙන් හෙවත් අධර්ම ජීවිකාවෙන් වැළකීමේ  
ශික්ෂාපදය සමාදන්වෙමි

දේශක :  
තිසරණේන සද්ධිං (ආපීව අවිධිමක සීලං) (උපොසථ අවිධිංග  
සීලං) (ගහට්ඨ දස සීලං) ධම්මං සාධුකං සුරක්ඛිතං කත්ථි  
අප්පමාදෙන සම්පාදෙනබ්බිං

තිසරණ සහිත (අපීව අණ්ඨමක සීල ධර්මය) (උපොසථ අවිධිංග  
සීල ධර්මය) ( ගහට්ඨ දස සීල ධර්මය) මනාව සුරක්ෂිත කොට සිති  
නුවණින් දියුණු කළ මැනවි

ශ්‍රාවක  
ආම හන්තෙ  
ශ්‍රාවක පිළිගැනීම එසේය□ ස්වාමීන් වහන්සැ

නමෝ තේ පුරිසාජඤ්ඤ - නමෝ තෙ පුරිසුත්තම  
නමෝ තෙ පුරිසාතුලස - නමෝ තෙ පුරිසාසහ

තේරුමි  
සආජඤ්ඤ පුරිස වූ බුදුරජාණන් වහන්ස ඔබ වහන්සේට මාගේ  
නමස්කාරය වේවා

සසඋත්තම පුරිස වූ බුදුරජාණන් වහන්ස ඔබ වහන්සේට මාගේ  
නමස්කාරය වේවා

සසසඤ්ඤ පුරිස වූ බුදුරජාණන් වහන්ස ඔබ වහන්සේට ම ) ගේ  
නමස්කාරය වේවා

සධශ්‍රේෂ්ඨ පුරිස වූ බුදුරජාණන් වහන්ස ඔබ වහන්සේට මාගේ  
නමස්කාරය වේවා

තුනුවත් සරණ යාමේ වැදගත් කම

තුනුවත් යනු බුද්ධ ධර්ම සංඝ යන ත්‍රිවිධ රත්නසී පමණ කළ නොහැකි වටිනාකමක් ඇති නිසා රුවන් යන නාමය ව්‍යවහාරයී එසේම සත්ත්වයන්ට සසර දුකෙන් මිදීමට පිහිට වන බැවින් සරණ යන බැවින් මෙම රුවන් තුනම තිසරණ යනුවෙන් සඳහන් වේ බුද්ධ නම් බුදුරජාණන්වහන්සේ සංසාර ගමනේ සසර භය දුටුවා වූ උතුමන් වහන්සේලා සසර දුක් අත්විඳින ලෝසතුන් කෙරෙහි කරුණාවෙන් තමා අතට පත් සියලු සැප අත්හැර දමා සසරට වැද මහ දුක් විඳිමින් ලොව සත්ව ධර්මයන් අවබෝධ කරගෙන සසර දුකින් මිදී ලෝවැසි සත්වයාටත් සත්‍ය අවබෝධ කරනු පිණිස දුකෙන් මිදීමට මග පෙන්වූ උත්තමයන් වහන්සේ බුද්ධනම් වේ එම උත්තමයන් වහන්සේ ලොවට පෙන්වා වදාළ නිවන් මාර්ගය ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය සහ එයින් ලබන නිර්වාණ අවබෝධයන් යන මේ දෙක ධර්මය නම් වේ එවැනි මාර්ගයක ගමන්ගත් නිවන අවබෝධ කරගත් උතුම් පිරිස (පැවිදි පිරිස) ආර්ය සංඝ නම් වේ

5

සරණාගමනය යනු සරණයි පිහිටයි යනුවෙහි ලොව සසර දුකෙන් මිදීම පිණිස සරණයි පිහිටයි යනුවෙහි විශේෂයෙන් බුද්ධ ධර්ම සංඝ යන රත්නත්‍රය උදෙසා තමාගේ සිතේ ඇති පිහිටයි තමාට පිහිට යැයි ගැනීම සරණාගමනයයි පිහිටියැයි සිතා සේවනය කිරීම හෝ ඒ බව දැනීම සරණාගමනයයි

බුද්ධ රත්නය යනු:

සංසාරයෙහි අපමණ දුක් ගැහැට විඳින ලෝ වැසි සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරුණාවෙන් අතට පත් නිවන් සැපත හැර දමා සසරට බැස අප වැන්නන් කෙරෙහි අපමණ දුක් විඳිමින් සසර බොහෝ කාලයක් ගුණ දහම් පුරා දස පාරම් දහම් සමතින්සත් ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ කරමින් ලොව සියලු ධර්මයන් තත්වු පරිද්දෙන්ම සත්‍ය සතරට නංවමින් තමන් වහන්සේගේම නුවණින් අවබෝධ කොට ලෝක සත්වයාට සසර දුකෙන් එතෙර විමට මග පෙන්වූ ලෝකයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම උත්තමයාණෝ ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ සි අපට උත්වහන්සේගේ සරණයි පිහිටයි

ධර්ම රත්නය යනු:

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් වදාළ ලද නව ලෝකෝත්තර ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය නිවන් දකින්නට ඇති මාර්ගය සහ නිවනත් යන මේ දෙකම ධර්මය නම් වේ එම ධර්මය සරණයි පිහිටයි

සංඝ රත්නය යනු:

නිවන් මාර්ගයේ ගොස් නිවන් සැප ලැබූ උතුම් වූ පිරිස සහ නිවන් මග පිළිපදින පිරිස ආර්ය මහා සංඝරත්නය නම් වේ එය සරණයි පිහිටයි

මෙසේ සරණාගමනය සතර ආකාර වේ

- ස තත්පරායණා සරණාගමනයයි
- සස ශිෂ්‍යභාවාපගමණ සරණාගමනයයි
- සසස ප්‍රණීපාත සරණාගමනයයි
- සඛ ආත්ම සන්නිර්වාණ සරණාගමනයයි

තත්පරායණ සරණාගමනය:

මම බුදුන් දහම් සඟුන් සරණ යමි මට පිහිට වශයෙන් සේවනය කරමි කියා කෙනෙක් සරණ යයිද එය තත්පරායණා සරණාගමනයයි

ශිෂ්‍යභාවාපගමණ සරණාගමනය :

මට සසර දුකෙන් මිදීමට මග පෙන්වන ගුරුවරයා කියා තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රාවකයෙක් වෙමි ශිෂ්‍යයෙක් වෙමි කියා සරණ යයිද ඒ ශිෂ්‍යභාවාපගමණ සරණාගමනයයි

ප්‍රණීපාත සරණාගමනයයි

උතුම් වූ බුද්ධරත්නයට ධර්මරත්නයට සංඝරත්නයට මාගේ නමස්කාරය වේවා කියා නමස්කාර කිරීමෙන් සරණ යාම ප්‍රණීපාත

**සරණාගමනයයි**

ආත්ම සන්තිර්ථානණ සරණාගමනය :

පිළිවෙත් රැකීමෙහි යෙදුණ කෙනෙක් බුද්ධ ධර්ම සංඝ රත්නය උදෙසා තම ජීවිතය පරිත්‍යාග කරමින් සරණ යයිද ඒ ආත්ම සන්තිර්ථානණ සරණාගමනයයි

ඉහත කී සරණාගමන සතර ආකාරයෙන් ලෞකික සරණාගමනයට අයත් වේ නිවන් අවබෝධ නොකළ අයගේ සරණාගමනය ලෞකික සරණාගමනයයි පිළිවෙත් මග ගමන් කරමින් ඥානය දියුණු කර නිවන් අවබෝධ කර උත්තම ආර්ය ගුණයට පැමිණි අයගේ සරණාගමනය ලෝකෝත්තර සරණාගමනයයි

සරණාගමනය පිහිට නොවන ආකාරය :

යමෙක් නෂ්ටකමක් සළකාගෙන වැඳීම් ආදිය කිරීමෙන් සරණක් පිහිටක් නැත වංශ පරම්පරා වශයෙන් හෝ රූප ශෝභාව ආදී යමක් සළකාගෙන වැන්දෙත් හෝ රජුන්ගෙන් හෝ දෙවියන්ගෙන් හා නෂ්ටකිතමිතුරන්ගෙන් නිරිතැර කරදර වෙනවාට බියෙන් වැඳුම් පිඳුම් කරන්නාට පිහිටක් නොවන්නේයි

සරණාගමනය බිඳී යාම :

සරණාගමනයෙන් කිසියෙක් ලෝකෝත්තර සරණාගමනය බිඳී යන්නේ නැති ලෞකික සරණාගමනය බිඳී යා නැති තුනුවෙන් කෙරේ ඇති ඇදහිල්ල නැතිවී යාමෙන් සරණාගමනය බිඳී යන්නේයි

සසර දුකෙන් මිදීමට නම් තුනුවෙන්ගේ පිහිටෙන් නොවන්නේ යයි සළකා අන්‍ය කෙනෙකුගේ පිහිට සොයා යාමෙන් සරණාගමනය වැරදි ලෙස බිඳී යෑමයි ( බිඳී යන්නේය)

ලෞකික පුද්ගලයාගේ මරණයේදී ස්වභාවයෙන් සරණාගමනය බිඳී යන්නේයි තුනුවෙන්ගේ ඇදහීමට කැළලක් වීම සරණාගමනය කිලිටි වීමට හේතු වන්නේයි තුනුවෙන් කෙරෙහි සැක කිරීම තුනුවෙන්ගේ ගුණ නොදැනීම තුනුවෙන්ට අශ්‍රෝරව කිරීම ආදියෙන් සරණාගමනය කිලිටි වන්නේයි

සරණාගමනයෙහි ආතිසංස :

සර්වඥ ශාසනයට ඇතුළුවීමේ දොරටුව සරණා ගමනයයි ලෞකික සරණාගමනයෙහි අතිසංසය නම් සතර අපායට නොපැමිණ දිව්‍ය මනුෂ්‍ය දෙකෙහි සැප සම්පත් විඳීමයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්ම මෙසේ දේශනා කළ සේකි

යෙකෙව් බුද්ධං සරණං ගතාසේ  
නතේ ගම්සසනති අපායං  
පනාය මානුසං දෙනං  
දෙව කායං පරිපුරෙසසනති

ඬඬයම් කෙනෙක් බුදුරජාණන් වහන්සේ සරණ කොට ගියාහු ද ඔවුහු අපායට නොයන්නේයි සරණාතිසංස හේතු කොටගෙන මේ මිනිස් කය හැර දෙව් ලොවට යන්නාහුයිඬඬ

තුනුවෙන් සරණ ගිය සත්ත්වයෝ දෙව් ලොව උපන්නාහුයි තුනුවෙන් සරණ නොගොස් අවශේෂ පින්කම් කොට දෙව් ලොව උපන් දෙවියන්ට වඩා සම්පත් දහයකින් අධිපතිව සැප සම්පත් ලබති දිව්‍යමය අයුෂ ධර්ම වර්ණය දිව්‍යමය සැප දිව්‍යමය යසස දිව්‍යමය අධිපති බව සහ දිව්‍යමය වූ රූප ශබ්ද ගන්ධ රස ස්පර්ෂ යන කරුණු වලින් දෙවියන් පරදවා ජය ගනිත් දහම් සරණ හා සඟ සරණ දෙක පිළිබඳවත් මෙලෙසමයි සසර දුකෙන් එතෙර වීමේ අදහසින් නිවන් අතට සිත යොමු කරමින් තුනුවෙන් සරණ යන පුද්ගලයා සෝවාන් ආදී මාර්ගඵලවලට පැමිණ ලෝකෝත්තර සරණාගමනයට පත් වන්නේයි

සසර දුකෙන් එතෙර වීම සඳහා තුනුවෙන් ආශ්‍රය කර ගන්නා තුනුවෙන් පිහිට කර ගන්නා පුද්ගලයා බුදුරජාණන් වහන්සේ ශාස්තෘවරයා හැටියට සළකන පුද්ගලයා යන අර්ථයයි තිසරණය සහිත පංච ශීලය රකින පුද්ගලයා බෞද්ධයා යනුවෙන් උපාසක යනුවෙන් හඳුන්වයි

## බුදු ගුණය සහ බුදු ගුණ භාවනාව.

එක ධර්මයෙහි භාවනාව බහුලිකතාව එකතන නිබ්බදය, එකතන විරාගය, නිරෝධය, උපසමය, අභිඤ්ඤාදාය, සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවතතති කතමො එක ධර්මයො බුද්ධානුසංයමි අයං ඛො භික්ඛවේ එක ධර්මයො භාවනො බහුලිකතො එකතන නිබ්බදාය එකතන විරාගය, නිරෝධය, උපසමය අභිඤ්ඤාදාය සංවතතති සමෙධාධාය නිබ්බානාය.

මහණෙනි ! එකම ධර්මයක් භාවනාවක් වශයෙන් වඩන ලද්දේ බොහෝ කොට වඩන ලද්දේ කල කිරීම පිණිස, නිවීම සංසිදීම පිණිස හාත් පසින් දැකීම පිණිස, අවබෝධය, නුවණ පිණිස පවතීද, කවර නම් එකම ධර්මයක්ද බුද්ධානුසංයමියයි. සෙසු ධර්ම අවබෝධයයි. මෙය නිවන් අවබෝධය පිණිස උපකාර වේ.

**බුද්ධෙධාපි බුද්ධසස භණෙය්‍ය වණණං  
කපපංපි වෙ අඤ්ඤ මහාසමාණො  
ඛියෙට්ඨ කපෙපා වීර දීඝමනතරො  
වණණා නඛියෙට්ඨ තථාගතසස**

“බුදුරජාණන් වහන්සේ බුදු වුණු දින පටන් අතික් දෙයක් නොකොට දිවා රෑ දෙකෙහි නොනවත්වාම ආයු කල්පයක් මුළුල්ලේම බුදුරජාණන් වහන්සේගේම බුදුගුණ වර්ණාව කරන්නේ නම් ආයු කල්පය ගෙවී යයි. බුදු ගුණ කියා අවසන් කිරීමට නොහැකි වේ.”

ලෝකයෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළවීම ඉතාමත්ම දුර්ලභය. බෝධිසත්ව සංකල්පනාව සිතට ගත් ශ්‍රාතවන්ත සත් පුරුෂයෝ අති දීර්ඝ කාලයක් බෝසත් සිත පුරුදු කරමින් පැමිණෙන්නේ මහා සම්පත්තිය පුරුදු කරමින්ය එනම්, අභිනිබ්බරයේදී සම්පූර්ණ විය යුතු කරුණු, උතුම් මිනිස් හටය, ලිංග සම්පත්තිය රහත් වීමට හේතුවය. ශාස්තෘ දර්ශනය, අධිකාරය බලවත් ජන්දය (කැමැත්ත) සම්පූර්ණ කරමින් පැමිණ බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකගෙන් නියත විවරණ ලබාගෙන එතැන් පටන් සාරා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් හෝ අටාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් හෝ සොළසා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් හෝ බෝධි කාරක ධර්මයන් සම්පූර්ණ කළ යුතුය. මේ තරම් කාලයක් පාරමි පුරා ලොව්තුරා

බුදු බව ලබන්නේ බුදු බව පතා පාරමි දම් පුරන බෝසතාණන් වහන්සේලාගේ සන්තානයෙහි නියතින්ම ආගම ශ්‍රද්ධාව පවතින නිසා බුදුගුණ භාවනාව ඉතා නොදින් පැහැදිලිව පවතී. බුදුගුණ දේශනා කළ යුතු අය අතරත්, බුදුගුණ ඇසු අය අතරත්, බුදුගුණ ගැසු අය අතරත්, බුදුගුණ දැරූ අය අතරත් ලොව්තුරා බුදුරජාණන්වහන්සේ ම ශ්‍රේෂ්ඨයි, උත්තමයි, අග්‍රයි, පසේ බුදු මහරහතන් වහන්සේලාද ඉතා උතුම්ය. නිරන්තරයෙන්ම බුදුගුණ සිහිකරන යෝගියාට බුදුබව ලබන්නට සිත යොමු වෙයි. නොඅනුමානය. බුදුබව අනාගතයෙහි ලැබීමට සිටින අයද අනිවාර්යයෙන්ම බුදුගුණ භාවනාව සිදු කළ යුතුමය.

මහ බෝසතාණන් වහන්සේලා ගේ සන්තානයෙහි බුදුගුණ පිහිටන ආකාරය අනුව අප මහ බෝසතාණන් වහන්සේගේ සන්තානයෙහි බුදු ගුණ පිහිටියේ කල්ප විසි අසංඛ්‍යයකට මත්තෙන්ය. එනම්, මනෝප්‍රතිධානය ආරම්භයේදීය. එතැන් පටන් අති දීර්ඝ කාලයක් බුදුගුණ භාවනාවේ ආනිසංසය විඳිමින් පාරමි පුරාගත් ආකාරය සෑම කෙනෙකුටම ඉතාමත් ආදර්ශවත්ය. ඉතාමත් විසිතුරුය. ඒ සා දීර්ඝ කාලයක් ඇතුළත ලෝකයෙහි පහළ වුණු (512027) පන්ලක්ෂ දොළොස්දහස් විසිහත් නමකගේ රූප විලාසය සිය නෙතින් දැක උන්වහන්සේලාගේ බුදුගුණ තතුසේ නුවණින් දැනගෙන ඒ උතුමන් වහන්සේලාගේ අවවාදයෙන් , අනුශාසනාවෙන්, උපදේශයෙන්, ආදර්ශයෙන් උන්වහන්සේලාටම අනුකූලව, අනුරූපව, අනුයාතව, අනුබද්ධව, බුදුගුණයටම ඵල්බ සිටි සිහියෙන් බුද්ධ කාරක ධර්මයන් සම්පූර්ණ කිරීම වශයෙන් බුදුගුණ භාවනාව සම්පූර්ණ කළ සේක. ගුණවත් වූ සිල්වත් වූ අයටම පිහිටන උතුම් ගුණයකි. සාමාන්‍ය කෙනෙක් සිහිකරන බුදුගුණයට වඩා සිල්වත්ව ගුණවත්ව සිහිකරන ගුණය ඉතා මහත්ය. සකල ලෝකික ජනයාගේ බුදුගුණ දැනුමට වඩා එක සෝවාන් පුද්ගලයෙකුට ඇත්තේය. සෝවාන් පුද්ගලයන් දහසකට ඇති බුදුගුණ දැනුමට වඩා බුදුගුණ දැනීමක් එක සකාදාගාමී පුද්ගලයෙකුට ඇත්තේය. සකාදාගාමී පුද්ගලයන් දහසකට වඩා බුදුගුණ දැනුමක් එක අනාගාමී පුද්ගලයෙකුට ඇත්තේය. අනාගාමී පුද්ගලයන් දහසකට වඩා බුදුගුණ දැනුමක් එක සාමාන්‍ය රහතන් වහන්සේ නමකට ඇත්තේය. අසු මහ ශ්‍රවකයන් වහන්සේලාගෙන් කාශ්‍යප, අනුරුද්ධ, මහාකච්චායන ස්වාමීන් වහන්සේලාට අතිරේක දැනුමක් ඇත්තේය. අගසච්ඡ දෙදෙනා වහන්සේට ඊටත් වඩා

## බුදු ගුණය සහ බුදු ගුණ භාවනාව.

එක ධම්මා හික්ඛවෙ භාවිතො ඛනුලිකතො එකතත නිබ්බදය, එකතත විරාගය, නිරෝධය, උපසමය, අභිඤ්ඤාදාය, සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවතතති කතමො එක ධම්මා බුද්ධානුසසති අයං ඛො හික්ඛවෙ එක ධම්මා භාවිතො ඛනුලිකතො එකතත නිබ්බදාය එකතත විරාගය, නිරෝධය, උපසමය අභිඤ්ඤාදාය සංවතතති සමෙධාධාය නිබ්බානාය.

මහණෙනි ! එකම ධර්මයක් භාවනාවක් වශයෙන් වඩන ලද්දේ බොහෝ කොට වඩන ලද්දේ කල කිරීම පිණිස, නිවීම සංසිදීම පිණිස හාත් පසින් දැකීම පිණිස, අවබෝධය, නුවණ පිණිස පවතීද, කවර නම් එකම ධර්මයක්ද බුද්ධානුසසතියයි. සෙසු ධර්ම අවබෝධයයි. මෙය නිවන් අවබෝධය පිණිස උපකාර වේ.

**බුද්ධෙධාපි බුද්ධසස හණෙය්‍ය වණණං  
කපපංපි වෙ අඤ්ඤ මහාසමාණො  
ඛියෙට්ඨ කපෙපා විර දිඝමනතරො  
වණණා නඛියෙට්ඨ තථාගතසස**

“බුදුරජාණන් වහන්සේ බුදු වුණු දින පටන් අතික් දෙයක් නොකොට දිවා රෑ දෙකෙහි නොනවත්වාම ආයු කල්පයක් මුළුල්ලේම බුදුරජාණන් වහන්සේගේම බුදුගුණ වර්ණාව කරන්නේ නම් ආයු කල්පය ගෙවී යයි. බුදු ගුණ කියා අවසන් කිරීමට නොහැකි වේ.”

ලෝකයෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළවීම ඉතාමත්ම දුර්ලභය. බෝධිසත්ව සංකල්පනාව සිතට ගත් ශ්‍රාතවන්ත සත් පුරුෂයෝ අති දීර්ඝ කාලයක් බෝසත් සිත පුරුදු කරමින් පැමිණෙන්නේ මහා සම්පත්තිය පුරුදු කරමින්ය එනම්, අභිනිබාරයේදී සම්පූර්ණ විය යුතු කරුණු, උතුම් මිනිස් හවය, ලිංග සම්පත්තිය රහත් වීමට හේතුවය. ශාස්තෘ දර්ශනය, අධිකාරය බලවත් ජන්දය (කැමැත්ත) සම්පූර්ණ කරමින් පැමිණ බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකගෙන් නියත විවරණ ලබාගෙන එතැන් පටන් සාරා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් හෝ අටාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් හෝ සොළසා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් හෝ බෝධි කාරක ධර්මයන් සම්පූර්ණ කළ යුතුය. මේ තරම් කාලයක් පාරම් පුරා ලොව්තුරා

බුදු බව ලබන්නේ බුදු බව පතා පාරම් දම් පුරන බෝසතාණන් වහන්සේලාගේ සන්තානයෙහි නියතින්ම ආගම ශ්‍රද්ධාව පවතින නිසා බුදුගුණ භාවනාව ඉතා නොදින් පැහැදිලිව පවතී. බුදුගුණ දේශනා කළ යුතු අය අතරත්, බුදුගුණ ඇසු අය අතරත්, බුදුගුණ ගැසු අය අතරත්, බුදුගුණ දැරූ අය අතරත් ලොව්තුරා බුදුරජාණන්වහන්සේ ම ශ්‍රේෂ්ඨයි, උත්තමයි, අග්‍රයි, පසේ බුදු මහරහතන් වහන්සේලාද ඉතා උතුම්ය. නිරන්තරයෙන්ම බුදුගුණ සිහිකරන යෝගියාට බුදුබව ලබන්නට සිත යොමු වෙයි. නොඅනුමානය. බුදුබව අනාගතයෙහි ලැබීමට සිටින අයද අනිවාර්යයෙන්ම බුදුගුණ භාවනාව සිදු කළ යුතුමය.

මහ බෝසතාණන් වහන්සේලා ගේ සන්තානයෙහි බුදුගුණ පිහිටන ආකාරය අනුව අප මහ බෝසතාණන් වහන්සේගේ සන්තානයෙහි බුදු ගුණ පිහිටියේ කල්ප විසි අසංඛ්‍යයකට මත්තෙන්ය. එනම්, මනෝප්‍රතිධානය ආරම්භයේදීය. එතැන් පටන් අති දීර්ඝ කාලයක් බුදුගුණ භාවනාවේ ආනිසංසය විඳිමින් පාරම් පුරාගත් ආකාරය සෑම කෙනෙකුටම ඉතාමත් ආදර්ශවත්ය. ඉතාමත් විසිතුරුය. ඒ සා දීර්ඝ කාලයක් ඇතුළත ලෝකයෙහි පහළ වුණු (512027) පන්ලක්ෂ දොළොස්දහස් විසිහත් නමකගේ රූප විලාසය සිය නෙතින් දැක උන්වහන්සේලාගේ බුදුගුණ තතුසේ නුවණින් දැනගෙන ඒ උතුමන් වහන්සේලාගේ අවවාදයෙන් , අනුශාසනාවෙන්, උපදේශයෙන්, ආදර්ශයෙන් උන්වහන්සේලාටම අනුකූලව, අනුරූපව, අනුයාතව, අනුබද්ධව, බුදුගුණයටම ඵල්බ සිටි සිහියෙන් බුද්ධ කාරක ධර්මයන් සම්පූර්ණ කිරීම වශයෙන් බුදුගුණ භාවනාව සම්පූර්ණ කළ සේක. ගුණවත් වූ සිල්වත් වූ අයටම පිහිටන උතුම් ගුණයකි. සාමාන්‍ය කෙනෙක් සිහිකරන බුදුගුණයට වඩා සිල්වත්ව ගුණවත්ව සිහිකරන ගුණය ඉතා මහත්ය. සකල ලෞකික ජනයාගේ බුදුගුණ දැනුමට වඩා එක සෝවාන් පුද්ගලයෙකුට ඇත්තේය. සෝවාන් පුද්ගලයන් දහසකට ඇති බුදුගුණ දැනුමට වඩා බුදුගුණ දැනීමක් එක සකාදාගාමී පුද්ගලයෙකුට ඇත්තේය. සකාදාගාමී පුද්ගලයන් දහසකට වඩා බුදුගුණ දැනුමක් එක අනාගාමී පුද්ගලයෙකුට ඇත්තේය. අනාගාමී පුද්ගලයන් දහසකට වඩා බුදුගුණ දැනුමක් එක සාමාන්‍ය රහතන් වහන්සේ නමකට ඇත්තේය. අසු මහ ශ්‍රවකයන් වහන්සේලාගෙන් කාශ්‍යප, අනුරුද්ධ, මහාකච්චායන ස්වාමීන් වහන්සේලාට අතිරේක දැනුමක් ඇත්තේය. අගසච්ඡි දෙදෙනා වහන්සේට ඊටත් වඩා

බුදුගුණ දැනුමක් ඇත්තේය. ඒ උතුමන් වහන්සේලා අතරින් ඊටත් වඩා බුදුගුණ දැනුමක් දම්සෙනෙවි සැරයුත් මහ රහතන් වහන්සේට ඇත්තේය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ එක් සමයක නාලන්දාවේ පාචාරක අඹ වනයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. ඒ සමයෙහි නුවණැති ශ්‍රාවකයන් අතර අගතැන්පත් වූ දම්සෙනෙවි සාර්පුත්ත, මහරහතන් වහන්සේ එම අඹවනයෙහිම එල සමාපත්තියට සමවැදී ඉන් නැගී සිට තමන් වහන්සේගේම ගුණය සිහිකරන්නට පටන් ගත් සේක. තමන් වහන්සේගේම සීල ගුණයෙන් පටන්ගෙන අනුපිළිවෙළින් සමාධි, ප්‍රඥා, විමුක්ති, විමුක්ති ඥාන දස්සන ප්‍රථම ධ්‍යාන සමාපත්තියේ පටන් දෙවැනි තුන්වැනි, සතරවැනි සමාපත්ති වලට සමවැදී අනුපිළිවෙළින් අරූප සමාපත්ති වලට සමවැදී විපස්සනා ඥාන, පුබ්බේතිවාස ඥාන, දිබ්බවක්ඛු, සෝතාපත්ති ආදී සතර එල සමාපත්ති ඥාන, චතුපටිසම්භිදා ඥාන සහිතව සාවක පාරමිතා ඥානය පහළවීමෙන් අනොමදස්සී බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පාද මූලයෙහි පටන් එකාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයකින් මත්තෙහි සිට ඒ මොහොතේ වැඩ සිටි ආසනය දක්වා පුන පුනා නැවත නැවත සිහි කරන්නට පටන් ගත්තේය. එවිට තමන් වහන්සේගේම ගුණය මෙතෙකැයි ප්‍රමාණ කළ නොහැකි බව තමන් වහන්සේටම වැටහෙන්නට විය.

තමන් වහන්සේගේ ගුණය ප්‍රකාශ කළ නොහැකි නම්, මම යම් ශාස්තෘවරයෙක් උදෙසා පැවිදිවූයේය, ඒ අපරිමිත ගුණස්කන්ධයක් ඇති මගේ ශාස්තෘන් වහන්සේගේ ගුණය කෙබඳුදැයි දස බලධාරී සභිකයන් වහන්සේගේ ගුණස්කන්ධය සිහි කිරීමට පටන් ගත්ත. එම ගුණ නා නා ප්‍රකාරයෙන් බෙද බෙදා මෙනෙහි කළ සේක. බුදුගුණය අනන්තය, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සීලය, සමාධිය, ප්‍රඥාව, විමුක්තිය විමුක්ති ඥාන දර්ශනය, සතර සතිපට්ඨාන, සතර සාද්ධිපාද, සතර සමන්ත ප්‍රධාන වීරිය, පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය, පඤ්ච බල, සතර එල, සතර පටිසම්භිදා, හට අසාධාරණ ඤාණ, දසබල ඤාන, වුද්දස බුද්ධගුණ ඤාණ, සොළොස් මහා ඤාණ අට්ඨාරස බුද්ධ ඥාන සුවිසි කෝට්චාර, සමාපත්ති අරහත් එල, වජිර ඤාණ, අනන්ත ණය සමන්නාගත. සමන්ත පට්ඨාන ප්‍රකරණ විෂයන්තර්ගත ගම්හිර ඥාන ආදී අනේක විධ ඥානයන්ද, ගුණයන්ද සිහිකිරීමට පටන් ගත්තේය. ලෝකයෙහි හිමාල පර්වතයෙන් ගලා බස්නා මහා

ගංගාවට ඉදිකටු මලක් යොමු කළ කල්හි ඉදිකටු මලෙන් යන ජලය ඉතා ස්වල්පය. මහා ගංගාවේ ගලා බසිනා ජලය බොහෝ වන්නාහ. මහ පොලොවෙන් නිය පිටට ගත් පස් ටික හා සමානයයි මම සිහි කළ බුදු ගුණයයි සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේට වැටහුණාහ. බුදුගුණ අනන්ත අප්‍රමාණයැයි තීරණය කොට වදාළේ තමන් වහන්සේගේ නුවණින් දැක වදාළ නිසයි. (මෙහි වැඩි විස්තර දීඝ නිකායේ සමිපසාදනීය සූත්‍රය හා සංගිති සූත්‍රය වැනි සූත්‍ර සහ එම අටුවා බලා තේරුම් ගන්න)

## බුදුගුණ භාවනාවෙහි අනිසංස.

කුසල් අකුසල් නානාචිධ අරමුණු වල විසිරුණු සිත සමාධිමත් වීම බුදුගුණ භාවනාවේ ඉමහත්ම ආනිසංසයයි කිය යුතු වන්නේය. බුදුගුණ සිහි කරන්නා වූ භාවනා යෝගියාට බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අප්‍රමාණ ගෞරවය, භක්තිය, ඇදහීම, විශ්වාසය ඇතිවේ. ශ්‍රද්ධාවෙන්, සිතියෙන්, ප්‍රඥාවෙන් ඉමහත් විපුලත්වයට පත් වේ. ප්‍රීති ප්‍රමෝදයෙන් යුක්ත වේ. කුඩා මහත් දුක් ඉවසන්නෙක් බවට පත්වේ. මම බුදුරජාණන් වහන්සේ සමග වාසය කරන්නෙමියැයි හැඟීමෙන් බුදු ගුණයෙන් බර පීචිතයක් බවට පත් වේ. බුදුගුණයෙන් හද සිත පිනා ගිය බුදුගුණ නිදන් වූ ඔහුගේ හදවත බුදු මැදුරක් මෙන් පිදිය යුතු වන්නේය. ඔහුගේ සිත බුදු බව ලැබීමට සිත් ඇති වන්නේය. පාපයට සිත නොහැමෙන්නේය. පාප සිතිවිල්ලක් සිතට ඇති වූ විගසම බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟ සිටින සේ පෙනෙන්නක් මෙන් පවට ලැජ්ජාව හය උපදින්නේය. පාපයෙන් සිත වලකින්නේය. ඒ වාගේම යම්කිසි නාග, යක්ෂ, භූත, පිසාව අමුනුෂ්‍ය උපද්‍රවයන්ගෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම මිදෙන්නේය. ඒ අයගෙන් සියලු රැකවරණ ලැබෙන්නේය. ඔබ යම් කෙනෙකුගෙන් හෝ බොහෝ දෙනාගේ අවඥාවට, නින්දාවට අවමානයට, අපහාසයට, පිළිකුළට ඊර්ෂ්‍යාවට ආදියට පත් වී ඇති නම් එයින් මිදෙන්නට නම් බුදුගුණ නිරන්තරයෙන් සිහි කරන්න. ඔබට නින්දා නොයන්නේ නම් නපුරු සිහින පෙනෙන්නේ නම් සිහිනෙන් හය වෙන්නේ නම්, අදම බුදු ගුණ සිහි කරන්න. බුදු ගුණ භාවනාවේ යෙදෙන්න.

**“සුපප බුද්ධං පබුජ්ඣති - සදා ගොතම සාවකා  
යෙසං දිවා ච රතෙතාව - නිව්චං බුද්ධගතා සති”**

යම් කෙනෙකුන්ට දිවා රැ දෙකෙහි නිතර බුදුගුණ අරමුණු කොට

උපන් සිහිය ඇද්ද ඒ බුද්ධ ශ්‍රාවකයෝ සැමදා සුවසේ නිදා මනාව ප්‍රබුද්ධත්. යනු ගාථාවේ තේරුමයි.

මේ ගාථා ධර්මය බිම්බිසාර මහරජතුමාගේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු වශයෙන් දේශනා කර වදාළ ගාථාවකි. මේ නිසා සම්බුද්ධ ශාසනයෙන් මානසික සුවයක් ලබන්නට බලාපොරොත්තු වන සියලු දෙනාම බුදුගුණ සිහිකරමින් සාසනික උතුම් ගුණයන් සිතේ දරාගෙන සිය සිතින් බුදු පසේබුදු මහරහතන් වහන්සේලා නෙන් දෙකින් දැක සිය දෑතින් උපස්ථාන කරමින් පාරමි පුරාගෙන අනාගත වාසනා ශක්තිය ඇති කර නිවන් අවබෝධ කර ගත යුතුය. එම නිසා අපටත් අනාගතයේදී වාසනාවක් උදාවේවායි පතමින් පාරමි ධර්මයන් සම්පූර්ණ කරගෙන මෙලොව දියුණුව පිණිසත් පරලොව සුගතිය පිණිසත් අවසානයෙහි දෙලොව ජයගෙන උතුම් වූ නිවන්සුවය අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස සියළු දෙනාටම මෙම මග උපකාර වේවා.

## බුදුගුණ භාවනාවේ අනිසංස.

1. සතර අපායට පත් නොවීම.
2. පිට සක්වළ නොඉපදීම.
3. අඳ, ගොළු, බිහිරි ආදී අභව්‍ය නොවීම.
4. මන්ද බුද්ධික උම්මත්තක නොවීම.
5. මිසඳිටු නොගැනීම.
6. පාපයට ලැජ්ජා භය ඇති වීම.
7. ග්‍රහ දෝෂ, අපල උපද්‍රව දුරු වී කුසල විපාක මතු වීම.
8. වස, විස, අවි, අයුධ ජල ගිනි ආදියෙන් වැළකීම.
- 9 . භූත පිසාව, ප්‍රේත ආදීන්ගේ විපත්ති වැළකීම.
10. භය, තැතිගැනීම්, ලොමු ධූෂණ ගැන්වීම් ආදිය සිදු නොවීම.
11. කොඬවින, ඛන්ධන, ඇස්වන, කටවන ආදී විපත්ති දුරුවීම.
12. මරණයට නිර්භයව මුහුණ දීම.
13. සතිය නුවණ වළඹ සිටීම.
14. ධාරණ ශක්තිය හා අවබෝධ කර ගැනීමේ දක්ෂතාව ඇතිවීම.
15. ගුණ නුවනින් විසාරද වීම.
16. මුහුණේ වර්ණය ඇතිවීම.
17. ලෝකයාට ප්‍රිය වීම.
18. බොහෝ කොට සිවුපස ලැබීම.
- 19 දෙවියන්ගේ රැකවරණය ලැබීම.

20. අන් අයගේ කරුණාවට මෙකුයට පාත්‍ර වීම.
21. සුවසේම සැතපීම, සුවසේම අවදි වීම.
22. නපුරු සිහින නොපෙනීම.
23. සම්මා දිට්ඨියේ පිහිටීම.
24. බුදු ගුණ වඩන්නාට මනාව සිත සමාධි වීම.
25. බුදුගුණ වඩන්නා හට මේ ජීවිතයෙහිදී මග වල නොලැබුනොත් සුගති සැප ලැබීම.
26. බුදුගුණ වඩන්නා සත්‍යවාදියෙක් වෙයි.
27. බුදුගුණ වඩන්නා නිතර සෝමනස්ස සිතින් යුතුව වාසය කරයි.
- 28 බුදුගුණ වඩන්නා ට සසරේදී බුදුවරු හමුවෙයි.
29. තමා කෙරෙහි සෑම කෙනෙකුගේම සිත නැමෙයි.
30. බුදුබව පැත්මට සිත නැමෙයි.
31. තම හඳවන බුදුමැදුරක් වෙයි.
32. නිහතමානී පැවතුම් හා ගතිගුණ දියුණු වෙයි.
33. ප්‍රභූවරුන්ගේ ගෞරවයට සැළකිල්ලට භාජනය වෙයි.
34. තමන්ගේ සිතූම් පැතුම් ඉටු වෙයි.
35. අධිකුසලයට සිත නැමෙයි.
36. තමන්ගේ යෝජනා, අදහස් අන් අය එක හෙලාම පිළිගනී.

මෙවැනි අදහස් සපුරා ගැනීමට සියල්ලෝම බුදුගුණ වඩන්නා!

**සාධු ! සාධු!! සාධු!!!**

**අරහං ගුණාය. (සාරාංශ අර්ථය)**

1 ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්සා! ඔබ වහන්සේ වාසනා සහිත

ලෝහ, ද්වේශ, මෝහ, මාන දිට්ඨි, ථිත, උද්ධව්ව විචිකිච්ඡා. අතිරික අනොත්තප්ප ආදී සකල ක්ලේශයන් කෙරෙන් දුරු වූ හෙයින් අරහත් නම් වන සේක.

2. ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ සෝවාන් සකාදාගාමී අනාගාමී අර්හත් මග වල ආදියෙන් රාගාදී කෙලෙස් සතුරන් නැසූ හෙයින්ද අරහත් නම් වන සේක.
3. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ පටිච්ච සමුප්පාද අඬග දොළහ සංසාර චක්‍රයාගේ අවිද්‍යා ආදී කෙලෙස් අර නැවත නූපදනා ලෙස සිදුලු හෙයින්ද අරහත් නම් වන සේක.
4. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ සියලු පූජනීයත්වයෙන් ආමිස ප්‍රතිපත්ති පූජාවන්ට සුදුසු වූ හෙයින්ද අරහත් නම් වන සේක.
5. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ මිට්‍යා ආශය, අනුශය සියලු කෙලෙස් වලින් මිදුන හෙයින් රහසක් පවක් නැති අති පාරිශුද්ධ සන්ථාන ඇති හෙයින්ද, අරහත් නම් වන සේක.

## අරහං ගුණය.

1. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ වාසනා සහිත සකල ක්ලේශයන් කෙරෙන් දුරුවූ හෙයින්ද, සියලු අරමුණු කෙරෙහි ඇලෙන සියලු අරමුණු කෙරෙහි ගැටෙන සියලු අරමුණු කෙරෙහි මුලාවෙන, ස්වභාව නැති හෙයින්ද, සත්ත්වයාගේ උස් පහත් මනින ස්වභාවයක් නැති හෙයින්ද, අසත්‍ය දේ සත්‍යභාවයෙන් මනින ස්වභාවය වැරැදි ලෙස ගැනීමක් නැති හෙයින්ද, සත්‍ය දේ සත්‍ය ලෙසටම ගත්තේය. බුද්ධාදී අට තැන්හි සැකයක් නැත්තේය. (බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ රත්නත්‍රය කෙරෙහි ද මෙලොව කෙරෙහිද, පරලොව කෙරෙහිද, මෙලොව පරලොව කෙරෙහිද හේතුඵල සික්ඛා පද පිලිබඳ සැකය) සිතේ පසු තැවීමක්, සිතිවිලි වල පසුබැසීමක්, සිතේ

නොසන්සුන් බවක්, පාපයට ලැජ්ජා භය නැති කම යන මේ දස විධ උප ක්ලේශයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නැත්තේය. තමන් වහන්සේගේ සන්තානයෙහි පහළ නොවන්නේමය. එසේ හෙයින් ද, අරහත් නම් වන සේක.

2. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ කෙලෙස් සතුරන් නැසූ හෙයින්ද, සතර මග නැණින් කෙලෙස් සතුරන් නැසූ හෙයින්ද, සෝවාන් මාර්ගයෙන් සක්කාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සිලබ්බත පරාමාස, සංයෝජන නැසූ සේක. සකාදාගාමී මාර්ගයෙන් කාමරාග පටිඝ, තුනී කළ සේක. අනාගාමී මාර්ගයෙන් කාමරාග පටිඝ සම්පූර්ණයෙන් දුරු කළ සේක අර්හත් මාර්ගයෙන් රූපරාග, අරූපරාග, මාන උද්ධව්ව, අවිජ්ජා උද්ධංභාගිය සංයෝජන ධර්ම සම්පූර්ණයෙන් දුරු කළ සේක. එසේ හෙයින් සියලු කෙලෙස් සතුරන් නසා සියලු පූජනීයත්වයට සුදුසු වන හෙයින්ද, අරහත් නම් වන සේක.
3. 'ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔබවහන්සේ පටිච්ච සමුප්පාදය සම්පූර්ණයෙන් දුරු කළ සේක. ක්ලේශ, වට්ට කම්ම වට්ට, විපාක වට්ට, අවිජ්ජා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සළායතන, චස්ස, වේදනා, තණ්හා, උපාදාන, භව ජාති, ජරා මරණ පටිච්ච සමුප්පාද අඬගයන් සම්පූර්ණයෙන්ම දුරු කළ සේක. ( අර සිදුලු සේක) එසේ හෙයින්ද, අරහත් නම් වන සේක.
4. 'ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස' ඔබ වහන්සේ ආමිස පූජා, ප්‍රතිපත්ති පූජා, සිවුපස පූජා, විවර පිණ්ඩපාත, සේනාසන, ගිලන්පස, ප්‍රතිපත්ති පූජා සීල, ධ්‍යාන, ධූතංග, සමට්ථිපස්සනා ප්‍රතිපත්ති පූජාවන්ට සුදුසු වූ සේක. එසේ හෙයින්ද, අරහත් නම් වන සේක.
5. 'ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස' ඔබ වහන්සේ වාසනා සහිත සියළු ආශය, අනුශය ධර්ම සම්පූර්ණයෙන් ම ප්‍රතිණ කළ සේක. (රහසින්වත් පවක් නැති හෙයින්ද) එසේ හෙයින්ද අරහත් නම් වන සේක.

## අරහං ගුණයෙහි ආතිසංසය.



අරහං ගුණයෙහි සාමාන්‍ය අර්ථය සුදුසු තැනැත්තා යනුවෙනි. තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු ලෝක ධාතුව තුළ දක්‍ෂිණාවක් පිළිගැනීමට සුදුසුය. දක්‍ෂිණාව යනු අනාගතයෙහි ලෝකික වූද, ලෝකෝත්තර වූද, උසස් ඵල බලාපොරොත්තුවෙන් සැදැහැනියන් විසින් සිවුපස වශයෙන් පූජා කරන ප්‍රත්‍යය වේ. එම දක්‍ෂිණාව මහත් ඵල ගෙන දීම බුදුරජාණන් වහන්සේට පමණක් නොව මහා සංඝරත්නයටත් ඇත්තේය. සකළ කෙළෙස් ප්‍රභාණය කොට පාර්ශ්වද්විත්වට පැමිණි බුදු පසේ බුදු, මහරහතන් වහන්සේලා ඉතාමත්ම සුදුසුය. රහත් භාවයට පත් නොවූ සිල්වත් ගුණවත් කළ්‍යාණ මිත්‍රයන් වහන්සේලා ඉතාමත්ම සුදුසුය. ( සිල්වත්, ගුණවත්, උපාසක, උපාසිකා පිරිසද ඇතුළත්ය. එසේ නමුත් එම දෙන දානය දක්‍ෂිණාවක් වශයෙන් ව්‍යවහාර නොකෙරෙනු ලැබේ.) එය එසේ නමුත් පිරිසිදු සන්තානයේ කෙලෙස් පහ වූ තරමටයි උසස් පාර්ශ්වද්විත්‍ය වූ තරමටයි අනිසංසය මහත් ඵල වන්නේ යැයි සැලකිය යුතුය.

වේලාම සූත්‍රයෙන් මෙය ඉතාමත්ම පැහැදිලිව දැන ගත හැකිය. පෙර ලංකාවේ නිකුත්වනන්සේලා හැට නමක් නාගදීපය වන්දනාවට ගොස් වන්දනා කොට පසු දින ගම් දොරදී නාගා නම් ස්ත්‍රියක් දුන් පිණ්ඩපාතය පූජා කොට දානය පූජා කළ ආකාරය දැන්විය. ස්වාමීන් වහන්සේලා පෙරවරු කාලයේදීම රහත් බවට පත්වී දානය වැළඳුන. පුණ්ණ දුගියා සිටු බවට පත් වූයේ දක්‍ෂිණාවේ බලයෙනි. අන්තභාර දුගියාගේ දක්‍ෂිණාවත් මහත් ඵල කිරීමේ බලය උපරිටිබ් නම් පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උතුම් දක්‍ෂිණෝප ගුණය නිසයි. බුදු බව පතන බෝසතාණන් වහන්සේලා මහ දන් දී බුදුරජාණන් වහන්සේලා හමුවේදීම ප්‍රාර්ථනා කිරීම බුදු බව ලැබීමට උපනිශ්‍රය වශයෙන්ම උපකාරී වේ, උපතිස්ස, කෝලුත දෙදෙනාගේ ප්‍රාර්ථනාව මෙන්, පිප්ඵලි මානවක හදාකපිලානි යන අයගේ ප්‍රාර්ථනාවන්ද මෙම අරහං ගුණයේ උතුම් බලයෙන්ම සිදු විය. තථාගතයන් වහන්සේ අරහං ගුණ බලයෙන් උපන් අවස්ථාවේදී පටන් දෙවියන්, බ්‍රහ්මයන්, මනුෂ්‍යයන් ගෙන් නිසියාකාරවම පූජා සත්කාර ලැබූහ. අවුරුදු 45 ක් තරම් කාලයක් ජීවමානව පූජා ලබා පරිනිර්වාණයෙන් පසුවත් මේ දක්වාම පූජා සත්කාර එක සේම පැවැත්වේ. මෙය

අරහත් ගුණයේ බලයෙනි. මෙම අර්හත් ගුණයෙන් සමන්තාගත සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා!

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

## සම්මා සම්බුද්ධ ගුණය (සාරාංශ අර්ථය)

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ විශිෂ්ට ඤාණයෙන් දත යුතු වූ සත්‍ය ධර්මයන් විශිෂ්ට ඤාණයෙන් අවබෝධ කළ හෙයින්ද සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ පිළිසිඳ අවබෝධ කළ යුතු දුක්ඛ සත්‍ය පිළිසිඳ අවබෝධ කළ හෙයින් ද, සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ ප්‍රභාණය කළ යුතු වූ සමුදය සත්‍ය ප්‍රභාණය කළ හෙයින්ද, සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළ යුතු වූ නිරෝධ සත්‍යය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළ හෙයින්ද, සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ භාවනා වශයෙන් වැඩිය යුතු වූ මාර්ග සත්‍යය භාවනා වශයෙන් වැඩූ හෙයින්ද, සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සංඛාර, විකාර ලක්‍ෂණ, පඤ්ඤාති, නිබ්බාන නම් වූ පඤ්චවිධ ඤෙය්‍ය මණ්ඩලය පරොපදේශ රහිතව සවයංභු ඤාණයෙන් සර්වප්‍රකාරයෙන් අවබෝධ කළ හෙයින්ද සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

**සම්මා සම්බුද්ධ ගුණය.**

01 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ විශිෂ්ට

ඥානයෙන් අවබෝධ කළ ධර්ම චිත්ත ස්කන්ධ 05 ආයතන 12 ධාතු 18, ඉන්ද්‍රිය 22, ආර්ය සත්‍ය 4 පටිච්ච සමුප්පාද 12 සුවිසි ප්‍රත්‍ය 24 අවබෝධ කළ සේක. එසේ හෙයින් සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

02 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දත යුතු ධර්මය වශයෙන් ජාති, ජරා, මරණ, ශෝක, පරදේව, දුක්ඛ දෝමනස්ස, උපායාස, අප්‍රිය සම්ප්‍රයෝග, පිය විප්පයෝග. සහ සිතුදේ ඉටු නොවීම, පඤ්ච උපාදාන, ස්කන්ධ දුක අවබෝධ කර ගැනීම. (අවබෝධ කළ සේක) එසේ හෙයින්ද සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

03 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ප්‍රභාණය කළ යුතු ධර්ම කාම තණ්හාව, භව තණ්හාව විභව තණ්හාව ප්‍රභාණය කළ සේක. එසේ හෙයින්ද, සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

04. ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ පසක් කළ ධර්ම අසංඛත ධාතු සංඛ්‍යාත නිර්වාණය නිරෝධ සත්‍ය අවබෝධ කළ සේක. එසේ හෙයින්ද සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

05. ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ භාවිතා කළා වූ ධර්ම වශයෙන් ආර්ය අෂ්ටාංගික ධර්මය යහපත් දැකීම, යහපත් කල්පනාව, යහපත් වචනය, යහපත් කර්මාන්තය, යහපත් ආජීවය, යහපත් උත්සාහය, යහපත් සතිය, යහපත් සමාධිය භාවිතා කළ සේක. එසේ හෙයින්ද සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

01. ධානා ධාන ඤාණය. ( ස්ථාන අස්ථාන දන්නා නුවණ)  
තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි ඒ ඒ දේ සිදුවීමේදී හේතු ධර්ම නිවැරදි ලෙස දන්නාහ, අහේතු ධර්මද නිවැරදි ලෙස දන්නාහ. හේතු අහේතු ධර්ම දෙකම නොවරදවාම ඇති හැටියෙන්ම දන්නා නුවණ තථාගතයන් වහන්සේගේ පළමුවෙනි තථාගත බලයයි.

2. කම්ම විපාකප් ඤාණය.  
( කාලත්‍රයට අනුව කර්ම සමාදානයෙන්ම විපාක දන්නා ඥානය.)

අතීත, අනාගත, වර්තමාන කාලයෙහි කුසලාකුසල කර්මයන්ගේ විපාකය තත්වාකාරයෙන් දන්නා නුවණ තථාගතයන් වහන්සේගේ දෙවන තථාගත බලයයි.

3. සබ්බඤ්ච ගාමිණී පටිපදා ඤාණය.  
(සියලු ප්‍රතිපදා දන්නා නුවණ)

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත්ත්වයන් සුගතියට, දුගතියට යන මාර්ගයන් දන්නා නුවණ අර්හත්වයට පමුණුවන්නා වූ පිළිවෙත් මග දන්නා නුවණ සියලු ප්‍රතිපදා සහගත නුවණ ඇති හෙයින්ද තථාගතයන් වහන්සේ සතු තුන්වෙනි තථාගත බලයයි.

4. අනේකධාතු නානාධාතු ඤාණය.  
(අනේක ධාතු නානා ධාතු දන්නා නුවණ)

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි අනෙක ධාතු ලෝකයෙහි තත්වාකාරයෙන් දන්නා නුවණ, ලෝකය සම්පූර්ණයෙන් ඇති වී නැතිවී යන ආකාරය මදින් මද කොටස් වශයෙන් බිඳී බිඳී පලළ වී යන ආකාරය ස්කන්ධ, ආයතන, ධාතුවල තත්ත්වාකාරය දන්නා නුවණ තම තමන්ගේ ස්වභාවයෙන් ඇත්තා වූ සියලු ධාතුවල ස්වභාවය දන්නා නුවණ තථාගතයන් වහන්සේගේ හතර වෙනි තථාගත බලයයි.

5. නානාධි මුක්තික ඤාණය.  
(සත්ත්වයන්ගේ අදහස් දැන ගන්නා නුවණ)

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි සෑම සත්ත්වයන්ගේ සිත් වල පවත්නා අදහස් තේරුම් ගැනීමට සමර්ථය. මොනයම් කෙනෙක් වූවත් තමන් වහන්සේ සම්පයට පැමිණියේ නම් ඔහුගේ අදහස දැනගෙන අනුශාසනා කරති. අනුන්ගේ අදහස් නිවැරදිව දැන ගන්නා නුවණ තථාගතයන් වහන්සේගේ පස්වෙනි තථාගත බලයයි.

6. ඉන්ද්‍රිය පරෝපරියත්ත පරියත්ත ඤාණය.

(සත්ත්වයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉඤ්ඤා ධර්මයන්ගේ දියුණු නොදියුණු බව දන්නා නුවණ)

අන්‍ය සත්ත්වයන්ගේ අන්‍ය පුද්ගලයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉඤ්ඤා ධර්මයන් මෝරා ඇති හැකි බව දන්නා ඉඤ්ඤා පරෝපරියත්ත ඥාණය තථාගතයන් වහන්සේගේ හයවෙනි තථාගත බලයයි.

**7. ධ්‍යානාධි සංක්ඛ්‍රේෂ ඤාණය.**  
(ධ්‍යානාදීන්ගේ සංක්ඛ්‍රේෂාදිය දන්නා නුවණ)

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි අෂ්ට විමොක්ඛයන්ගෙන්ද, ප්‍රථම ධ්‍යානාදී සමාපත්තින්ගේ, සංක්ඛ්‍රේෂ, චෝදන ධර්මයන් දන්නා නුවණ සත්වෙහි තථාගත බලයයි.

**8 පුබ්බේ නිවාස ඤාණය.**  
(අතීත ජාති දන්නා නුවණ)

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි අතීත භව පරම්පරාව දක්නා නුවණ, පරියන්ත පරිච්ඡේදයක් හැඩව කැමති ප්‍රමාණයක් අතීත ජාතීන් දැකිය හැකි නුවණක් බුදුරජාණන් වහන්සේට ඇත්තේය. එය තථාගතයන් වහන්සේගේ අටවෙනි තථාගත බලයයි.

**9. දිබ්බ චක්ඛු ඤාණය.**  
(සත්ත්වයන්ගේ චුති උප්පත්තිය දන්නා නුවණ)

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි ඒ ඒ භවයෙන් චුත වෙන ඒ ඔවුන් කළ පින් පව් අනුව සත්ත්වයන්ගේ සුගති දුගති දෙකෙහි උපදනා සැටි මනා නුවණින් දකින්නාහ. එය තථාගතයන් වහන්සේගේ නවවෙනි තථාගත බලයයි.

**10. අසවක්ඛය ඤාණය.**  
(ආශ්‍රවක්ඛය නුවණ)

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාමාදී ආශ්‍රවයන් ඝෂයවීමෙන් අනුසය ධර්මයන් රහිතවම අර්හත්ඵල සමාධිය සහ අර්හත් ඵල සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රඥාව වර්තමාන ආත්ම භවයේදීම අධිකතර ප්‍රඥාවෙන් තමන් වහන්සේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කර ගත් නිසා එය තථාගතයන්

වහන්සේගේ දසවෙනි තථාගත බලයයි.

**තථාගත කාය බලය.**

තථාගතයන් වහන්සේගේ ඥාන බල දහය මෙන්ම කාය බලයද ඉතා මහත්ය. ලෝකයෙහි බල ඇති ඇත්තන් අතර ඇතා බලවත්ය යන ඇත් බල උපමාවකින් එය ඉතා පැහැදිලිය. කාලාවක නම් ඇතෙකුට මධ්‍යම පුරුෂයන් දස දෙනෙකුගේ බලයක් ඇත. කාලාවක ඇතුන් දසදෙනෙකුට ඇති බලයක් ගංගෙයය ඇතෙකුට ඇත්තේය, ගංගෙයය දස දෙනාගේ බලයට වැඩි බලයක් පණ්ඩර ඇතෙකුට ඇත. පණ්ඩර දසදෙනෙකුට ඇති බලයක් තමිහ ඇතෙකුට ඇත. තමිහ දසදෙනෙකුට ඇති බලයක් එක පිංගල ඇතෙකුට ඇත. පිංගල ඇතුන් දස දෙනෙකුට වැඩි බලයක් එක ගන්ධ ඇතෙකුට ඇත. ගන්ධ ඇතුන් දස දෙනෙකුට ඇති බලයක් එක මංගල ඇතෙකුට ඇත. මංගල ඇතුන් දස දෙනෙකුට ඇති බලයක් එක හේමන්ත ඇතෙකුට ඇත. හේමන්ත ඇතුන් දස දෙනෙකුට ඇති බලයක් එක උපෝසථ ඇතෙකුට ඇත. උපෝසථ දස දෙනෙකුගේ බලයක් එක ඡද්දන්ත ඇතෙකුට ඇත. ඡද්දන්තයන් දස දෙනෙකුට ඇති කාය බලයක් එක තථාගතයන් වහන්සේ නමකට ඇත. එම බලයට නරායන තථාගත බලයයැයිද සඳහන් වේ. සාමාන්‍ය ඇතුන් දස කෝටියක බලයක්ද, සාමාන්‍ය මනුෂ්‍ය ගණනින් මධ්‍යම පුරුෂයන් කෝටි දස දහසක බලයක්ද ඇත්තේය.

මෙසේ ඒ දස බල ඥාණයන්ගෙන් සහ කාය බලයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින් බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්මා සම්බුද්ධනම් වනසේක. ඒ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට මම නමස්කාර කරමි මාගේ නමස්කාරය වේවා.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

**සම්මා සම්බුදු ගුණයෙහි ආනිසංස**

සම්මා සම්බුදු උත්තමයන් වහන්සේ කිසි තැනක වැරැදීමක් නොමැතිව අතේ ඇති දෙයක් මනාව පෙනෙන්නා සේ තමන් වහන්සේගේම නුවණින් ම, අතීත, වර්තමාන, අනාගත, යන කාලත්‍රයටම අයත් සියල්ල දැන වදාළ නිසා සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක. ස්කන්ධ ආදී ධර්මයන්ගේ සත්‍ය වටහා ගැනීම වශයෙන් වර්ෂී නාවය ලබා ද එය සම්මා සම්බුද්ධ නම්

වන සේක. තථාගතයන් වහන්සේ ලෝකයේ උතුම් ස්ථානයට පැමිණි නිසාම ඤාණිය, බ්‍රාහ්මණ, ගෘහපති, ශ්‍රමණ, වාතුර්මභාරාජික පිරිස තාවතිංස පිරිස, මාර පිරිස, බ්‍රහ්ම පිරිස, අට පිරිසෙහි අතින් සිංහනාද පැවැත් වූ බව මහා සිහනාද සූත්‍රයේ සඳහන් වේ. එබැවින් තථාගතයන් වහන්සේ දස බල ඥානයන්ගෙන් සහ කාය බල දහයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින් සම්මා සම්බුද්ධ නම් වන සේක.

### විජ්ජාචරණ සම්පන්න ගුණය (සාරාංශ අර්ථය)

1. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ පුබ්බේ නිවාසඤාණය පෙර විසූ කඳු පිළිවෙල දන්නා නුවණ, දිබ්බ වක්ඛු ඤාණය, සතියක් තුළ මැරෙන උපදින සුගති, දුගති කුසල් අකුසල් දැන ගන්නා නුවණ ආශ්‍රව්‍යය කළ ඥානය, අරහත් මාර්ග ඤාණයෙන් අවබෝධ කළ සේක. ඒ සමග විදුර්ගතා ඤාණ මනෝමය ඤාණය, ඉද්ධිවිද ඤාණය, පරචිත්ත විජානන ඥානය, දිබ්බසෝත ඤාණයද, අවබෝධ කළ සේක.
2. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ පසළොස්වරණ ධර්මය අවබෝධ කළ සේක. ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ සංවර සීලය, ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය, භෝජනමාත්‍රඥතාවය, ජාගරියානු යෝගය, ශ්‍රද්ධාව, නිරිය, ඔත්තප්පය, බහුශ්‍රැත භාවය, පරාක්‍රම වීරියය, සතිය, ප්‍රඥාව, ධ්‍යාන චතුෂ්කය, අවබෝධ කළ සේක.

### විජ්ජාචරණ සම්පන්න ගුණය

1. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ පෙර විසූ කඳු පිළිවෙල දන්නා නුවණ පුබ්බේ නිවාසානුස්සති ඤාණය අතින් ජාතීන් සිහිකළ නුවණ බාහිර තවුසන්ට (40) කල්පයක්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඇතැම් ශ්‍රවකයෝ කල්ප සියයක්, දහසක්, අතීතය දැනී. අසුමහා ශ්‍රවකයෝ කල්ප ලක්ෂයක් දැනී. අග්‍ර ශ්‍රාවක දෙනම එකා සංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් අතීතය දැනී. පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේලා කල්ප අසංඛ්‍ය දෙකක් අතීතය දැනී. ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ ඥානය පරිච්ඡේදයක් නැතිව කැමැති පමණක් අතීතය සිහිකළ හැකි නිසා අතීතය අවබෝධ කළ හෙයින්ද විජ්ජාචරණ සම්පන්න නම් වන සේක.
2. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ කුසල් අකුසල්

රැස්කරන සත්ත්වයන්ගේ වුති උප්පත්ති දන්නා නුවණ ඒ ඒ සත්ත්වයන් ඒ ඒ තවයෙන් ඔවුන් කළ පින් පව් අනුව සත්ත්වයන්ගේ සතියක් තුළ වුති උත්පත්ති දෙක උපදනා හැටි තථාගතයන් වහන්සේ මහා කොට අවබෝධ කළ හෙයින්ද විජ්ජාචරණ සම්පන්න නම් වන සේක.

3. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සියලු ආශ්‍රවයන් ඤාය කරන අර්හත් මාර්ග ඥානය අවබෝධ කළ හෙයින්ද, විජ්ජාචරණ සම්පන්න නම් වන සේක.
4. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ විදුර්ගතා ඥාන, මනෝමය ඥාන, සාද්ධිවිධ ඥානය, දිව්‍ය සොත ඥානය, පරචිත්ත විජානන ඥානය, ත්‍රි විද්‍යා ඥාන සමග අෂ්ට විද්‍යාවන්ගෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද විජ්ජාචරණ සම්පන්න නම් වන සේක.
5. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ සංවර සීලය, ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය, භෝජනයේ මාත්‍රඥතාවය, ජාගරියානුයෝගය, සද්ධාව, නිරිය, ඔත්තප්පය, බහුශ්‍රැත භාවය, වීරිය, සතිය, ප්‍රඥාව, පඨම, දුතිය, තතිය, චතුර්ථ, ධ්‍යානයන් අවබෝධ කළ හෙයින්ද, විජ්ජාචරණ සම්පන්න නම් වන සේක.

### විජ්ජාචරණ සම්පන්න ගුණයෙහි අනිසංසය.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙම ගුණය තෙවිජ්ජවච්ඡගොත්ත සූත්‍රයෙහි මනාව පැහැදිලි වෙයි. දසබල කතාවෙහි සඳහන් අට, නවය, දහය යන තැනද භයනෙරව සූත්‍රයෙහි (ත්‍රිවිද්‍යාව) ඉතාම පැහැදිලි වේ. විද්‍යාව නිසා මාණික්‍ය රත්නයක් විනිවිද පෙනෙන්නක් මෙන් නාම රූප විනිවිද පෙනෙන විදුර්ගතා ඥානයද, සර්වාංග පරපූර්ණ කයක් නිර්මාණය කළ හැකි මනෝමය සාද්ධි ඥානයද, සිත සකස් කර ගත් යෝගාවචරයාට බොහෝ රූප නිර්මාණය කොට තමාටම බොහෝ දෙනෙකු සේ පෙනී සිටිය හැකිය බුන්ම ලෝකය දක්වා තමාගේ ඊශ්වරත්වය පැවැත්විය හැකි ඥානය සාඤ්චිධ ඥානයයි. (වුල්ලපත්ථක ස්වාමීන් වහන්සේ මෙන්නය. කප්පිත රජතුමා ඇතුළු පිරිස අනෝජා දේවියට නොපෙනෙන්න සැලසුවා මෙන්නය). බඹලොව, දෙවිලොව, පරසක්වළ

දක්වා පියවි කනට නොඇසෙන ශබ්ද ඇසෙන ඥානය දිව්‍යසෝත ඥානයයි. සොළොස් ආකාරයෙන් අනුන්ගේ සිත් දැනගන්නා ඥානය පරචිත්ත විජානන ඥානයයි.

වරණ ධර්ම, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ සංවර සීලය, බුන්ම ජාල සූත්‍රයෙහි වූලසීල, මජ්ඣිම සීල, මහා සීල, යනුවෙන් සඳහන් වෙයි. ඉන්ද්‍රියන් සයදෙනාගේ සහ එම අරමුණු සය දෙනාගේ සංවරය ඉන්ද්‍රිය සංවරයයි. නුවණින් ආහාර අනුභව කිරීම පමණ නොඉක්මවා ආහාර ගැනීම, හෝජන මාත්‍රාඥානාවයයි. නොනිදා සිටීමේ යෙදීම නොනිදා පංච නිවරණයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කිරීම. ( ජාගරියානු යෝගයයි) තවාගත දින වර්ගාව අලුයම් කාලයේ උදේ 6 සිට දවල් 12 තෙක් පුරේතත්ත කිව්වය දහවල් 12 සිට සවස 6 වන තුරු පවිජානත්ත කිව්වය සවස 6 සිට රාත්‍රි 10 දක්වා. මධ්‍යම යාම කිව්වය රාත්‍රි 10 සිට රාත්‍රි 2 දක්වා මජ්ඣිම යාම කිව්වය රාත්‍රි 2 සිට අළුයම් 6 කාලය දක්වා පශ්චිම යාම කිව්වය යනුවෙනි. තුණුරුවන් පිළිගැනීම ශ්‍රද්ධාවයි. පවට පිළිකුල් ස්වභාවය හිරියයි. පවට බිය ස්වභාවය ඔත්තප්පයයි. ධර්මය සිතෙහි දැරීම බුහුණුත භාවයයි. සතර සමයක් ව්‍යායාමය වියඪියයි. අකුසලය යට කොට කුසලය මතුකර ගැනීම සිතියයි. විදර්ශන ප්‍රඥාව මාර්ග ප්‍රඥාව ප්‍රඥාවයි. රූපාවචර අරූපාවචර ධ්‍යාන සමාපත්තියයි. මෙසේ විජ්ජාවරණ ගුණයෙන් සමන්තාගත සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට මම නමස්කාර කරමි මාගේ නමස්කාරය වේවා!

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

### සුගත ගුණය

- 01 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ! පාරිශුද්ධ වූ ආර්ය මාර්ග සංඛ්‍යාත (ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙන් සම්මා දිට්ඨි ආදී අංඛ 8.) ශෝභන ගමන් ඇති හෙයින්ද සුගත නම් වන සේක.
- 02 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ! ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණාදී දුක් නැත්තා වූ ශාන්ත සුන්දර නිර්වාණයට ගමන්ගත් හෙයින්ද සුගත නම් වන සේක.

03. ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ! සතර මග එල නැණින් නැසූ කෙලෙසුන් නැවත නූපදවමින් ගමන් ගත් හෙයින්ද සුගත නම් වන සේක.
- 04 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ! දීපංකර පාද මූලයේ පටන් බෝධි මණ්ඩලය දක්වා මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙන් සමතිංසක් පාරමි ගුණයෙන් ගමන් ගත් හෙයින්ද සුගත නම් වනසේක.
05. ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ! සාර්ථක සද්ධර්ම දේශනා ඇතිව ගමන් ගත් හෙයින්ද සුගත නම් වන සේක.

### සුගත ගුණය

01. ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ ශෝභන ගමන් ඇති හෙයින්ද, යහපත් දැකීමෙන්, යහපත් කල්පනාවෙන්, යහපත් වචනයෙන්, යහපත් කර්මාන්තයෙන්, යහපත් දැනැමි ජීවිතයෙන්, යහපත් උත්සාහයෙන්, යහපත් සතියෙන්, යහපත් සමාධියෙන් යුක්ත වූ ආර්ය මාර්ගයෙන් ගමන් ගත් හෙයින්ද සුගත නම් වන සේක!
- 02 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ! සුන්දර වූ නිවනට වැඩි හෙයින් ද (ඉපදීමක් නැති, ජරාවක් නැති, ව්‍යාධියක් නැති, මරණයක් නැති ශෝඛයක් නැති. පරිදේවයක් නැති. උපායාසයක් නැති හෙයින් ද, සුගත නම් වන සේක.
- 03 ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ! නැසූ කෙලෙස් නැවත නූපදවමින් නිවනට ගමන් ගත් හෙයින්ද, සෝවාන් මාර්ගයෙන් සක්කාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බත පරාමාස, සංයෝජනද, සකාදාගාමි මාර්ගයෙන් ලෝභ, දෝස සංයෝජන සහ අනුශය දෙක තුනි කිරීමෙන් ද, අනාගාමි මාර්ගයෙන් ලෝභ ද්වේශ සංයෝජන ද, ලෝභ ද්වේශ අනුශයද, සම්පූර්ණයෙන් දුරු කිරීමෙන්ද අර්හත් මාර්ගයෙන් උද්ධංභාශීය ධර්මයන් රූප රාග, අරූපරාග, මාන, උද්ධච්ච, අවිජ්ජා පසද, අනුශය

වශයෙන් අවිජ්ජා අනුශය, මානානුශය, භාවරාගානුශය, නැසු හෙයින්ද, සුගත නම් වන සේක.

04 සවාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ කාම සුබල්ලිකානු යෝග්‍යයට සහ අත්තකිලමථානු යෝග්‍යයට නොපැමිණ මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙන් ආර්ය අෂ්ටාංගික ප්‍රතිපදාවෙන් නිවනට පැමිණි හෙයින්ද ශාස්වත උච්ඡේද අන්තයට නොපැමිණි හෙයින් ද, සුගත නම් වන සේක.

05. සවාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ සුදුසු කල සත්‍ය වූ ප්‍රිය වූ අර්ථදායක වූ හා සුදුසු කළ අප්‍රිය වූ සත්‍ය වූ අර්ථදායී වූ වචන ඇති හෙයින් සුගත නම් වන සේක.

06. සවාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ මූල මැද අග යහපත් හෙයින් තම තමන් විසින්ම දැකිය හැකි හෙයින්ද අකාලික වශයෙන් ඵලය ගෙනදෙන හෙයින්ද සුදුසු විද්‍යාමාන අනිසංස ඇති හෙයින්ද, තම සිත තුළ නිර්වාණය අරමුණු කරන හෙයින්ද, නැණවතුන් විසින් තමන්ගේම නැණ පමණින්ම සිය සිත තුළ ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු අවබෝධ කරගත යුතු ධර්මයක් දේශනා කළ හෙයින්ද සුගත නම් වන සේක.

## තථාගතයන් වහන්සේගේ මාර්ගය.

### 1. තථ අගතොති තථාගතො.

සවාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ වනාහි පෙර බුදුරජාණන් වහන්සේලා ආ පරිදිම පැමිණි බැවින් තථාගත නම් වේ. පෙර අතීතයේ පහළ වුණ දීපංකර ආදී බුදුවරයෝ සකල සත්ත්වයන්ගේ යහපත උදෙසාම පැමිණියාහ. පෙර බුදුරජාණන් වහන්සේලා පාරමි ධර්මයන් වශයෙන් දාන, සීල, නෙබ්බම්ම, ප්‍රඥා, විශ්‍යාසධර්ම, සත්‍ය, අධිෂ්ඨාන, මෛත්‍රි, උපේක්ෂා ආදී වශයෙන් දස පාරමි වශයෙන්ද, දස උප පාරමි වශයෙන්ද, දස පරමත්ත පාරමි වශයෙන්ද, සමතිස් ධර්ම පිරික්ෂා. ආත්ම පරිත්‍යාග, නේත්‍ර පරිත්‍යාග, ධනපරිත්‍යාග, රාජ්‍ය පරිත්‍යාග අමුදරුවන් පරිත්‍යාග වශයෙන් පඤ්ච පරිත්‍යාගයන් පාරමි පුරා ආ බැවින්ද එසේම සතර සතිපට්ඨාන, සතරසාද්ධිපාද, සතර සම්පක් විරිය පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය පඤ්ච බල, සප්ත

බොජ්ඣංග, ධර්ම ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය පුරාගෙන අතීත බුදුරජාණන්වහන්සේලා අනුවම ආ නිසා තථාගත නම් වේ. තථාගතොති තථාගතො යනුවෙන් සඳහන් වේ.

## 2 තථාගතොති තථාගතො

පෙර අතීතයේ බුදුවරු ගිය මග ගිය බැවින්ද, තථාගත නම් වේ. පෙර බෝසතුන්ගේ උපතේදී සත් පියවරක් ගමන් කළහ. අපේ බෝසතාණන් වහන්සේද ඒ සත් පියවර ගියහ. ඒ මේ ගමන විශේෂ අධිගමනයක් ලබන්නට සුදුසු පෙර නිමිත්තක් වන ගමනකි. බෝසතාණන් වහන්සේ පිටිපතල් සමලෙස පොළොවෙහි පිහිටීම සතර සාද්ධිපාද ධර්මය ලැබීමේ පෙර නිමිතිය. උතුරට ගමන් කිරීම ලෝකෝත්තර ධර්මයන් අවබෝධ කිරීමට පෙර නිමිතිය. සත් පියවර යාම සප්ත බොජ්ඣංග ධර්මය අවබෝධ කිරීමට පෙර නිමිතිය. රන් දඬු වාමර එසවීම අන්‍ය තීර්ථකයන් දමනය කිරීමට පෙර නිමිතිය. ශ්වේතජත්‍රය එසවීම අරහත් ඵල විමුක්තිය ලැබීමට පෙර නිමිතිය. සකල දිශාවන් බැලීම අනාවරණ සඵලයා ඥානය ලැබීමට පෙර නිමිතිය. අතීත සිංහනාදය කිරීම දම්සක් පැවැත්වීමට පෙර නිමිතිය. එම ගමනේදී සිදුවුණු සියල්ල සම්පූර්ණ විය. උපන් කෙනෙහිම ගිය ගමනක්ය පෙර බෝසතාණන් වහන්සේලා එසේමය. පෙර බුදුවරු නෙබ්බම්මයෙන් කාමච්ඡන්දය ද අව්‍යපාදයෙන්, (මෛත්‍රියෙන්) ව්‍යාපාදයද අලෝක සංඥාවෙන් ථිනම්ද්ධයද, සිත තැන්පත් වීමෙන් උද්ධච්චයද, ධර්මයෙන් විචිකිච්ඡාවද, ඥානයෙන් අවිද්‍යාවද, ප්‍රීතියෙන් අරතියද, ප්‍රථම ධ්‍යානයෙන් පංච නිවරණද, සෝවාන් මාර්ගයෙන් ලෝභ දිට්ඨියද, සකාදාගාමී මාර්ගයෙන් ඕලාරික ක්ලේෂයන්ද, අනාගාමී මාර්ගයෙන් අනුසය සහිත කෙලෙස්ද, අරහත් මාර්ගයෙන් සියලු ක්ලේෂයන්ද ප්‍රභාණය කොට සුන්දර නිවනට පෙර බුදුවරු ගිය ආකාරයෙන් ගමන් ගත් නිසා තථාගත නම් වේ. (තථ ගතොති තථාගතෝ යනුවෙනි).

## 3. තථලක්ඛණං අගතොති තථාගතො.

නාම රූප ධර්මයන් ගේ නියම ලක්ෂණය සත්‍ය ලක්ෂණයෙන් දැනගත් නිසා තථාගත නම් වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා නාම

රූප ධර්මයන් ගේ නියම ස්වභාවය ලක්ෂණය ඇති සැටියෙන්ම දැනීම තව ලක්ෂණ ඥානයෙන් පැමිණීමකි. තව ලක්ෂණයෙන්ම පැමිණියේය නියම ලක්ෂණය දැනීම යනු තවලක්ඛණං අගතොති තථාගතෝ යනුවෙනි.

#### 4. තව ධමෙම යථාවතො අභිසම්බුධොති තථාගතො.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්ඛසත්‍යය, සමුදය සත්‍යය, නිරෝධ සත්‍යය, මාර්ග සත්‍යය එසේම ඇති හෙයින්ද, තව ධර්මයයැයි කියයි. එය ඇති සැටියෙන්ම අවබෝධ කරගත් නිසා තව ධම්මේ යථාවතොති තථාගතෝ යනුවෙනි.

#### 5. තව දසසිත්තාය තථාගතො

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත්ත්වයන්ගේ ද්වාර වලින් ගන්නා රූප ශබ්ද ආදී අරමුණු ද්වාරානුසාරයෙන් සත්වයන් දැන ගන්නා වූ රූපාදී ධර්මයන් ඇති සැටියෙන් දැන සංස්කාරයන් වශයෙන් ද, සියල්ල ඇති සැටියෙන් දැක්කාහ. සොයාගත්තාද සියල්ල ඇති සැටියෙන් දක්නා නිසා තවදසසිත්තාය තථාගතෝ යනුවෙනි.

#### 6. තථාචාදිතාය තථාගතො.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බෝධි මූලයේදී බුදුබවට පත් වූ අවස්ථාවේ පටන් අනුපාදිශේෂ පරිනිර්වාණයට පැමිණීම තෙක්ම අතර කාලයේදී යමක් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේද, එය එසේම සිදුවන හෙයින් නොවරදින හෙයින් තථාචාදිතාය තථාගතෝ යනුවෙනි.

#### 7. තථකාරිතාය තථාගතෝ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ආකාරයකින් යමක් කියනසේක් නම් ඒ ආකාරයෙන්ම කරන සේක. එසේ හෙයින් තථාගත නම් වන සේක. තථකාරිතාය තථාගතෝ යනුවෙනි.

#### 8 අභිභවනටොධන නුවණ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලෝකයෙහි අභිභවනය කරන්නට කෙනෙක් නැත. සිලයෙන්, සමාධියෙන්, ප්‍රඥාවෙන්, විමුක්තියෙන්, ඥාන දර්ශනයෙන්, දේශනා විලාසයෙන්, අප්‍රමෙය්‍ය අනුත්තර වෙයි. එසේ හෙයින් අභිභවනටොධන තථාගතෝ යනුවෙනි.

සුගත ගුණය

1. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ' එසේම තමන් වහන්සේ දන්නා යම් අසත්‍ය වූද, අනර්ථයෙන් යුක්ත වූ අනුන්ට අප්‍රිය වූ වචන දේශනා නොකරති.
2. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ' එසේම තමන් වහන්සේ දන්නා යම් සත්‍ය වූද, අනර්ථයෙන් යුක්ත වූ අනුන්ට අප්‍රිය වචන දේශනා නොකරති.
3. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ' එසේම තමන් වහන්සේ දන්නා යම් සත්‍ය වූද, අර්ථයෙන් යුක්ත වූද, අනුන්ට අප්‍රිය වූද, එබඳු වචන කීමේ කාලය දන්නේද එම වචන දේශනා කරති.
4. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ' එසේම තමන් වහන්සේ දන්නා යම් අසත්‍ය වූ, අනර්ථයෙන් යුක්ත වූද, අනුන්ට ප්‍රිය වූවන් දේශනා නොකරති.
5. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ' එසේම තමන් වහන්සේ දන්නා යම් සත්‍ය වූද, අනර්ථයෙන් යුක්ත වූද, අනුන්ට ප්‍රිය වූවන් දේශනා නොකරති.
6. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ' එසේම තමන් වහන්සේ දන්නා යම් සත්‍ය වූද, අර්ථයෙන් යුක්ත වූද, අනුන්ට ප්‍රිය වූද, මෙබඳු වචන කාලය දැනගෙන දේශනා කරති.

#### සුගත ගුණයෙහි ආතිසංස.

තථාගතයන් වහන්සේ වනාහි විශිෂ්ට සම්පන්න වාසනාවන්ත පුද්ගලයා යන්නය. සුන්දර පුද්ගලයාය, සුන්දර සත්වයාය. ප්‍රතිසන්ධියේ පටන් පරිනිර්වාණය දක්වා ජීවිත කාලය පරම සුන්දර කාලයයි. මහ බෝසතාණන් වහන්සේලා සිති නුවණින් මව් කුසට පිවිසෙති. මම මව් කුසෙහි සිටින්නෙමිදි දනි. බෝධිසත්වයෝ මව් කුසෙහි වෙසෙන බව සිති නුවණින් දනි. බෝසත් මවු තුමිය කිසි කෙනෙකුගේ මෙහෙයවීමක් නැතිව දිව්‍ය පුත්‍රයෝ සතර දෙනෙක් සතර පැත්තෙන් ආරක්ෂා කරති. මහ බෝසත් දරුවෙක් කුස වූත් මෑණියන්ට අනේක වස්තුව ලැබෙයි. බෝසත් මෑණියන්ට රාග, කාම, සඤ්චක් පහළ නොවෙයි. පුරුෂයෙකුට රාග සිතින් බෝසත්

මාතාව ළඟට ළංවෙන්නට නොහැකිය. බෝසත් මෂණියන්ට කිසිම රෝගාබාධයක් ඇති නොවෙයි. බෝසත් දරුවා බෝසත් මෂණියන්ට පිරිසිදු විදුරු කරඬුවක් තුළ තිබෙන මාණික්‍ය රත්නයක් සේ පිරිසිදු ලෙස පෙනෙයි. ධර්ම කට්ඨකයන් වහන්සේන්මක් ධර්මාසනයෙන් බසින්නාක් මෙන් බෝසත් දරුවා මවුකුසෙන් බිහි වෙයි. සඵලකින් ඔතා තිබූ මාණික්‍ය රත්නයක් සේ ඉතා සුපරිශුද්ධව මවුකුසින් බිහිවෙයි. එහෙත් පිරිසිදු සිසිල් වූ උණු වූ ජල ධාරා දෙකක් අහසින් ගලාගෙනවිත් බෝසත් කුමරු නැහැවෙයි. මෂණියන් සිටගෙන සිටිද්දීම බෝසත් උපත සිදුවෙයි. බුන්ම රාජයෙක් රන් දැලකින් පිළිගනී. ඉන් අනතුරුව දෙවියන් පිළිගනී. ඉන් අනතුරුවයි මනුෂ්‍යයන් අතර මහා සම්මත ඇමතිගෙන් අතට බෝසත් කුමරුවා පැමිණෙන්නේ බෝසත් කුමරුවා මෂණියන් ඉදිරියේ තබන විට පොළොව පය තබන විට දස දහසක් සක්වල එකම මිදුලක් සේ බෝසතුන්ට පෙනේ. තමන් හා සමාන කෙනෙකු සහ තමන්ට වඩා උසස් කෙනෙකු නොදැක සේසත්,වතු යටින් සහ පොළොවෙන් මතු වුණු සත් පියුම් පිට පා තබමින් උතුරු දිග බලා සත් පියවරක් ගොස් අභිත සිංහ නාදය පවත්වයි. මෙසේ මේ ආදී දෙතිස් පූර්ව නිමිතිද පහළ වි බෝසත් උපතේදී දස දහසක් සක්වල කම්පා වෙද්දී, දස දහසක් ලෝක ධාතු අලෝකවත් වෙද්දී සිදුහත් බෝසතාණන් වහන්සේ ගේ උපත සිදුවිය. සුගතයන් වහන්සේගේ උතුම් සුගත ගුණයෙහි බලය මෙසේය එම උතුම් ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

### ලෝකවිදු ගුණය (සාරාංශ අර්ථය)

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ස්කන්ධ ලෝකය සර්ව ප්‍රකාරයෙන් අවබෝධ කළ හෙයින්ද ලෝකවිදු නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සංඛාර ලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් අවබෝධ කළ හෙයින් ද, ලෝකවිදු නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ අවකාශ ලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් අවබෝධ කළ හෙයින්ද ලෝකවිදු නම් වන සේක.

### ලෝක විදු ගුණය.

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ලෝකය තෙමේම අවබෝධ කළ නිසා ස්කන්ධ ලෝකය අවබෝධ කළ හෙයින්ද ලෝකවිදු නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ ලෝක ස්වභාවය ලෝකය හට ගැනීම ලෝකය හට ගැනීමේ හේතුව, ලෝකයෙන් එතෙරවීම, එතෙර වීමේ උපාය මාර්ගය. දැන වදාළ හෙයින්ද ලෝකවිදු නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ සියළු සත්ත්වයෝ ආහාරය පිහිට කොට සිටින බවත්, දෙවැදෑරුම් නාම රූප වශයෙන්ද, තුන් වැදෑරුම් වේදනා, සතර වැදෑරුම් ආහාර වශයෙන්ද, පස් වැදෑරුම් ස්කන්ධ වශයෙන්ද, හය වැදෑරුම් ආයතනවශයෙන්ද, සත් වැදෑරුම් විඤ්ඤාණධීති වශයෙන්ද, අට වැදෑරුම් අෂ්ට ලෝක වශයෙන්ද, නව වැදෑරුම් නව සත්ව වාස වශයෙන්ද, දස වැදෑරුම් දස ආයතන වශයෙන්ද, අටලොස් වැදෑරුම් ලෝක වශයෙන්ද අවබෝධ කළ හෙයින්ද, ලෝක විදු නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ අවිඤ්ඤාණක, සවිඤ්ඤාණක වශයෙන්ද, අල්ප රජස්ක මහා රජස්ක, වශයෙන්ද, අවබෝධ කළ හෙයින්ද, ලෝක විදු නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ (11) එකොළොස් වැදෑරුම් කාම ලෝකය (16) දහසය වැදෑරුම් රූප ලෝකය (4) සිවු වැදෑරුම් අරූප ලෝකය අවබෝධ කළ හෙයින් ද ලෝක විදු නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ එකවෝකාර, වතු වෝකාර පඤ්චවෝකාර, ලෝකය දැන වදාළ හෙයින්ද, ලෝකවිදු නම් වන සේක.
7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ භූමි තිස් එක් (31)



තලය සහිත අනන්ත ලෝක ධාතුවෙහි අවකාස ලෝකය දැන වදාළ හෙයින්ද ලෝක විදුනම් වන සේක.

### ලෝක විදු ගුණයෙහි ආතිසංස.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි ලෝකයෙහි ස්වභාවය තත්වාකාරයෙන්ම දේශනා කළ උත්තමයන් වහන්සේය. ලෝකයෙහි අප දන්නා තරම දිය බිදුවක් වැනිය නොදන්නා තරම මහා සාගරයට සමානය. ලෝකයේ සත්ත්වයන් වශයෙන්, සත්ව ලෝකය, අවකාශය වශයෙන්ද, ස්කන්ධ ලෝක වශයෙන්ද, ගුණ වශයෙන් ලෝකය අවබෝධ කර ගැනීමය. ලෝකයෙහි මූල නොසෙවිය යුතුය. හේතුඵල ධර්මය බව නුවණින් පිළිගත යුතුය. අනවතග්ග සංයුත්තයේ එන සූත්‍ර බලා දැන ගත යුතුය. මෙම ලෝක ස්වභාවය සියල්ල අවබෝධ කරගත් උත්තමයන් වහන්සේට මම නමස්කාර කරමි මාගේ නමස්කාරය වේවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

### අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී ගුණය ( සාරාංශ අර්ථය )

- 01 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස !ඔබ වහන්සේ සීලාදී උත්තරීතර ගුණ සමූහයෙන් තමන් වහන්සේට වඩා උතුම් කෙනෙක් නොමැති හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- 02 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සමාධි ආදී උත්තරීතර ගුණ සමූහයෙන් තමන් වහන්සේට වඩා උතුම් කෙනෙක් නොමැති හෙයින්ද අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- 03 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ප්‍රඥාගුණාදී උත්තරීතර ගුණ සමූහයෙන් තමන් වහන්සේට වඩා උතුම් කෙනෙක් නොමැති හෙයින් ද අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- 04 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ විමුක්ති ආදී උත්තරීතර ගුණ සමූහයෙන් තමන් වහන්සේට වඩා උතුම් කෙනෙක් නොමැති හෙයින්ද අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම්

වන සේක.

- 05 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ විමුක්ති ඥාන දර්ශන ආදී උත්තරීතර ගුණ සමූහයෙන් තමන් වහන්සේට වඩා උතුම් කෙනෙක් නොමැති හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
  - 06 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ රූප කාය සම්පත්තියෙන් තමන් වහන්සේට වඩා උතුම් කෙනෙක් නොමැති හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
  - 07 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සත්තිස් බෝධි පාක්‍ෂික උත්තරීතර ගුණ සමූහයෙන් තමන් වහන්සේට වඩා උතුම් කෙනෙක් නොමැති හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
  - 08 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ලොව දමනය කළ යුතු පුද්ගලයන් ලොව උත්තරීතර ගුණයෙන් දමනය කළ හෙයින්ද අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- ### අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී ගුණය.
01. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සීල සමාධි, ප්‍රඥා, විමුක්ති, විමුක්ති ඥාන දර්ශනාදී උතුම් උත්තරීතර ගුණයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
  - 02 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ චතුපාරිශුද්ධ සීලය, ප්‍රාතිමෝක්‍ෂ සංවර ශීලය, ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය, ආපීච පාරිශුද්ධ ශීලය, ප්‍රත්‍ය සන්නිශ්‍රිත සීලයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
  03. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ උපචාර සමාධි, අර්පණා, සමාධි කාමාවචර සමාධි, රූපාවචර සමාධි, අරූපාවචර සමාධි, ලෝකික ලෝකෝත්තර සමාධියෙන්

සමන්තාගත වූ අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.

- 04 ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සුතමය ඥානය, චිත්තාමය ඥානය, භාවනාමය ඥානය ආදී කොට ඇති හෙයින්ද, හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- 05 ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ඉන්ද්‍රිය පරෝපරියත්ත ඥානය, ආසයානුසය ඥානය, යමක ප්‍රාතිහාර්ය ඥානය, මහා කරුණා සමාපත්ති ඥානය, සර්වඥතා ඥානය, අනාවරණ ඥානය ආදියෙන් සමන්තාගත හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිස දම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- 06 ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ තදංග විෂ්කම්භන, සමුච්ඡේද පටිප්පස්සද්ධි, නිස්සරණ යන පඤ්චධි විමුක්තියෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිස දම්ම සාරටී නම් වන සේක.
07. ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ මාර්ග ඵල අධිගමනයට අනතුරුව ලැබෙන පුත්‍රපවේක්ෂා ඥානයන්ගෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිස දම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- 08 ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සත්තිස් බෝධි පාක්ෂික ධර්මයන්ගෙන් සතර සතිපට්ඨාන, සතර සාද්ධිපාද, සතර සම්පක් ප්‍රධාන විර්ය පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය ධර්ම පඤ්ච බල ධර්ම, සප්ත සම්බෝජකධංග ධර්ම, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය, අදී ධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.
- 09 ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ චතු විසාරද ඥානයන්ගෙන් සමන්තාගතයි, සඵඤ්ඤා ඥානය පිළිබඳ විසාරද අර්හත් මාර්ගය පිළිබඳ විසාරද නෛය්‍යානික ධර්මය පිළිබඳ, විසාරද කාර්මිකල්ලේෂ, විපාක ආශ්‍රව ව්‍යතිමණාන්තරය පිළිබඳ විසාරද භාවයෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද , අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.

- 10 ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දමනය කළ යුතු මනුෂ්‍ය අමනුෂ්‍ය, දිව්‍ය, බ්‍රහ්ම, තිරිඟ්වින ආදී සත්ත්වයන් විශිෂ්ට ලෙස දමනය කළ හෙයින්ද, අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී නම් වන සේක.

### අනුත්තර පුරිසදම්ම සාරටී ගුණයෙහි ආතිසංසය.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි සීලාදි උතුම් ගුණස්කන්ධයෙන් ලෝකයෙහි සියළු දෙනාම මනා නුවණින් දමනයට පත් කළ සේක. තිරිසන් සතුන් දමනයට පහසුය. මනුෂ්‍යයන් දමනය දුෂ්කරය. බුදුරජාණන් වහන්සේ සරණ සීලාදී ප්‍රතිපත්ති ධර්මයෙන් දමනය කිරීම ඉතාමත්ම වැදගත්ය. නිවන් මාර්ගයට ප්‍රතිවිරුද්ධ මාර්ගයෙහි යන අය සරණ සීලාදී ගුණයෙන් සවර්ග මෝක්ෂ මාර්ගයෙහි ගමන් කරනුවන් බවට පත් වීම ඉතාම උතුම් දමනයයි. අනුන්ගේ දමනයට වඩා අපට පිහිට වන්නේ තමන් දමනයට පත් වීමය. අනුන් දමනය කළ හැකිවන්නේ තමන්ගේ චිත්ත දමනයෙන් පසුවයි. තථාගත සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ දස පෙරැම් පුරා චිති බලයෙන් බෝධි මූලයෙහි සකල කල්ලේෂයන් අර්හත් මාර්ගඥාන නැමැති ගින්නෙන් දවා සර්වප්‍රකාරයෙන් පාරිශුද්ධිත්වයට පැමිණ තමන් වහන්සේ පළමු කොට තමන්ගේ සන්තානය දමනය කොට පන්සාලිස් වසක් මුළුල්ලේ අපමණ සත්ත්වයන් දමනයට පත් කළහ. සහම්පති බ්‍රහ්ම රාජයාගේ ආරාධනාවෙන් පළමු පැවැත් වූ ධම්ම චක්ක සූත්‍රයෙන් අඤ්ඤා කොණ්ඩඤ්ඤ තෙරුන් ඇතුළු දහ අට කෝටියක් බ්‍රහ්මයෝ දහම් ඇසින් දමනයට පත් වූහ. මෙලෙස පුද්ගලයාගේ දමනය අරහත්වයෙන් අවසන් කොට වදාළ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා !.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

සත්ථා දේවමනුස්සානං ගුණය (සාරාංග අර්ථය)

01 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දෙව්මිනිසුන්ට ලොව්තුරා සුවය පිණිස අනුශාසනා කළ හෙයින්ද, සත්ථාදේව මනුස්සානං වන සේක.

02. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දෙව් මිනිසුන්ට මෙලොව හිත සුව පිණිස අනුශාසනා කළ හෙයින්, සත්ථා දේව මනුස්සානං වන සේක.

03 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දෙව් මිනිසුන්ට පරලොව හිත සුව පිණිස අනුශාසනා කළ හෙයින්ද, සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක.

04. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දෙව් මිනිසුන්ට පරමාර්ථ අර්ථය පිණිස (නිර්වාණ අවබෝධය පිණිස) අනුශාසනා කළ හෙයින්ද, සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක.

05. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සසර කතරින් සත්ත්වයන් එතෙර කරනු පිණිස නිර්වාණ ක්ෂේම භූමියට පැමිණීම පිණිස අනුශාසනා කළ හෙයින්ද සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක.

### සත්ථා දේවමනුස්සානං ගුණය.

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ලොව්තුරා සුවය පිණිස අනුශාසනා කළ හෙයින්ද මෙලොව අර්ථය පිණිස පරලොව අර්ථය පිණිස පරමාර්ථය පිණිස නිර්වාණාර්ථය පිණිස අනුශාසනා කළ හෙයින්ද සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක.

2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සංසාර කාන්තාරයෙන් ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ, සෝක, පර්දෙව, දුක්ඛ ද්‍රෝමනස්ස, උපායාස රාග, දෝස මෝහාදී ඵකොළොස් ගිහි නිවූ හෙයින්ද අනුශාසනා කළ හෙයින්ද සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක.

3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ක්ලේෂ කාන්තාරයෙන් සංසාර කාන්තාරයෙන් එතෙර වූ හෙයින්ද

අනුශාසනා කළ හෙයින්ද සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක.

4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ නිවනට පමුණුවන සංවරයෙන් සිටීම. විමති සිදුමින්, අර්ථය පණගන්වමින්, අර්ථය විනිවිජය කරමින් ප්‍රතිපත්තිය පෙන්වමින්, ප්‍රතිපත්ති රසය ගෙනදෙමින්, නූපත් නිවන් මඟ උපදවමින්, අනුන්ගේ සන්තානයෙහි නිවන් මඟ උපදවමින් බෝසතුන්ට නිවන් මඟ පෙන්වමින්, විවරණ දෙමින්, තමන් උපදවා ගත් නිවන් මඟ දකිමින් අනුන්ට උපදින නිවන් මඟ දකිමින්, බෝසතුන්ට උපන් නිවන් මඟ දකිමින් ශාස්තෘන් වහන්සේ (තමන් වහන්සේ) ගමන් ගත් නිවන් මඟ අනුව ශ්‍රාවකයෝ නිවනට අනුව යවමින් අනුශාසනා කළ හෙයින්ද, සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක.

### සත්ථා දේවමනුස්සානං ගුණයෙහි ආතිසංසය.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මුළු තුන් ලෝකයටම එකම අනුශාසකයන් වහන්සේ බවට පත් වූයේ විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් බුදු පසේ බුදු මහරහත් ආදී උතුමන් වහන්සේලාගේ අවවාද අනුශාසනා ලබා ගත් නිසාත් එය එළෙසම පිළිපත් නිසාත්, පුත්‍රත්‍යඤ්ඤ වශයෙන් ධර්මය අවබෝධ කරගත් නිසාත්ය. අනුශාසකයන් වහන්සේ නමක් බවට පත් වූයේ මේ ජීවිතයෙහි මග එල නිවන් අවබෝධ කර ගැනීමට හේතු සම්පත් ඇති අයගේ අදහසට අනුකූලව අනුශාසනා කළ හෙයින්ද, පෙර පින් ඇති නැති බව දැනගත් නිසාය, ත්‍රි හේතුක ප්‍රතිසන්ධියක් ලබා නුවණ දියුණු කළ නොකළ කෙනෙක්දැයි බැලූ නිසාත්, මග එල නිවන් ලබන්නට කර්ම ක්ලේශයන්ගෙන් බාධාවක් ඇති නැති බව තේරුම් ගත් නිසාත් ඒ පුද්ගලයාගේ වර්තයට අනුව අනුශාසනා කළ හැකි නිසාත් වර්තයට අනුරූපව කර්මස්ථාන තෝරා ගත යුතු නිසාත් මෙසේ අන් අයට අනුශාසනා කිරීමේ සියළු අංගයන්ගෙන් ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ බෝසත් කාලයේත් අනුශාසනා පවත්වා ලොවට සෙත සැලසූ නිසාත් මෙලොව දියුණුව පිණිසද, පරලොව දියුණුව පිණිසද දෙලොව දියුණුව පිණිස නිවන් සුවය අවබෝධ කර ගැනීම පිණිසද ලෞකික ජීවිතයෙහි දියුණුව පිණිසද, ලෝකෝත්තර දියුණුව පිණිසද අනුශාසනා කළ හෙයින්ද, සත්ථා දේවමනුස්සානං වන සේක මේ උතුම් අනුශාසක සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

බුද්ධ ගුණය ( සාරාංශ අර්ථය)

1. “ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස” ! ඔබ වහන්සේ ආර්ය සත්‍ය අවබෝධ කොට අන්‍යයන්ට අවබෝධ කරවූ හෙයින්ද, බුද්ධ නම් වන සේක.
2. “ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස” ! ඔබ වහන්සේ දුක්ඛ සත්‍යය අවබෝධ කොට අන්‍යයන්ට අවබෝධ කරවූ හෙයින්ද බුද්ධ නම් වන සේක.
3. “ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස” ! ඔබ වහන්සේ සමුදය සත්‍යය අවබෝධ කොට ප්‍රභාණය කළ සේක අන්‍යයන්ට අවබෝධ කරවා ප්‍රභාණය කරවූ සේක එසේ හෙයින්ද බුද්ධ නම් වන සේක.
4. “ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස” ! ඔබ වහන්සේ නිරෝධ සත්‍යය අවබෝධ කොට, පුත්‍රත්‍වය කොට අන්‍යයන්ට අවබෝධ කරවූ හෙයින්ද, බුද්ධ නම් වන සේක.
5. “ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස” ! ඔබ වහන්සේ මාර්ග සත්‍යය අවබෝධ කොට අන්‍යයන්ට අවබෝධ කරවූ හෙයින්ද, බුද්ධ නම් වන සේක.
- 06 “ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස” ! ඔබ වහන්සේ අබුද්ධ නැසුහෙයින්ද බුද්ධ අවබෝධ කොට අන්‍යයන්ට අවබෝධ කළ හෙයින්ද, බුද්ධ නම් වන සේක.

## බුද්ධ ගුණය.

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ චතුරාර්ය සත්‍යය තමන්ම අවබෝධ කර අන්‍යයන්ට අවබෝධ කරවූ හෙයින් ද, බුද්ධ නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දුක්ඛ සත්‍යය, නාමරූප ධර්මය නිරන්තරයෙන්ම පෙළෙන බව හේතුවෙන් හටගත් බව එකොළොස් ගින්නෙන් තැවෙන බව ජරා මරණයට පෙරළෙන බව, පිළිසිඳ ගත් හෙයින්ද අන් අයට පිළිසිඳ

අවබෝධ කරවූ හෙයින්ද, බුද්ධ නම් වන සේක.

3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සමුදය සත්‍යය ප්‍රභාණය කර නාම රූප ධර්මයන් දුක් උපදවන බව කර්ම රැස් කරන බව, දුකට නිධානය බව දුකෙන් බැඳ තබන බව, නිවනට බාධා කරනබව, අවබෝධ කළ හෙයින්ද අන් අයටද ප්‍රභාණය කරවා අවබෝධ කරවූ හෙයින්ද බුද්ධ නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ නිරෝධ සත්‍යය පුත්‍රත්‍වය කර නාම රූප ධර්මයන්ගේ නික්මුණ බව සිකන්ධ දුකින් අමිශ්‍ර බව හේතු ධර්මයන්ගෙන් හට නොගත් බව, මරණයක් නැති බව අන් අයට පුත්‍රත්‍වය කරවා අවබෝධ කළ හෙයින්ද බුද්ධ නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ මාර්ග සත්‍යය වැඩූ හෙයින්ද, නාමරූප වැඩීම වශයෙන් නිවනට නික්මෙන බව නිවන අවබෝධ කරගැනීමට හේතු වන බව. නිවන අරමුණු කොට දකින බව, අනාථ භාවයෙන් අසරණ සසර දුක් නික්මවා ඉන් ඉසුරු බව අවබෝධ කළ හෙයින්ද අන් අයටත් මාර්ගය වඩා අවබෝධ කළ හෙයින්ද බුද්ධ නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ආචර්ජනා කළ පමණින් සියල්ල දත් හෙයින්ද, ආචර්ජනයක් නැති හෙයින්ද, සියල්ල විනිවිද දත් බැවින්ද, තමන් වහන්සේ විසින්ම අවබෝධ කළ හෙයින්ද, කෙළෙස් නින්දෙන් අවදි වූ හෙයින්ද, සිවුමග නැණින් සියළු කෙලෙස් ඝණය කළ හෙයින්ද, වාසනා සහිත කෙලෙස් නැති හෙයින්ද, බුද්ධ නම් වන සේක.
7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ කාම රාගයත්, භව රාගයත්, නැසු හෙයින්ද, ද්වේෂය නැසු හෙයින්ද, සියලු මෝහය අවිද්‍යාව නැසු හෙයින්ද, සියළු කෙලෙසුන් නැසු හෙයින්ද, ස්වයංභූක්‍යායෙන් සියළු ධර්මයන් අවබෝධ කළ හෙයින්ද, අන් අයටත් අවබෝධ කරවූ හෙයින්ද, බුද්ධ නම් වන සේක.

බුද්ධා පදගථාර්ථය.

බුද්ධෙධාති කෙනටධි බුද්ධො  
කවර අර්ථයකින් බුද්ධ නම් වේද ?

බුද්ධිකතා සවචානිති බුද්ධො  
චතුස්සත්තයන් අවබෝධ කළ හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

බොධෙනා පජායාති බුද්ධො  
චතුස්සත්තයන් අන්තර්වයන්ට අවබෝධ කරවන හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

සබ්බඤ්ඤානාය බුද්ධො  
සියල්ල දත් හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

සබ්බ දසසාවිතාය බුද්ධො  
සියල්ල දක්නා හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

අනඤ්ඤානෙය්‍යනාය බුද්ධො  
අන්‍යයන් විසින් අවබෝධ කරවිය යුතු නොවන හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

විසවිතාය බුද්ධො  
කෙලෙස් නින්දෙන් පිබිදී ගත් හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

බ්‍රිණාසව සංඛාතෙන බුද්ධො  
කාමාදී ආශ්‍රවයන් ඝෂය කළ හෙයින් බුද්ධ නම් වන සේක.

තිරුපලෙස සංඛාතෙන බුද්ධො.  
උපක්ලේශ විරහිත හෙයින් බුද්ධ නම් වන සේක.

ඵකනන චිත්තරාගොති බුද්ධො  
ඵකාන්තයෙන් රාගය දුරු කළ හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

ඵකනන චිත්තදෝසොති බුද්ධො  
ඵකාන්තයෙන් ද්වේශය දුරු කළ හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.  
ඵකනන චිත්ත මොහොති බුද්ධො.  
ඵකාන්තයෙන් මෝහය දුරු කළ හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

ඵකනන නික්කේලෙසොති බුද්ධො  
ඵකාන්තයෙන් නික්කේලෙසි හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

ඵකනන මගගං ගතොති බුද්ධො  
ඵකායන මාර්ගයෙහි ගියෙහුයි බුද්ධ නම් වේ.

ඵකො අනුත්තරං සම්මා සමෙධාධිං අභිසම්බුද්ධොති  
බුද්ධො  
ඵකලාව සම්මා සම්බෝධිය අධිගමනය කළ හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

අබුද්ධිච්ඡතතතා බුද්ධිපට්ලාභා බුද්ධො.  
අබුද්ධිය නසා බුද්ධිය ලැබූ හෙයින් බුද්ධ නම් වේ.

බුද්ධොති නෙතං නාම මාතරා කතං න පිත්තරා කතං න  
භාතරා කතං න භගිනියා කතං.  
බුද්ධ යන නාමය මව විසින් දෙන ලද්දක් නොව පියා විසින් දෙන  
ලද්දක් නොව සහෝදරයන් විසින් දෙන ලද්දක් නිසා නොව.  
සහෝදරයන් විසින් දෙන ලද්දක් නොවේ.

න මිත්තා මවෙවහි කතං න ඤාතිසාලොභිතෙහි කතං  
ඥාති නිත්ත මිත්‍රාදීන් දෙන ලද්දක් නොවේ.

න සමණා බ්‍රාහ්මනෙහි කතං න දෙවතාහි කතං  
ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් විසින් හෝ දෙවියන් විසින් දෙන ලද්දක්  
නොවේ.

විමොක්ඛනතික මෙතං බුද්ධානං භගවත්තානං  
බොධියාමුලෙ සහ සබ්බඤ්ඤාත ඤාණසස පට්ලාභා  
සවජ්ඣා පඤ්ඤානති යදිදං බුද්ධොති.  
බුද්ධ යන නාමය සර්වඥයන් වහන්සේට අර්හත් මාර්ග සංඛ්‍යාත  
විමෝක්ඛයාගේ කෙළවර ලබන සර්වඥතා ඥානය නිසා ලැබෙන  
ශෞරව නාමයකි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බෝධි මුලයේදී සර්වඥතා  
ඥානය ලැබීම නිමිති කොට ගෙන ලැබෙන ප්‍රඥාප්තියකි.  
බුද්ධ ගුණයෙහි ආනිසංසය.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අබුද්ධිය නසා බුද්ධිය

අවබෝධ කළ හෙයින්ද, අවබෝධ කළ ධර්මයෙහි සත්‍ය භාවය ඉතාමත්ම වැදගත්ය. තමන් වහන්සේ සත්‍ය අවබෝධ කරගෙන, අන් අයටත් අවබෝධ කරවා මෙම භයානක සසරින් සත්ත්වයන් එතෙර කරවුන. මසුරු මිනිසෙකු දොර ජනෙල් වසාගෙන අනුභව කරන්නාක් මෙන් නොව තමන් වහන්සේ අවබෝධ කර ගත් ධර්මය සඟවාගෙන සිටියේ නැත. අවබෝධ කරගත් ධර්මය මනෝත්සාහයෙන් සෙසු දෙව් මිනිසුන්ට බෙදා දී ධර්මය අවබෝධ කරවා නිවනට පමුණුවා ලුහ. තමන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් පිහිට ලබා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වෙන සමහර අය සම්පයට ගොස් ධර්මය අවබෝධ කර දුන් සේක. මහා කප්පින රජතුමා ඇතුළු පිරිසට යොදුන් ගණන් දුර ගෙවා ධර්මය අවබෝධ කළහ. එම ධර්මයෙහි සියළු ප්‍රභේද සහිතව විස්තර සහිතව හේතුඵල ධර්මයන් දන්නා නුවණින් අනුශාසනා කළ හෙයින්ද, හේතුඵල ධර්මය අන් අයගේ සිත් වලට ඒත්තු ගන්වමින් ධර්මය අන් අයට අවබෝධ කළහ. මෙම ධර්මයන් ලෝකයාට අවබෝධ කරවීම සඳහා තමන් වහන්සේගේ ආසාදනාසනය ආසාදනාසනය සහ මහා කරුණා සමාපත්ති ආරාමය පිහිට කරගෙන අන් සත්ත්වයා වෙත මහත් වූ කරුණාවෙන් අන් අයට ධර්මය අවබෝධ කළේ අනන්‍යයනට ධර්මය අවබෝධ කරවා නිවනට පමුණුවන්නටත්, ලොව පහළ වූ එකම උත්තමයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේමය. මම ඒ භාග්‍යවත් උත්තමයන් වහන්සේට නමස්කාර කරමි, මාගේ නමස්කාරය වේවා.!

### ලොව බලා වදාරණ සමාපත්තිය

සුවිසි කෝටි වාර අර්හත් ඵල සමාපත්තිය. රූපාවචර ධ්‍යාන 5, අරූපාවචර ධ්‍යාන 4 අර්හත්ඵල සමාපත්තියයි. 11 නිරෝධ සමාපත්තිය 12 මහා කරුණා සමාපත්තියයි. මෙය අලුයම් කාලයේ දොළොස් කෝටි සමාපත්තිවාරයයි. සවසට දොළොස් කෝටි සමාපත්ති වාරයයි. දවසට සුවිසි කෝටි සමාපත්ති වාරයක් සමවදිමින් ලොව බලා වදාරමින් තමන් වහන්සේ අවබෝධ කරගත් ධර්මය අන් සත්ත්වයන්ට අවබෝධ කොට සත්වයන් දමනය කොට බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ රත්නය සරණ යමින් ලෝකික සමාපත්තියෙන්ද, සසරින් එතර කරවා ලෝකෝත්තර වශයෙන්ද නිවනට පත් කළ හෙයින්ද බුද්ධ නම් වන සේක.

හඟවා ගුණය ( සාරාංශ අර්ථය )

- 1 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සසර පාරමි නම් වූ පුණ්‍ය භාග්‍යයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද හඟවා නම් වන සේක.
- 2 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ චේශ්වර්‍යා භාග්‍යයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින් හඟවා නම් වන සේක.
- 3 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ධර්ම භාග්‍යයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින් ද, හඟවා නම් වන සේක.
- 4 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ යස භාග්‍යයෙන් ද, සමන්තාගත වන හෙයින් හඟවා නම් වන සේක.
- 5 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ශ්‍රී භාග්‍යයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින් ද, හඟවා නම් වන සේක.
- 6 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ප්‍රයත්න භාග්‍යයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද, හඟවා නම් වන සේක.
- 7 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ කාම භාග්‍යයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද, හඟවා නම් වන සේක.

හඟවා ගුණය

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ අති ශ්‍රේෂ්ඨතම ගෞරවනීය ගුණ නාමයෙන් යුක්ත වූ හෙයින් ද, හඟවා නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ බෝධිසම්භාර ධර්මයන්ගේ බලයෙන්, ක්ලේෂ, මාර, ස්කන්ධ මාර, අභිසංස්කාර මාර, දිව්‍ය පුත්‍ර මාර, මව්වූ මාර, පඤ්ච මාරයන් බිඳ දැමූ හෙයින් ද, හඟවා නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ චේශ්වරිය, ධර්ම, යස, ශ්‍රී කාම, ප්‍රයත්න යන භාග්‍ය ධර්මයන්ගෙන් සමන්තාගත හෙයින් ද, හඟවා නම් වන සේක.

4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ පරමාර්ථ ධර්ම වශයෙන් ආයතන, ධාතු, ඉන්ද්‍රිය ධර්ම, පටිච්ච සමුප්පාද, ආර්ය සත්‍ය සුවිසි ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් බෙදා දැක් වූ හෙයින්ද, භගවා නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ උත්තරීතර මනුෂ්‍ය ධර්මයන් බෙදා දැක් වූ හෙයින්ද කාය චිචේක, චිත්ත චිචේක, උපධි චිචේක, දිව්‍ය චිචාර, බ්‍රහ්ම චිචාර, ආර්ය චිචාර, සුඤ්ඤත විමොක්ඛ, අනිමිත්ත විමොක්ඛ, අප්පණිහිත විමොක්ඛ, ධර්මය අවබෝධ කළ හෙයින් ද, භගවා නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ භවගාමී පුනර්භවය හැසු හෙයින්ද භගවා නම් වන සේක.
7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සර්ව සම්පූර්ණව පුරුදු කරන ලද කාය භාවනා, සීල භාවනා, චිත්ත භාවනා, ප්‍රඥා භාවනා මනාව වැඩූ හෙයින්ද භගවා නම් වන සේක.
8. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ සිවු පස ප්‍රත්‍යලාභි හෙයින් භගවා නම් වන සේක.
9. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ලොකෝත්තර ඵල සම්පයුක්ත සීලයෙන් යුක්ත වූ හෙයින් ද, අධි සීල, අධි චිත්ත, අධි ප්‍රඥා, හෙයින් ද චතුර්ථ ධ්‍යානලාභී හෙයින්ද මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛාලාභී වන හෙයින්ද සතර අරුප සමාපත්තිලාභී වන හෙයින්ද, භගවා නම් වන සේක.
10. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ ආනාපාන සති ධ්‍යාන ලාභී කමිණිද, අර්ථ රස, ධර්ම රස, විමුක්ති රස ලාභී බැවින්ද, භගවා නම් වන සේක.
11. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ අෂ්ඨ විමොක්ඛයන්ගෙන් ද, අට්ඨ අභිභායතන වශයෙන්ද, සියලුම සමාපත්ති වශයෙන්ද, නිරෝධ සමාපත්ති ලාභී වන හෙයින්ද, භගවා නම් වන සේක.
12. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේ දස සඤ්ඤා, දසඅසුභ, දසකසිණ, දසඅනුස්සති, දසබලඤාන, චතු විසාරද ඥාන, චතු

පටිසම්භිදා ඤාණ සඬ්ඨි අභිඤ්ඤා, අට්ඨාරස, බුද්ධ ගුණ, ඤාණාදී ගුණයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද, භගවා නම් වන සේක.

### භගවා ගුණයෙහි ආතිසංස

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යන්න ගෞරව සම්පයුක්තවම යෙදෙන ගෞරව නාම විශේෂයකි. කෙනෙකුත් විසින් තබන ලද නාමයක් නොවෙයි. පුණ්‍ය සම්භාරයන්ගේ බලයෙන් බෝධි මූලයේදී අර්භත් මාර්ග සංඛ්‍යාත විමුක්ති සුවය ලැබූ අවස්ථාවේ ලබන ලද ගෞරව නාමයකි. එසේම අනේක ආකාරයෙන් නොයෙක් ආකාරයෙන් වර්ණනා කළ හැකි ගෞරවාන්විත වචනයකි. අති ශ්‍රේෂ්ඨ අති උත්තම බව දැක්වීම සඳහා කරන නාමයකි. දෙවියෝද, බ්‍රහ්මයෝද, ගරු බුහුමන් කරමින් බුදු සිරිපා වැන්නද. මෙය බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උතුම් වූ සීලාදී පුණ්‍ය සම්භාර ධර්මයන්ගේ බලයෙනි. ඉතා උසස් සාධ්‍යබල අවකිත් තථාගතයන් වහන්සේ ඉතාම උසස්ය. තථාගතයන් වහන්සේගේ ශරීරය කුඩා කළ හැකිය. අබ අරුධයක් තුළ අෂ්ට පරික්කාර ධරව සතර ඉරියව් පැවැත්විය හැකිය. මිනිසෙකුගේ ඇස් පිය රෝමයක තරම් කුඩා තැනක සක්මන් කළ හැකිය. විශාල වශයෙන් සක් දෙව් රජ තුමාගේ පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනයෙහි විශාලත්වයට ශරීරය විශාල කළ හැක. දිගින් හැට යොදුනක් පළල පනස් යොදුනක් ඝණකමින් පහළොස් යොදුනක් දිග පළල ඇති ආසනයෙහි වැඩ සිටීමට තරම් ශරීරය විශාල කළ බව අතිධර්ම දේශනාවේ සඳහන් වේ. සාඬ්ඨි බලයෙන් සමන්තාගතයි. යස කිරිතිය පිරිවර සම්පත්තියෙන් යුක්තයි. අනන්ත ඥාන සම්පත්තියකින් යුක්තයි. රූප සම්පත්තියෙන් යුක්තයි. සියළුම දෙනාගේ ප්‍රාර්ථනා මුදුන් පත් කර දෙන්නේය. මෙවැනි උතුම් භගවා ගුණයෙන් යුක්ත වූ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම නමස්කාර කරමි මාගේ නමස්කාරය වේවා !.

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

දහම් ගුණ - ධම්මානුස්සති භාවනාව.

ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නයේ බලය ඉතාම වැදගත්ය. ප්‍රතිපත්ති ධර්මය ප්‍රධාන වන්නේය පරිසරයෙන් ප්‍රතිපත්තියට, ප්‍රතිපත්තියෙන් ප්‍රතිවේදයට, ප්‍රතිවේදයෙන් මගඵල නිවන් අවබෝධයට හේතු වේ. ලෝකෝත්තර මාර්ගයන්ගේ බලය යටපත් කළ කෙලෙස් නැවත නූපදින්නේය සෝවාන් මාර්ග ඥානයෙන්, ආත්ම අටකට සසර කෙටි කොට සකාදාගාමී මාර්ගයෙන් ඕලාරික කෙලෙස් යටපත් කොට අනාගාමී මාර්ගයෙන් නැවත කාම ලෝකයට නොයන හෙයින්ද, අර්හත් මාර්ගයෙන් සියළු නවයෙන් නිදහස් වන හෙයින්ද, සසරින් එතෙර විමට එකම මාර්ගය ධර්ම මාර්ගයම බව සිහිපත් කළ යුතුය.

එක ධමෙමා නිකඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො එකනත නිබ්බදාය, එකනත විරාගාය, නිරෝධාය, උපසමාය, අභිඤ්ඤාය, සමෙබ්බාය නිබ්බානාය සංවතතති කතමො එක ධමෙමා ධම්මානුසසති අයං ඛො නිකඛවේ එක ධමෙමා භාවිතො බහුලිකතො එකනත නිබ්බදාය එකනත විරාගාය, නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සංවතතති.

මහිණෙනි! එකම ධර්මයක් භාවනාවක් වශයෙන් වඩන ලද්දේ, බොහෝ කොට වඩන ලද්දේ කළකිරීම පිණිස, නිවීම සංසිදීම පිණිස, තාත්පසික් දැනීම පිණිස, අවබෝධය නිවන පිණිසම පවතී. කවර නම් එකම ධර්මයක්ද, ධම්මානුස්සති යයි මෙය නිවන් සැප පිණිසම උපකාරී වේ.

ලොව පහළ වන සියළුම බුදුරජාණන් වහන්සේලා සෑම ශාසනයකම එකම ලෙස දේශනා කරන ධර්මය ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නයයි. පරිසරය ධර්මය හා නව ලෝකෝත්තර ධර්මයයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බෝධිසත්ව ජීවිතය ආරම්භ කරන ලද්දේ විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයකට මත්තෙහි සිට බෝධි මණ්ඩලය දක්වා පුරන ලද පාරම ශක්තියෙහි බලයෙන් එදා දඹදිව බුද්ධගයා ශුද්ධ භූමියේදී ජය ශ්‍රී මහ බෝ මැඩිදී අවබෝධ කොට වදාළා වූ සපරිසාප්තික නව ලෝකෝත්තර ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මුල, මැද, අග යනපත් වන හෙයින්ද, අර්ථ සම්පන්න ව්‍යඤ්ඡන සම්පන්න සර්ව සම්පූර්ණ සුපරිශුද්ධ ශාසන බ්‍රහ්මචරියාව ප්‍රකාශ වන හෙයින්ද සවාක්ඛාත ආදී ශුණයෙන් සමන්තාගත ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සර්වප්‍රකාරයෙන් අවබෝධ කළ අවුරුදු පන්සාලිස් වසක් මුළුල්ලේ ඒ ඒ තැන්වලදී දේශනා කළ බුද්ධ වචනය පරිසාප්ති ධර්මය නම් වේ. සතර

අපායෙන් අත මිදීම සඳහා දෙව් මිනිස් සැප හා නිවන්සැප ලැබීම සඳහා පිරිස යුතු ධර්මය ශාසනික ප්‍රතිපත්ති ධර්මයයි. ගිහියන් විසින් ඔවුන්ට සුදුසු පරිදි පැවිද්දන් විසින් ඔවුන්ට සුදුසු පරිද්දෙන්ද පිළිවෙත් පිරිස හැකිය. අරිය මාර්ග සතර සහ එල ධර්මයන් සතර සහ නිර්වාණය නව ලෝකෝත්තර ධර්මය ප්‍රතිවේධ ධර්මය නම් වේ.

තවද, බුදුන් වදාල ධර්මය වශයෙන් විනය පිටකය, සූත්‍ර පිටකය. අභිධර්ම පිටකය, යයි පිටක වශයෙන් ත්‍රිවිධ වෙයි. එක හා සමාන ලක්ෂණ ඇති බුද්ධ වචන සමූහය වශයෙන් ගත් කල්හි පිටක නම් වෙයි. විනය පිටකය කොටස් 05කින් යුක්තයි. සූත්‍ර පිටකය නිකාය වශයෙන් කොටස් 05කින් යුක්තයි. අභිධර්ම පිටකය කොටස් 7කින් යුක්තයි. ස්කන්ධ වශයෙන් සුවාසු දහසක් ඇත.(84000) එක අනුසන්ධියක් ඇති කොටස් එක ස්කන්ධයකි.

විනය පිටකය ස්කන්ධ වශයෙන් විසි එක් දහසකි. සූත්‍ර පිටකය ස්කන්ධ වශයෙන් විසි එක් දහසකි. අභිධර්ම පිටකය ස්කන්ධ වශයෙන් හතළිස් දෙදහසකි. යන ආදී වශයෙන් නවලෝකෝත්තර ධර්මය වශයෙන් සෝවාන් ආදී මාර්ග සතර එල සතර සහ නිර්වාණය නව ලෝකෝත්තර ධර්මයයි.

ධර්මය යනුවෙන් සඳහන් කරන්නේ “අත්තානං ධාරොනෙත චතුසු අපායෙසු වට්ට දුකෙබ සු ච අපතමානෙ කරවා ධාරොතිති ධමෙමා” ධර්මය දැරීමේ අර්ථයෙන් සතර අපායට නොවැටී සසර දුකට වැටෙන්නට නොදී රැකීමය. ධර්මය දරන්නවුන් සතර අපායටත් සසර දුකටත් වැටෙන්නට නොදී ආරක්ෂා කෙරේ යන අර්ථයයි.

මෙවැනි අර්ථයකින් සමන්තාගත ධර්මයක් මනාව අවබෝධ කර ගැනීම ඉතාමත් ගැඹුරුය. දැකීමට ඉතා අපහසුය. අවබෝධ කරගැනීමත් ඉතා දුෂ්කරය. එවැනි ධර්මයක් අමාරුවෙන් වූවත්, දුෂ්කර වූවත් අවබෝධ කර ගන්නේ නම් ඉතාමත් යහපත්ය. ඉතාමත්ම මිහිරිය ඉතාමත්ම සැනසුම් සහිතය. සත්‍ය ධර්මය අවබෝධය ඉතාමත් මිහිරිය. ධර්මය පිළිපැදිය යුතු අවස්ථාවේ පටන් ආනිසංස දැකිය හැකි ධර්මයකි. පිළිපදින්නාට එම මොහොතේම විපාක ලබාගත හැකි ධර්මයකි. විපාකය ආනිසංසය මුල, මැද, අග කියන අවස්ථාවලදී ලබාගත හැකිය. මෙම



පීචිතයේදීම තමා විසින් ම තම සන්තානයේදීම ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරගත යුතු සන්ද්‍රාශ්ටික ධර්මයකි. එලය ගෙන දීමට මෙපමණ යයි කාලයක් නැති හෙයින් අකාලික නම් වේ. යම් කෙනෙක් ධර්මය පිළිපැද එල විපාක නිර්භයව කිව හැකි හෙයින් ඒනිපස්සික නම් වේ. තමාගේ සිතෙහි එළඹවා ගත හැකි පිහිටුවා ගත හැකි ධර්මය හෙයින්ද 'ඕපනයික' වේ. ඤාණවන්තයන් විසින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කර ගත යුතු ධර්මය හෙයින් පච්චත්තං වේදි තබාගත් නම් වේ. මේ වාගේ උතුම් ගුණයෙන් යුතු ධර්මයක් ශාසනයෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කර සත්ත්වයන්ගේ සිත් වල කෙලෙස් ගිහි නිවාලීමට සමර්ථ වන ධර්මයක් බව අප විසින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කර ගත යුතුය. ධම්ම පදය දුටු කල්හි, සෑම තැනකදීම එකම අර්ථයක් නොගෙන සුදුසු තැනට ගැළපෙන සේ සුදුසු අර්ථය ගත හැකි ධර්මයකි.

ත්‍රිපිටක ධර්මයෙහි ධර්මය යනු නොයෙක් අර්ථයන් ගෙන හැර දැක්වෙන උතුම් දහම් පදයකි. එය අර්ථ විග්‍රහය අනුව ප්‍රධාන කොටස් වශයෙන් ගුණ වශයෙන් 6කට බෙදා වෙන් කර ඇත. ඒ අර්ථය කොට සැකෙවින් හෝ දැනගෙන ධර්මානුකූල පීචිතයක් ගත කිරීමෙන් මෙලොව පරලොව දියුණුව සඳහාත් නිව්වාණ ගාමිණී මාර්ගය පැහැදිලි කර ගැනීම පිණිසත් සියලු දෙනාටම උපකාරී වේවා!.

### ස්වාකඛාත ගුණය (සාරාංශ අර්ථය)

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මනා ලෙස දේශනා කළ හෙයින් පරියාප්ති ධර්මය ස්වාකඛාත නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ශ්‍රවණයෙන්ම යහපත ගෙන දෙන හෙයින් ද, ආදී කලහාණ, මජ්ඣිම නිකාය පරියෝසාන කලහාණ, වන හෙයින් ද, ස්වාකඛාත නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය පරියාප්ති, ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිවේධ යන හෙයින්ද, ස්වාකඛාත නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ශීල සමාධි, පුඤා සම්පත්තියෙන් පරිපූර්ණත්වයෙන්

යුක්ත වන හෙයින්ද, ස්වාකඛාත නම් වන සේක.

5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අර්ථ සම්පත්තියෙන් හා සුපරිශුද්ධ ආර්ය බ්‍රහ්ම චර්යාවෙන් යුක්ත වන හෙයින් ද, ධර්මය ස්වාකඛාත නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අන්තද්වය වර්ජිත මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවෙන් ගමන් ගත් හෙයින්ද, ස්වාකඛාත නම් වන සේක.
7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ආර්ය මාර්ගයෙන් සෝවාන්, සකාදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත්, මාර්ගයෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද, ස්වාකඛාත නම් වන සේක.
8. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් සකස් නොකරන ලද නිර්වාණය ඒ ස්වභාවයෙන්ම වදාළ හෙයින්ද, ස්වාකඛාත නම් වන සේක.

### ස්වාකඛාත ගුණය.

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මනාව දේශනා කළ හෙයින් මෙම ධර්මය අන්තරායකය මේ ධර්මය නෛයනිකය ධර්මයේ ස්වභාවය නොඉක්මවන හෙයින්ද ලෝකෝත්තර නිවනට අනුරූපවන හෙයින් ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ස්වාකඛාත නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මූල, මැද, අග යහපත් හෙයින්ද සූත්‍ර නිධානය, දේශනාව, නිගමනය ආදියෙන්ද ප්‍රථම අනුසන්ධියෙන් අග අනුසන්ධියෙන් මැද සෙසු අනුසන්ධි වලින්ද, වෙනෙය්‍ය පුද්ගලයින්ට අනුරූප වන හෙයින්ද, නොපෙනෙන අර්ථ ඇති හෙයින්ද, උදාහරණ සහිත වන හෙයින්ද, ජනයාට ශ්‍රද්ධාව උපදවන හෙයින්ද, ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමෙන්ද, විෂ්කම්භනයෙන්ද, ආදී කළහාණය සමථ විපස්සනා සැප ප්‍රතිපත්තියෙන් ද, මජ්ඣිම

කළහණය, ප්‍රතිපත්ති ඵලයෙන් පරයෝසානයෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සවාක්ඛාත නම් වන සේක.

3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය පරියත්ති වශයෙන් උගෙනීම, දැරීම, උගැන්වීම, සප්තධායනා කිරීම. මෙහෙය කිරීම වශයෙන් පුනුණු කළ යුතුයි. විනය සූත්‍ර, අභිධර්ම ත්‍රිපිටක ධර්මය පරියත්තියයි. සීල, සමාදාන, ධුතංග සමාදානය, සමථ විපස්සනා ආදී සත්තිස් බෝධි පාක්‍ෂික ධර්ම වශයෙන් පිළිපැදිය යුතු මග ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයයි. ධ්‍යාන, සමාධි, සමාපත්ති ත්‍රි විද්‍යා වතු පටිසම්භිදා ෂට් අභිඤ්ඤා, මාර්ග ඵල නිර්වාණ අධිගමනය ප්‍රතිවේද ධර්මයයි. එසේ හෙයින් කළයුතු ප්‍රතිවේද කළයුතු හෙයින්ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සවාක්ඛාත නම් වන සේක.

4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සීල සම්පදා වශයෙන් අඛණ්ඩ විපිද්ධ අසබල, අකල් මාස, භූපිස්ස, විඤ්ඤපසත්ත, අපරාමට්ඨ, සමාධි සංවත්තනික ආදියෙන් පිරිසිදු වූ හෙයින්ද වතු පාරිශුද්ධ ශීලයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින්ද, උපචාර, අර්පණා, අෂ්ට සමාපත්ති සහ සුතමය ඥානයේ පටන් අර්හත් මාර්ග ඵල ප්‍රඥාව දක්වා සම්පූර්ණ වූ හෙයින් ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සවාක්ඛාත නම් වන සේක.

5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සීල සාමාධි මූලධර්ම හෙයින්ද, විදර්ශනා මාර්ග දෙක මධ්‍ය ධර්මය හෙයින් ද, ඵල ධර්ම හා නිර්වාණය අග ධර්ම වූ හෙයින්ද, ධර්මය ශ්‍රවණය කොට පිළිපන්නාවූන් විසින් අධිගමනය කළයුතු අභිසම්බෝධියෙන්ද, ප්‍රත්‍යක්ඛ බෝධියෙන්ද, ශ්‍රාවක බෝධියෙන්ද, යුක්ත වූ හෙයින්ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සවාක්ඛාත නම් වන සේක.

6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අර්ථ සම්පත්ති, ව්‍යාඤ්ඡන සම්පත්ති, සංක්ෂේපයෙන් කීම, ප්‍රථමයෙන් කීම විස්තර කිරීම, නැවත නැවත කීම වඩ වඩාත් විස්තර කිරීම වඩාත් විස්තර කිරීම ශ්‍රවණය කරන්නන්ගේ සතුට වැඩි වීම, අක්‍ෂර විභක්ති, ව්‍යඤ්ඡන පද සමූහයකින්ද

සෘද්ධි වාක්‍ය අර්ථ නිර්දේශ, අර්ථ නිරුක්ති අර්ථ ප්‍රතිවේද ගම්භීරතාවයෙන් සාර්ථක අර්ථය ඇතුළත් කළ යුතු අර්ථයක් නැති හෙයින්ද, සියල්ල සම්පූර්ණය ඉවත් කළ යුතු අපිරිසිදු යමක් නැති හෙයින්ද, සුපරිශුද්ධයි. සීල සමාධි ප්‍රඥා ත්‍රි ඹක්‍ෂාප සහිත ආර්ය මාර්ගය මාර්ග ධුන්මවයනීවය මැදුම් පිළිවෙතින් මාර්ග ඵල අවබෝධය ලෝකෝත්තර ඵල සංසිදීම ඇත්තේය. එය මනාව වදාළ හෙයින්ද ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සවාක්ඛාතනම් වන සේක.

7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් සකස් නොකරන නිර්වාණය ස්වභාවයෙන්ම වදාළ හෙයින්ද ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සවාක්ඛාත නම් වන සේක.

### සවාක්ඛාත ගුණයෙහි ආතිසංස.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ධර්මය වනාහි විශිෂ්ට ඤාණයෙන් දැන මනා සේ වදාරණ ලද තමන් වහන්සේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වශයෙන්ම දැන ගෙනම දේශනා කරති. හේතු ධර්ම ඇතිවම දේශනා කරති. හේතු ධර්ම නොදැන දේශනා නොකරති. විරුද්ධ ධර්මයන් බැහැර කිරීමේ චේතනාවෙන්ම හේතු සහිතවම දේශනා කරති. කෙනෙකුට බොරු නොකළ හැකි ධර්මයකි. ධර්මය පරම සත්‍ය හෙයින් මුල, මැද, අග තුන් තැනම අඩුවක් නැති හෙයින්ද, සකස් කළ යුතු දෙයක් නැති හෙයින්ද, බැහැර කළ යුතු දෙයක් නැති හෙයින්ද, අපාය දුක්, සසර දුක් නැති කරන හෙයින්ද, පිළිපැදීමෙන්ම ලෞකික ලෝකෝත්තර ධර්මයන් අවබෝධ කළ හැකි හෙයින්ද, ස්වාක්ඛාත නම් වන සේක. ධර්මය කෙරෙහි පහන් වූ සිතින් ධර්මය ඇසු පමණින්ම දෙව් මිනිස් සැප ලැබූ තිරිසන් සතුන් වශයෙන් සිට දෙව් ලොව උපද මණ්ඩුක දේව පුත්‍රයා ධර්මයට සාධුකාර දී මහත් අනුසස් ඒ ජීවිත තුළදීම ලබා ගෙන ඇත. ධර්මය පිළිපැදීමෙන් මොන තරම් ආතිසංසයක් ලැබෙයිද එය පිළිපැදීමෙන් නිවන් සුවය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා උපකාර වන ධර්මයෙහි මුල මැද අග යන සවාක්ඛාත ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

සංදිට්ඨික ගුණය (සාරාංශ අර්ථය)

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය තමන් විසින්ම මේ ජීවිතයේදීම ස්වඋත්සාහයෙන්ම ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයක් හෙයින් සෘද්ධික නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය තම තමන්ගේ සවකිය සන්තානයෙහි රාගාධි ක්ලේශයන් ප්‍රාණාභය කිරීම වශයෙන් ආර්ය මාර්ගය දැක ගත යුතු හෙයින්ද, සෘද්ධික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය යම් කෙනෙකුන් විසින් අවබෝධ කරන ලද්දේ නම් අනුන් ඇදහීමෙන් තොරව තම තමන්ගේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඥානයෙන් දැන ගත හැකි හෙයින්ද, සෘද්ධික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය යම් කෙනෙකු විසින් අවබෝධ කරන ලද්දේ නම් තමන්ටම මාර්ග සම්ප්‍රයුක්ත වූ සන්ද්‍රාශ්ටියෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් ජය ලබන්නේ නුයි සෘද්ධික නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය යම් කෙනෙකුන් විසින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළේ නම් මනාව දැකීම වශයෙන් ලෝකෝත්තර ආර්ය මාර්ග ධර්මය භාවනානිසමය වශයෙන් දැකීමෙන් සෘද්ධික නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය තම තමන්ගේ ස්වකිය සන්තානය තුළ දියුණු කර ගැනීම වශයෙන් (සවිජ්ඣාසමය ) වශයෙන් සිතෙහි පහළ කර ගැනීම වශයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කර ගැනීම වශයෙන් සෘද්ධික නම් වන සේක.

### සෘද්ධික ගුණය.

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මෙලොව ජීවිතයේදී ම ස්වකිය සන්තානයෙහි කෙලෙසුන් නැති කරන හෙයින් තමා විසින්ම දැකිය යුතු ධර්මයක් වන හෙයින්ද, සෘද්ධික නම් වේ.

2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය කෙලෙසුන් නැති කරන නිසා දුක් දොම්නස් වධ වේදනාවන් පිණිස නොපවතින්නේය. එසේ හෙයින්ද, සෘද්ධික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය නව ලොව්තුරු ලෝකෝත්තර ධර්මය යම් කෙනෙකුගේ ස්වකිය සන්තානයෙහි අධිගත වූයේ නම් තමන්ටම ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඥානයෙන් තමා විසින්ම දැන ගැනිය නිසා සෘද්ධික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සෘද්ධිය, සෘද්ධියෙන්ම දිනන්නේ නම්, යන හෙයින් සෘද්ධික නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සසර භය නවත්වන්නේනුයි සසරින් එතෙර වන්නේනුයි, සසරින් දිනන්නේනුයි, ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරන්නේ නුයි සෘද්ධික නම් වන සේක.

### සාන්ද්‍රාශ්ටික ගුණයෙහි ආනිසංස.

තවාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ, ධර්මය වහානි භාවනානිසමය වශයෙන් ධර්මය තම සිතින්ම දැක ගැනීමෙන්ද, සවිජ්ඣාසමය වශයෙන් තම සිතෙහි පහළ කර ගැනීමෙන්ද, අසන, දරන, සිහිකරන සෑම කෙනෙකුටම ශෝක භය ආදිය දුරු වී ආයුරාරෝග්‍ය සැප සම්පත් ලැබීමේ මෙම උතුම් ශක්තිය පිරිත් දේශනාවෙහි විශේෂයෙන්ම මෙලොව දීම ලැබෙන ආනිසංසයයි. රතන සූත්‍රය දේශනා කරන වෙලේම තුන් බිය දුරු වීම, මෙහි සූත්‍රයෙන් හික්මුණ්ට අමනුෂ්‍ය භය දුරු වීම, ධර්මය සූත්‍රයෙන් මරණ භය දුරු වීම ඉමහත් ශෝකයෙන් උමතු වූ පටාවාරාව දහම් ඇසීමෙන් සුවපත් වීම. සක්දෙව් රජුගේ ආයුෂය ගෙවීමෙන් ඇති වූ භය බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ධර්මය අසා නැවත ආයුෂය දීර්ඝ වීම. දාන සීල, භාවනා ප්‍රතිපත්තියෙන් බොහෝ ජනයාට ප්‍රියවීම, මෙලොවම ලැබෙන සංද්‍රාශ්ටික විපාකයයි. ප්‍රතිපත්ති කාමි පුද්ගලයා සත් පුරුෂයන්ම ඇසුරු කරයි. ඒ මෙලොව ලැබෙන

ආනිසංසයයි. තවද කීර්තියක් ලබයි. නිර්භීතවම තේජාන්විතව සොම්නසින් කටයතු කරයි. මෙවැනි ආනිසංස මෙලොවදීම ලැබෙන සඤ්ජායික විපාකයි. මෙම උතුම් ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

### **අකාලික ගුණය (සාරාංශ අර්ථය.)**

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය තම තමන් පිළිපන්නා වූ ධර්මයට අනුව තමන්ට ලැබෙන ඵල විපාකය ගෙන දීමට කාලයක් නැත්තේනුයි අකාලික නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය තම තමන් පිළිපදින්නා වූ ධර්මයට විපාකය ගෙන දීමට කාල පරිච්ඡේදයක් නැත්තේය. සති මාස අවුරුදු කල්පාදී වශයෙන් කාලයක් නැත. තමන්ගේ සන්තානයෙහි උත්පාද, ධීරි, භංග වශයෙන් ඝෂණත්‍රයට අනතුරුවම ඵල ගෙන දෙන හෙයින්ද, අකාලික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සෝවාන් සකාදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් මාර්ග චිත්තයාගේ භංගඝෂණයට අනතුරුවම ඵල විපාක ගෙන දෙන හෙයින්ද, සෝවාන්, සකාදාගාමී, අනාගාමී අර්හත් ඵල චිත්තයන් පහළ වන හෙයින්ද අකාලික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අනිමිත්ත අප්පණිහිත, සුඤ්ඤත, යන ධර්මයන්ට අනතුරුවම ඵල විපාක ගෙන දෙන හෙයින්ද, නිවන අවබෝධ කර දෙන හෙයින්ද, අකාලික නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සත්තිස් බෝධිපාක්‍ෂික ධර්මයන් නිමිති කොට අනතුරුවම ඵල විපාකයන් ගෙන දෙන හෙයින්ද, අකාලික නම් වන සේක.

6 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ස්කන්ධ ආයතන ධාතු ධර්මයට අනතුරුවම ඵල විපාක ලැබෙන හෙයින්ද අකාලික නම් වන සේක.

7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ලෝකෝත්තර ඵස්ස, වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා චිත්තයන්ට අනතුරුවම ඵල විපාක ලැබෙන හෙයින්ද, අකාලික නම් වන සේක.

### **අකාලික ගුණය**

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අකාලික ඵල විපාක ගෙන් දෙන්නේය. උත්පාද, ධීරි, භංග, ඝෂණත්‍රයට අනතුරුව ඵල විපාක ලැබෙන හෙයින් ද, අකාලික නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය, සෝවාන්, සකාදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් මාර්ගයන්ට අනතුරුවම ඵල චිත්තය පහළ වන හෙයින්ද අකාලික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සුඤ්ඤත, අනිමිත්ත, අප්පණිහිත, වශයෙන් නිවන් අරමුණෙහි ඵල විපාක අකාලික වන හෙයින්ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අකාලික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය දේශනා විලාස වශයෙන්, මාර්ගාංග හා ඵල අට වශයෙන්, මාර්ග චිත්තයන් වශයෙන්, ඒකාග්‍රතාවය වශයෙන්ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අකාලික නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මාර්ග චිත්තයේදී, සතිපට්ඨානය, සතර සමයක් විරියය, සතර සාධිපාද, පඤ්ච ඉඡ්චිය, පඤ්ච බල, සප්ත බොජ්ඣංග මාර්ග සිතට ලැබෙන හෙයින්ද, සද්ධර්ම රත්නය අකාලික නම් වන සේක.

ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා.

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සතර මාර්ග සත්‍යයට සත්‍යයැයිද, මාර්ගාංග අටම සමථ යැයිද, සතර මාර්ගය සතර අපායෙන් ගොඩ ගන්නා හෙයින්ද, රාශී අර්ථයෙන් සතර මාර්ගයටම ස්කන්ධ යනුවෙන් ද, සතර මාර්ගයට ආයතන යැයිද සතර මාර්ගයට ධාතු යැයිද, සතර මාර්ගයට ම ආහාර වශයෙන් ද, සතර මාර්ගයට එස්ස යැයිද, සතර මාර්ගයට ම සොමනස්ස උපෙක්‍ෂා යැයිද, සතර මාර්ගයටම සඤ්ඤාව නමින්ද චේතනාව මාර්ග චිත්තය නිමිති කොට සතර මාර්ගයට අනතුරුව ඵල විපාක ලැබෙන හෙයින්ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අකාලික නම් වන සේක.

### **අකාලික ගුණයෙහි ආතිසංස.**

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ධර්මය අකාලික හෙයින් ඒ වෙලාවේදීම ක්ෂණිකයට අනතුරුවම සමනන්තර (අතරක් නැරම) ඵල විපාක ලැබෙන්නේය. ප්‍රකාශිත ධර්මයෙහි අකාලික ගුණ ඇත්තේය. ලෝකෝත්තර මාර්ගඵල චිත්තයන්ගේ විශේෂ වශයෙන් ඇත්තේය. සෝවාන් මාර්ග ඵල ආදී වශයෙන් පෙනෙයි. සෝවාන් මාර්ග චිත්තය සමගම සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා සිලබ්බත පරාමාස, යන සංයෝජන ධර්මයෝ ඒ අවස්ථාවේදීම සහ මුලින් දුරු වෙති. සතර අපායේ ඉපැදීමට සිදුවෙන සියළුම පාප කර්ම දුරු වෙන්නේය. ලෝභ සහගත දිට්ඨිගත සම්ප්‍රයුත්ත සිත් 4 දුරුවෙයි. විප්පයුත්ත සිත් හතරෙහි අපායගාමී භාවය නැතිවෙයි. සකාදාගාමී මාර්ගයෙන් කාමරාග, පටිඝ සිත් දෙකෙහි ඕලාරික ස්වභාවය නැති කරයි. කාම ලෝකයට එක් වරක් පැමිණෙයි අනාගාමී මාර්ගයෙන් සම්පූර්ණයෙන් කාම ලෝකයෙන් වෙන් වේ. සුද්ධාවාස ලෝකයෙහි ඉපදී 5 (පස්) ආකාරයකින් නිවන් අවබෝධ කරයි. අර්හත්වයෙන් රූපරාග, අරූපරාග, මාන, උද්ධච්ඡ අවිජ්ජා සම්පූර්ණයෙන් අකාලික විපාකයන් දුරු කරයි. සකාදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් මාර්ගයන්ට අනතුරුවම ඵල විපාකය ලැබෙන්නේය. ලෞකික ජීවිතයේදී එම අකාලික විපාක එක්තරා ප්‍රමාණයකින් ලැබෙන්නේ සසුනෙහි මහණ වීම එක්තරා ක්‍රමයක අකාලික විපාකයකි. යම් පාප ක්‍රියාවකින් පාප වචනයකින් පාප සිතිවිල්ලකින් වෙන් වීම එක්තරා අකාලික විපාකයකි. ලෞකික ජීවිතය එක්තරා ප්‍රමාණයකින් ලැබුවත් ලෝකෝත්තර විපාකය අකාලික වශයෙන්ම ලැබෙන්නේය. මෙම ධර්මයෙහි අකාලික

### **එහිපස්සික ගුණය ( සාරාංශ අර්ථය )**

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම

රත්නය විධානයට සුදුසු අර්ථය ඇත්තේයැයි හෙයින් එහිපස්සික නම් වන සේක.

2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ලොව විද්‍යාමාන හෙයින්ද ඉතා පිරිසිදු අර්ථ ඇති හෙයින්ද එහිපස්සික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය වලාපටලයකින් මිදුණු පුන්සඳ මඬල මෙන් ලොව විද්‍යාමාන වන හෙයින්ද, එහිපස්සික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය ජාති රංග මාණික්‍ය රත්නයක් මෙන් ඉතාමත්ම පිරිසිදු වන හෙයින්ද, එව බලවයි පැවසූ හෙයින්ද, එහිපස්සික නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සිල, සමාධි, ප්‍රඥා, විමුක්ති, විමුක්ති ඥාණ දර්ශන සම්පත්තියෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද, එහිපස්සික නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සිල, චිත්ත දීර්ඪි, කඬකාවිතරණ, මග්ගා මග්ග, පටිපදා ඥාන දස්සන, ඥාන දස්සන, ආදී සත්ත විශුද්ධි ධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද, එහිපස්සික නම් වන සේක.
7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ සතර සමයක් ප්‍රධාන සතර සතිපට්ඨාන, සතර සාද්ධිපාද, පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය, පඤ්ච බල, සප්ත ඛොජ්ඣංග, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය යන ආදියෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද එහිපස්සික නම් වන සේක.

## එහිපස්සික ගුණය

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය විධානයට සුදුසු වූ හෙයින්ද එහිපස්සික නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සිල සම්පදාවෙන්, සමාධි සම්පදාවෙන්, ප්‍රඥා සම්පදාවෙන්, විමුක්ති සම්පදාවෙන්, විමුක්ති ඥාණ සම්පදාවෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද එහිපස්සික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සිල විශුද්ධි, චිත්ත විශුද්ධි, දීර්ඪි විශුද්ධි, කඬකා විතරණ විශුද්ධි, මග්ගා මග්ග ඥාණ දස්සන විශුද්ධි, පටිපදා ඥාණ දස්සන විශුද්ධි, ඥාණ දස්සන විශුද්ධි ආදී සත්ත විශුද්ධියෙන් යුක්ත වූ හෙයින් ද, එහිපස්සික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සතර සතිපට්ඨාන, සතරසාද්ධිපාද, සතර සමයක් ප්‍රධාන පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය, පඤ්ච බල, සප්ත ඛොජ්ඣංග, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය යන ධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූ හෙයින් ද, එහිපස්සික නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මාර්ග ඵල ධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, මරණයක් නැති තෘෂ්ණාව ඉක්ම වූ නිර්වාණ ධාතුව එහිපස්සික නම් වන සේක.

## එහිපස්සික ගුණයෙහි ආතිසංසය.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය වනාහි මෙහි එව බලව යයි කිය යුත්තේ විධානය කළ යුත්තේ විද්‍යාමාන දේමය පිරිසිදු අතසේ පසළොස්වක දා වන්ද්‍යා විද්‍යාමානය. රතු පලස මත තිබූ මාණික්‍ය විද්‍යාමානය එසේ ලොව්තුරා ධර්මය විද්‍යාමානය. එසේ හෙයින් එහිපස්සික ගුණයෙහි වටිනාකම ප්‍රතිපත්ති පුරන්තාට කිව හැකිය. පළමු කොටම සෝවාන් ආදී මාර්ග ඵල ලැබූ අයට ඒ ධර්මයෙන් උපදවාගත් නිසා, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කර ගත් නිසා එතුමන් වහන්සේලාට ධර්මය කෙරෙහි සැකයක් නැතිව සසුනෙහි

පිළිවෙත් පුරන්න කියා ඒ ධර්මය ලබා ගන්න කියා, නිර්භයවම කිව හැකිය. යම් කිසි ධර්මයක් ඇසීමෙන්, දැකීමෙන්, එය කිරීමෙන් ප්‍රයෝජනයක්වේ නම් එය කිරීමට සුදුසුය. ධර්මය අනුව ජීවත් වන අයට, මාර්ග ඵල ලැබූ අයට, ලැබෙන සැපය හරක් නොවන, කිසි කාලෙක හැති නොවන සැපයකි. එම නිසා රජකෙනෙකුට වුවද, රජ සැපය අත්හැර ධර්මය ඇසීම, ධර්මය දැකීම, ධර්මය පිළිපැදීම සුදුසුය, එම නිසා මහ රජවරු රජ සැපත අත්හැර සාසනයෙහි පැවිදිව සසර දුක් කෙටි කර නිවන් අවබෝධ කර ගත්ත. අන්‍ය නිර්විකයන් පවා පැමිණ ධර්මය දැක සාසනයෙහි පැවිදිව සසර කෙටි කර ගත්ත. කාල නම් සිටු පුත්‍රයා මෙන් ධර්මය දැකිය හැකිය. පිළිවෙත් පුරන සාසනයෙහි ඕනෑම කෙනෙකුට සැකයක් නැතිව මෙම ධර්මය බලන්න යැයි කිව යුතු ශුභයෙන් යුක්ත නිසා එහිපස්සික නම් වේ. මෙම ධර්මයෙහි විද්‍යමාන වූ එහිපස්සික උතුම් ශුභයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා!

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

**ඕපනයික ශුභය (සාරාංශ අර්ථය)**

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සිතෙහි (උපදවා) පිහිටුවා ගත යුතු ශුභයෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය පඤ්ච නිවරණ ධර්මයන්ට ප්‍රතිපක්‍ෂ වූ ධර්මයන් තමන්ගේ සිතෙහි උපදවා ගැනීම පිහිටුවා ගැනීම වශයෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අවිජ්ජා අන්ධකාරය, මෝහ අන්ධකාරය, යටපත් කොට ධර්ම අවබෝධය ප්‍රඥා ආලෝකය තමාගේ සිතෙහි උපදවා ගැනීම වශයෙන් පිහිටුවා ගත යුතු ශුභයෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය විවේක වාසයෙහි යෙදී අධිකුසලයෙහි නොඇලී නිරාමිස ප්‍රමෝදයෙන් තමාගේ සිතෙහි උපදවා ගැනීම වශයෙන් යුක්ත වන හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය පඤ්ච නිවරණ ධර්මයන් යටපත් කොට ධ්‍යාන සමාපත්ති තමන්ගේ සිතෙහි උපදවා ගත් හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය තමාගේ පඤ්චස්කන්ධ කෙරෙහි ඇතිවන සියලුම විපස්සනා ඤාණයෙන් තමාගේ සිතෙහි උපදවා ගත් හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.
7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මාර්ග ඵල ධර්මයන් අරමුණු කිරීම් වශයෙන් තමන්ගේ සිතෙහි උපදවා ගත් හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.

**ඕපනයික ශුභය**

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සිතෙහි වළඹවා පිහිටුවා ගත යුතු ධර්මයක් හෙයින් ද, සතර මඟ සතර ඵල තමන්ගේ සිතෙහි අරමුණු කරගත යුතු හෙයින්ද, පුහුදුන් අය ආර්ය පුද්ගලයින් බවට පමුණුවන්නේනුයි ආර්ය පුද්ගලයන් විසින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු බවට පැමිණි හෙයින්ද ඕපනයික නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය නෛෂ්ක්‍රම්‍ය සංකල්පනාව, අව්‍යාපාද සංකල්පනාව, අලෝක සඤ්ඤා මහසිකාරය, ව්‍යු සූර්ය කසිණ ආලෝකය, සමාධි ඒකාග්‍රතාවය, පඤ්ඤාදිය ධර්ම ඤාණය, අධි කුසල ධර්මයෙහි නොඇලෙන ප්‍රමෝදය, නිරාමිස සැපය, පුහුදුන් අය අරමුණු කරන හෙයින්ද, අවබෝධ කළයුතු බවට පත් වන හෙයින්ද ඕපනයික නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය පළමුවෙනි, දෙවෙනි, තුන්වෙනි, හතරවෙනි ධ්‍යාන සමාපත්ති අවබෝධ කළ යුතු හෙයින්ද, ඕපනයික නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය පඤ්චස්කන්ධය අනිත්‍ය වශයෙන්ද, දුඛ, අනත්ම, කළකිරීම, නොඇලීම්, නිරුද්ධ කිරීම්, අත්හැරීම්, බිඳීම්, අතීත, අනාගත, වර්තමාන වෙනස් වීම් නිත්‍ය නොවන සැපයයි නොගෙන ආත්මයැයි නොගෙන නිත්‍ය සැනසුම ආත්ම වශයෙන් නොගෙන භංග වශයෙන්ද, ස්කන්ධ භය වශයෙන් ද, (කර්ම, භව, ගති, යෝගි, විඤ්ඤාණ ආදී වශයෙන්ද, ස්කන්ධයන්ගෙන්ද, මිදීම වශයෙන්ද, නිවන අරමුණු කිරීම වශයෙන් අවබෝධ කළ යුතු හෙයින්ද ඕපනයික නම් වන සේක.
- 5 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සතර මඟ ඵල නිර්වාණය අරමුණු කිරීම් වශයෙන් ද, අවබෝධ කළ යුතු හෙයින්ද ඕපනයික නම් වන සේක.

**ඕපනයික ගුණයෙහි ආතිසංස.**

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය වනාහි නිස ගිහිගත් කල්හිද, ඇදවන ගිහි ගත් කල්හිද ඇති වන, ඉක්මන් වීම පසලා සතර මඟ ඵල ධර්මය සිතෙහි පහළ කර ගන්නට සුදුසු ධර්මයක් ස්වකීය සන්තානයට පමුණුවා ගැනීමට සිය සිතින්ම පැමිණීමට සුදුසු වූ හෙයින් ඕපනයික නම් වන සේක. උපදවා ගැනීම වශයෙන්, පමුණුවා ගැනීම වශයෙන්, ආර්ය මාර්ග සතර ආර්ය ඵල, සතර ලෝකෝත්තර ධර්මයෝ අටදෙන ලෝකෝත්තර ධර්මය ඕපනයික නම් වේ. ලෝකෝත්තර ධර්මයන් අරමුණු කිරීම් වශයෙන් කොතරම් පරිත්‍යාගයක් කොතරම් මහත් දුකක් විඳ ස්ව සන්තානයට ධර්මය අරමුණු කිරීම වශයෙන් ගැනීම සුදුසු වන හෙයින් ඕපනයික නම් වේ. මෙය ස්වකීය සන්තානයට ගැනීමට පුරුෂ බලයෙන්, පුරුෂ චිරියයෙන්, පුරුෂ පරාක්‍රමයෙන්, කිසිදු පසු බැසීමක් නොමැතිව එසේ කළා වූ මා විසින් අප්‍රමාදයෙන් අනුත්තර වූ අර්හත් ඵලය අධිගමනය කරන ලද්දේයැයි තථාගතයන් වහන්සේගේ පිළිගැනීමයි. එසේ හෙයින් මහණෙනි, මෙසේ නික්මිය යුතුය. අතීතයේ ඇතැම් නිකුණු ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ක්‍රියාකොට සිතෙහි දරාගත්ත. එම නිසා සියල්ලෝම ධර්මය තම සිතෙහි දරාගෙන නිවන් අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස උතුම් වූ ධර්මයෙහි ඕපනයික ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා..!

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

**පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤති ගුණය ( සාරාංශ අර්ථය)**



1 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය නුවණ ඇත්තන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි දත යුතු හෙයින්ද, ( ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු හෙයින්ද ) තම තමන්ගේ නැණ පමණින් අවබෝධ කළ යුතු හෙයින්ද, පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤති නම් වන සේක.

2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය තමා විසින්ම විරිය වඩවන ලද්දේ නම්, ඵලය අධිගමනය කරන ලද්දේ නම් නිර්වාණය සාක්ෂාත් කරන ලද්දේ නම්, ඵය තමන් විසින්ම නැණ පමණින්ම අවබෝධ කළ යුතු හෙයින්ද, පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤති නම් වන සේක.

3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය විදර්ශන සම්ප්‍රයුක්ත සියළු ම ධර්මයන් තම තමන්ගේ නැණ පමණින් අවබෝධ කළ යුතු හෙයින්ද පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤති නම් වන සේක.

4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය මාර්ග ඵල ධර්මයන් තම තමන්ගේ නැණ පමණින් අවබෝධ කළ යුතු හෙයින් ද, පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤති නම් වන සේක.

### පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤති ගුණය.

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය නුවණ ඇත්තන් විසින් තම තමන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ අවබෝධයෙන්ම ලබා ගත යුතු හෙයින්ද, මා විසින්ම මාර්ගය වඩන ලද්දේය, මා විසින් ම ඵල ධර්මය අධිගමනය කරන ලද්දේය. මෙය නුවණ ඇත්තන්ට අවබෝධ ධර්මයක් වූ හෙයින්ද, ශ්‍රී සද්ධර්මරත්නය පච්චත්තං වේදිතබ්බො නම් වන සේක.

2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සීල, සම්පදා, සමාධි සම්පදා, ප්‍රඥා සම්පදා, විමුක්ති සම්පදා, විමුක්ති ඥාන සම්පදාවෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, පච්චත්තං වේදිතබ්බො නම් වූනසේක.

3 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය සීල විසුද්ධිය, චිත්ත විසුද්ධිය, දිට්ඨි විසුද්ධිය, කඛ්ඛාචිතරණ විසුද්ධිය, මග්ගා මග්ග ඤාණ දස්සන විසුද්ධිය, පටිපදා ඤාණ දස්සනවිසුද්ධිය, ඤාණ දස්සන විසුද්ධිය වූ හෙයින්ද, පච්චත්තං වේදිතබ්බො නම් වන සේක.

4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය අතිත, අනාගත, වර්තමාන කාලත්‍රයට අයත් නාම රූප විදර්ශනා කිරීම, නාම රූප ධර්මය උදයවැය බැලීම, නාම රූප ධර්මයන්ගේ බිඳීමේ විදර්ශනාව ස්කන්ධ, ධර්මයන්ගේ භය වශයෙන් විදර්ශනා කිරීම, නාම රූප ධර්මයන්ගේ ආදීනව, විපස්සනා කිරීම, නාම රූප ධර්මයන්ගේ කළකිරීමේ විදර්ශනාව, නාමරූප ධර්මයන්ගේ මිඳීමේ බලවත් කැමැත්ත, නාම රූප ධර්මයන්ගේ සංසාර වට්ටි දුක්ඛයෙන් මිඳීම. සියළු සංඛාර ධර්මයන්ගේ මධ්‍යස්ථ භාවය. මාර්ග චිත්ත විටියෙහි අවසන් විදර්ශනය. නාම රූප ධර්මයන්ගෙන් පෘථිග්ජන ගෝත්‍රය ඉක්මවා ආර්ය ගෝත්‍රයට පියවර තබන්නා වූ ප්‍රථම මාර්ග චිත්තයට ප්‍රථමයෙන් නිර්වාණය ලබන්නා වූ විදර්ශනා චිත්ත විටියේ අන්තිම විදර්ශනා ප්‍රඥාව ලබා මාර්ග ඵල චිත්තය තුළින් නිර්වාණය අරමුණු කරමින් නිර්වාණ ධාතුව දැකීම වූ හෙයින්ද, ශ්‍රී සද්ධර්ම රත්නය පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤති නම් වන සේක.

### පච්චත්තං වේදිතබ්බො ගුණයෙහි ආතිසංස.

තථාගත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය වනාහි උපාධ්‍යයන් වහන්සේ අවබෝධ කර ගත් ධර්මය ආර්ය මාර්ගයට අනුව වැඩූ කල්හි සද්ධිවිභාරකයාට (ශිෂ්‍යයාට) කෙලෙස් ප්‍රභාණය නොවන්නේය. මවිපියන් අවබෝධ කොට ගත් ධර්මය දරුවන්ට නොවන්නේය. අනුන් පැළඳි ආභරණයක් ගත නොහැකිය නුවණ ඇති අය විසින් තමන්ගේම ප්‍රත්‍යක්ෂ අවබෝධයෙන් ලබා ගත යුතු ලෝකෝත්තර ගුණය ධර්මධරයන් විසින් වෙන් වෙන් වශයෙන් ස්වකීය සන්ථාන වල ප්‍රත්‍යක්ෂ කර ගත යුතු ධර්මයක්, රස විඳිය යුතු ධර්මයක්, ධ්‍යාන ධර්මයක්, ලෝකෝත්තර ධර්මයක් වේ. අන්ධ පුද්ගලයන්ට නොව පුණ්‍ය භාග්‍යවන්තයන්ට හේතු සම්පත් ඇත්තන්ට යෝග්‍ය වූ උත්තරීතර මිනිස් දහමෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙන

ධර්මයකි. ත්‍රිකේතුක ජාති ප්‍රඥාව ඇති, භාවිත ප්‍රඥාව ඇති, විදර්ශනා ප්‍රඥාව ඇති අයට ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ කර ගත හැකිය. මෙම නුවණ සසරේදී ලබා ගනිමින් ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ කර ගනිමින් ලෝකෝත්තර නිවන් අවබෝධය නුවණ ඇති සියල්ලන්ටම ප්‍රත්‍යක්ෂ වන උතුම් ධර්මයකි. මෙම උතුම් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු පව්වත්ත වේදිකබිඬ ධර්මයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා!.

**සාධු! සාධු!! සාධු!!!**

**මහා සංඝරත්නයේ ගුණය  
සඟගුණ සහ සඟගුණ භාවනාව**

එක ධම්ම නික්ඛවෙ භාවිතො ඛනුලි කතො එකනත විරාගාය, නිරෝධාය උපසමාය, අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බදාය සංවතතති කතමො එකධම්මො සංඝානුසසති අයං ඛො නික්ඛවෙ එක ධම්මො භාවිතො ඛනුලිකතො එකනත නිබ්බදාය එකනත විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවතතති.

මහණෙනි එකම ධර්මයක් භාවනාවක් වශයෙන් වඩන ලද්දේ බොහෝ කොට වඩන ලද්දේ කළ කිරීම පිණිස නිවීම පිණිස, සංසිදීම පිණිස, භාත්පසින් දැකීම පිණිස, නිවන් අවබෝධය පිණිස පවතිද, නුවණ පිණිස පවතිද, කවරනම් එකම ධර්මයක්ද, සංඝානුස්සතියයි. සෙසු ධර්ම අවබෝධය පිණිසද පවති.

සංඝ යන නාමයෙන් හඳුන්වන්නේ සමූහය යන අර්ථයයි. යම් කෙනෙකුගේ ශ්‍රාවකයෝ යන්නය. ලෝකයේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ සිටියහ. ලෝකයේ බොහෝ නායකයන්ගේ ශ්‍රාවකයෝ සිටියත් අපගේ ශාසන බලය අනුව අප සළකන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක පිරිසයි. අපගේ සංඝ පාඨයේ තේරුම අනුව “භගවතෝ සාවක සංඝො” යනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සමූහයාටයි. ශ්‍රාවකයෝ යනු අසන තැනැත්තායි. අපට තිබෙන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය අසන තැනැත්තෝයි. තථාගතයන් වහන්සේ ධර්මය අසා එය ගෞරවයෙන් පිළිගෙන එහි පිළිවෙත් පුරන, පිළිපඳින, පිළිගැනීමට උත්සාහ දරන සත් පුරුෂයෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ වෙති. ඇසිය යුතු ධර්මයන් අතර අර්ථයෙන් පයථිප්පි ධර්මයයි. ඒ පයථිප්පි ධර්මයට අනුව පිළිවෙත් පුරන්නේ නම් ශ්‍රාවකයා යනුවෙනි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය අසා පිළිවෙත් පුරන ගෞරවයෙන් පිළිගෙන උත්සාහ කරන ශ්‍රාවකයන් අතර මනුෂ්‍ය, දේව, බ්‍රහ්ම වශයෙන් කොටස් තුනකට බෙදේ. ගිහි පැවිදි වශයෙන් ද, ආර්ය, පාට්ඨපන වශයෙන්ද, උපසම්පන්න, අනුපසම්පන්න වශයෙන් ද කොටස් වලට බෙදේ. මේ නොයෙක් ආකාර ශ්‍රාවක පිරිසක් සිටියත්, මහාසංඝරත්නය යනුවෙන් සළකන ශ්‍රාවක පිරිස ඉතාමත් ශ්‍රේෂ්ඨයි., උත්තමයි යනු පිළිගැනීමයි. මහා සංඝරත්නයේ ගුණය මහත්ය. මහා සංඝරත්නයේ ප්‍රමාණය ගණනින් සීමා කළ නොහැකිය. ගුණයෙන් ප්‍රමාණය කළ නොහැකිය. ශාසනයේ විර

පැවැත්ම මහා සංඝ රත්නය සතුව පවතී. යුගල වශයෙන් සතරක් හා පුද්ගල වශයෙන් අටක් වේ. මාර්ගස්ථ හතරදෙනයි. ඵලස්ථ හතර දෙනයි යනුවෙනි. අධි සීල, අධිචිත්ත, අධිප්‍රඥා, ශික්ෂා ශෞරවය රකිනුයේ මහා සංඝ රත්නයයි. ඵතුමන් වහන්සේලාගේ ප්‍රතිපදාව ඉතාමත්ම රමණීයයි. සමයක් ප්‍රතිපදාවෙන් යුක්තයි. ශාසන ධර්මය මනාව පිළිපත් හෙයින්ද, ආර්ය මාර්ග ප්‍රතිපදාවට පිළිපත් හෙයින්ද, ශෞරව කළ යුතු මාර්ගයට පිළිපත් හෙයින්ද, ඉතා දුර සිට වුවද ගෙන වුත් දීමට සුදුසු ගුණයෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, ආගන්තුක සත්කාරයන්ට පිළියෙල කළ දෙයක් වූවත්. දීමට සුදුසු හෙයින්ද, පරලොව සැප පතා දෙන දෙයක් දීමට සුදුසු වූ හෙයින්ද, ඇඳිලි බැඳ නමස්කාර කිරීමට සුදුසු ගුණයෙන් යුක්ත වූ හෙයින්ද, ලෝකයාගේ හිත සුව පිණිස කටයුතු කරන හෙයින්ද මහා සංඝ රත්නය ඉතා වටිනා ගුණාංග නවයකින් යුක්ත වන හෙයින්ද, ගුණය අනන්තයි, අප්‍රමාණයි, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේලා වැඩ සිටීම අපට ශාසනයට ලොකු පිහිටකි, උපකාරයකි, එමෙන්ම අපගේ ලෞකික ජීවිතය සැපවත් කර ගැනීමටත්, ලොකෝත්තර ජීවිතයට පත් වීමටත් මහත් උපකාරයකි. තමන් වහන්සේලාගේ උතුම් ගුණය සිහිපත් කිරීම අනුස්සති භාවනාවකි. උපචාර සමාධියක් ලැබිය හැකි උතුම් ගුණයකි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උතුම් ශ්‍රාවක භාවයට පත් වූවා වූ සැරියුත් මුගලන් පරම්පරාවෙන් පැවතගෙන එන අවිච්ඡින්නව ශාසන ප්‍රතිපදාව ඉදිරියට ගෙන යනු ලබන්නේ පරියප්ති, ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිවේදය දන්නාවූ බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේලාය. එවැනි උතුමන් වහන්සේලාගේ කලහාණ මිත්‍ර ඇසුර නිසා ජීවිතයක් යහපතට නංවා ගැනීමට ඉතා මහඟු උපකාරයක් වේ. ශාසනික උතුම් පාරම් ධර්මයන් සපුරාලීමට ආමිස ප්‍රතිපත්ති, සමථ විපස්සනා ආදී, උතුම් ගුණ ධර්මයන්ගෙන් ස්වකීය සන්ථානය පෝෂණය කර ගැනීමට උපකාර වේ. නිවන් මග සුගති මග පාදා දෙන කලහාණ මිත්‍රයන්ගේ ඇසුර අප සැම දෙනාටම නිවන දක්වාම උපකාර වේවා! මෙවැනි උතුම් සංඝ රත්නයේ ගුණය අප සැම දෙනාගේ සිතට දහම් සැනසිල්ලක් වේවා! දෙලොව ජයගෙන, පැතු බෝධි ඥානයන් සපුරා ගැනීමටත් සුවසේම පාරම් පුරා අති උතුම් නිවන් සුවය අවබෝධ කර ගැනීමටත් උපකාර වේවා! සියල්ලෝම සඟ ගුණ වඩන්නවා! නිවනින් සැනසෙන්නවා!

තසමා හවේ අපපමාදං - කයිරාථ සුමෙධසො  
 ඵටං මහානුභාවාය - සංඝානුසසති යා සදා

“සඟ ගුණ භාවනාව යම් හෙයකින් මහානුභාව සම්පන්න වේද, එසේ හෙයින් සිල්වත් නැණවත්තයා අප්‍රමාදව සඟ ගුණ භාවනාව වඩන්නේය”

## සුපටිපන්න ගුණය. (සාරාංශ අර්ථය)

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය මහාකොට පිළිපත් හෙයින් ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය අර්ය මාර්ග සංඛ්‍යාත සමයක් මාර්ගයට පිළිපත් හෙයින්ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය ආර්ය මාර්ගයෙන් නැසු කෙලෙස් නැවත නුපදනා හෙයින් ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය අනුපිළිවෙළින් නිවන් මාර්ගයට පිළිපත් හෙයින්ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
5. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත් හෙයින්ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
6. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත් හෙයින්ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
7. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය සත්ත විසුද්ධියට පිළිපත් හෙයින්ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
8. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක

මහා සංඝ රත්නය සත්තිස් බෝධි පාක්ෂික ධර්මයන්ට පිළිපත් හෙයින් ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.

- 9 ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය මාර්ග ඵල ධර්මයන්ට පිළිපත් හෙයින් ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.
10. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය මාර්ග ඵල ධර්මයන්ට පිළිපත් හෙයින්ද සුපටිපන්න නම් වන සේක.

### සුපටිපන්න ගුණය.

1. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය විපස්සනා පාදක අඛණ්ඩ, අවිජ්ජිත, අසබල, අකල්මාස, භූපිස්ස, විඤ්ඤප්පසථ අපරාමට්ඨ, සමාධි සංවත්තනික, යන ගුණයන්ගෙන් සමන්තාගත හෙයින්ද සුපටිපන්න නම් වන සේක.
2. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය කාය, වේදනා, චිත්ත, ධම්ම, සතිපට්ඨානයෙන්ද සතර සම්පක් ප්‍රධාන විරියයෙන්ද, ඡන්ද විරියය චිත්ත විමංසා යන සතර සාද්ධිපාද ධර්මයන්ගෙන්ද, සද්ධා, විරිය, සති, සමාධි, ප්‍රඥා යන ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන්ගෙන්ද එසේම බල ධර්මයන්ගෙන්ද සති, ධම්මවිජ්ජා, විරිය, ප්‍රීති, පස්සද්ධි, සමාධි උපෙක්ඛා යන බොජ්ඣංගයන්ගෙන්ද, සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා වායාම, සම්මා සති, සම්මා සමාධි ගුණයෙන් සමන්තාගත වන හෙයින් සුපටිපන්න නම් වන සේක.
3. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය සීල විසුද්ධිය, චිත්ත විසුද්ධිය, දිට්ඨි විසුද්ධිය, කම්මානිවරණ විසුද්ධිය මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණ, දස්සණ විසුද්ධිය, පටිපදා ඤාණ දස්සන විසුද්ධිය, ඤාණ දස්සන විසුද්ධියට පිළිපත් හෙයින්ද සුපටිපන්න නම් වන සේක.
4. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ! ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවක මහා සංඝ රත්නය පළමු මාර්ග ඵලයෙන් සක්කාය දිට්ඨි, විචිකිච්චා, සීලබ්බත පරාමාස, සංයෝජන තුන, දිට්ඨි, විචිකිච්චා, අනුසය

දෙකද, දෙවෙනි මාර්ග ඵලයෙන් ලෝභ, ද්වේෂ සංයෝජන දෙක, ලෝභ ද්වේෂ අනුසය දෙක තුනි කරන හෙයින්ද, තුන්වෙනි මාර්ග ඵලයෙන් සංයෝජන දෙක සහ අනුසය දෙක සිද්ධ වන හෙයින්ද, සතරවෙනි මාර්ග ඵලයෙන් සංයෝජන පහ අනුසය තුන රූපරාග, අරූපරාග, මාන, උද්දච්ච, අවිද්‍යා, අවිද්‍යා මාන උද්දච්ච අනුසය සිද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත් හෙයින්ද, සුපටිපන්න නම් වන සේක.

### සුපටිපන්න ගුණයෙහි ආතිසංසය.

තථාගත භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ශ්‍රාවක මහා සංඝරත්නය සම්මා පටිපදාව, අනිවත්ත පටිපදාව, අනුලෝම පටිපදාව, අවිරුද්ධ පටිපදාව, ධම්මානු ධම්ම පටිපදාවට, පිළිපත් හෙයින්ද සුපටිපන්න නම් වන සේක. ධ්‍යාන අභිඤ්ඤා අට්ඨසමාපත්ති මාර්ග ඵල ධර්මයන් අවබෝධ කරගත් මහ රහත් භාවයට පැමිණි සැමදෙනා ළගම නිත්‍ය වශයෙන් මේ මහා පැවැත්ම සමස්ත මාර්ගය පවතී. ඉදිරි අනාගතයේදී එම අවස්ථාවන් ලබන්නට සූදානම්ව පිළිවෙත් පුරන සැමදෙනා තුළම මෙම පැවැත්ම මනාව පිළිපැදිය යුතුය. තිබිය යුතුය ඇතැම් ශ්‍රාවකයෝ සාසනයෙහි ලාභ, කීර්ති, ප්‍රශංසා බලාපොරොත්තු නොවී ආරණ්‍ය, පිණ්ඩපාත, ධූතංග, ධ්‍යාන මාර්ග ඵල බලපොරොත්තුවෙන් සමට් විපස්සනා භාවනා වඩන පිරිසකුත් සිටිති. මේ ජීවිතයේදී එය ලැබිය හැකිය යන හැඟීමෙන් පිළිවෙත් පුරන පිරිසකුත් සිටිති. කීර්ති, ප්‍රශංසා ලබමින් එය සම්පූර්ණ කරන පිරිසකුත් සිටිති. කෙසේ වෙතත් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනා කොට වදාළ නිවනට පමුණුවන සුපටිපන්න ගුණයමයි. එක් එක් අයගේ පැවැත්ම අනුව එම ගුණය පවතින බව කිව හැකිය. සමස්ත මාර්ගය නිවනට හේතු වන නිසා සුපටිපන්නනම් වේ. මෙම උතුම් සුපටිපන්න ගුණයට මම නමස්කාර කරමි. මාගේ නමස්කාරය වේවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

### උපුපටිපන්න ගුණය (සාරාංශ අර්ථය)







































